

Autourheilun tuolla puolen

Formula 1 -organisaation poliittinen toimijuus #WeRaceAsOne-kampanjassa

Tuuli Pulkkinen
Pro gradu -tutkielma
Politiikkatieteet, valtio-oppi
Lapin yliopisto
2023

Lapin yliopisto

Tiedekunta: Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Työn nimi: Autourheilun tuolla puolen: Formula 1 -organisaation poliittinen toimijuus #WeRaceAsOne-kampanjassa

Tekijä: Tuuli Pulkkinen

Koulutusohjelma/oppiaine: Poliittikatieteet, valtio-oppi

Työn laji: Pro gradu -tutkielma Licensiaatintutkimus _____

Sivumäärä ja liitteiden lukumäärä: 95, 3

Vuosi: 2023

Tiivistelmä:

Tässä pro gradu -tutkielmassa tarkastelen Formula 1 -autourheiluorganisaation poliittista toimijuutta sen #WeRaceAsOne-kampanjassa vuosina 2020–2021. Pyrin vastaamaan siihen, millainen poliittinen toimija Formula 1 on kampanjassaan: miten se toimii alati muuttuvassa globaalissa maailman arvoviidakossa, missä myös perinteisten politiikan instituutioiden ulkopuoliset toimijat, kuten kaupallisten intressien ohjaamat urheiluorganisaatiot, voivat olla merkittäviä yhteiskunnallisia toimijoita ja vallankäyttäjiä. Tutkielmani taustalla vaikuttaa kysymys urheilun ja politiikan jännitteisestä ja mutkikkaasta suhteesta, johon myös Formula 1 -organisaation toimijuus väistämättä kietoutuu.

Tutkimusaineistona olen hyödyntänyt tekstimuotoista #WeRaceAsOne-kampanjamateriaalia. Formula 1 on painottanut vuonna 2020 lanseeraamassaan kampanjassa muun muassa kestävästä kehityksestä, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden sekä yhteisöllisyyden arvoja. Lähestyn aineistoa laadullisen teoriaohjaavan sisällönanalyysin ja poliittisen toimijuuden teoreettisen kehyksen kautta. Poliittisessa toimijuudessa on kyse toimijan ja yhteiskunnan rakenteiden välisistä suhteista, vallasta, vaikuttamisesta ja yhteiskunnallisesta muutoksesta. Poliittinen toimijuus osoittautui erityisen toimivaksi tutkimusteoreettiseksi lähtökohdaksi itsestään perinteisesti epäpoliittista toimijaa luoneen Formula 1 -organisaation tarkasteluun.

Tutkimukseni tulokset koostuvat kolmesta poliittista toimijuutta ilmentävästä toimijakategoriasta. Niiden perusteella Formula 1 on poliittisena toimijana valveutunut ongelmien kohtaaja, maailmaa parantava mahdollistaja ja vastuuntuntoinen edelläkävijä. Formula 1 osallistuu aktiivisesti maailman ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin keskusteluihin, toimii yhteiskunnallisesti vaikuttavalla tavalla ja uudistaa toimintaansa sopeutuen ympäröivän yhteiskunnallisen todellisuuden muuttuviin tilanteisiin ja vaatimuksiin. Se esiintyy kampanjassaan innovatiivisena maailmanparantajana, joka tekee asioita toisin, kuin siltä olisi voinut odottaa. Kaupallisena korporatiivisena toimijana organisaation toimijuutta ohjaa pitkälti tarve väistää sen toimintaan kohdistuvaa kritiikkiä. Formula 1 panostaakin toimintansa muutokselliseen vastuullisuuteen erityisesti siksi, että se haluaa näyttää tekevänsä oikein.

Avainsanat: Formula 1, poliittinen toimijuus, toimijuus, toimija, toiminta, poliittisuus, valta, vaikuttaminen, vastuullisuus, valkopesu, autourheilu, laadullinen tutkimus, sisällönanalyysi

Tutkielma ei sisällä muita kuin tekijän/tekijöiden omia henkilötietoja

University of Lapland

Faculty: Faculty of Social Sciences

The title of the thesis: Autourheilun tuolla puolen: Formula 1 -organisaation poliittinen toimijuus #WeRaceAsOne-kampanjassa

Author: Tuuli Pulkkinen

Degree programme/subject: Political Science

The type of work: Master's thesis x Licentiate thesis ___

Number of pages and attachments: 95, 3

Year: 2023

Summary:

The purpose of this Master's thesis is to analyze the political agency of Formula 1 in its #WeRaceAsOne campaign. I will answer to the question about what kind of political agent Formula 1 is in its campaign: how it operates in a dynamic globalized world, where also organizations outside the traditional political institutions can be significant societal agents who have noteworthy opportunities to exercise power. Hence, my thesis is contextualized to the discussion of the tense and complex relationship between sports and politics.

My research material consists of the textual #WeRaceAsOne campaign material. In the campaign, Formula 1 has emphasized the values of sustainability, diversity and inclusion and community. The methodological approach applied to this study is qualitative content analysis and the theoretical framework consists of the theory of political agency, which studies power, societal change and most importantly, the relations between the agent and social structures. Political agency turned out to be an effective theory for examining the Formula 1 organization, which has traditionally understood itself as a nonpolitical agent.

My research makes out three essential findings. As a political agent, Formula 1 is a socially conscious problem solver, an enabler that makes the world a better place, and a socially responsible pioneer. Formula 1 actively participates in the current world debates, influences its audiences, and renews the way it operates, adapting to the changing demands of the surrounding social reality. However, as a commercial agent, its actions are largely guided by the need to avoid criticism. So, Formula 1 operates responsibly mainly because it wants to appear to be doing the right thing.

Keywords: Formula 1, political agency, agency, agent, politics, power, influencing, social responsibility, whitewashing, greenwashing, purplewashing, motor sports, automobile sports, qualitative research, content analysis

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	5
2 AUTOURHEILUN POLIITTISUUS.....	11
2.1 Urheilun ja politiikan mutkikas suhde	11
2.2 FIA ja Formula 1: epäpoliittisesta poliittiseen	17
2.2.1 Formula 1 yhteiskunnallis-poliittisen kritiikin kohteena	18
2.2.2 Aitoa yhteiskunnallista vastuunkantoa vai valkopesua?	21
3 POLIITTINEN TOIMIJUUS	24
3.1 Toimijuus: odotettua, mahdollista ja toteutettua toimintaa	24
3.2 Toimijuuden poliittisuus: muutosta, valtaa ja vaikuttamista.....	27
4 TUTKIMUSAINEISTO JA -MENETELMÄ.....	31
4.1 #WeRaceAsOne-kampanjamateriaali	31
4.2 Laadullinen teoriaohjaava sisällönanalyysi.....	33
4.3 Tutkimuksen eettisyys ja tutkijapositio.....	35
5 VALVEUTUNUT ONGELMIEN KOHTAAJA.....	37
5.1 Yhteiskunnallisten haasteiden huomioiminen ja itsereflektio.....	37
5.2 Toimintamahdollisuuksien ja tavoitteiden tunnistaminen.....	41
5.3 Toiminnan määrätietoinen kehittäminen.....	45
6 MAAILMAA PARANTAVA MAHDOLLISTAJA	50
6.1 Osaamisen jakaminen: Formula 1 yhteiskuntia kehittämässä.....	50
6.2 Osallistaminen ja inspirointi: Formula 1 esteitä purkamassa.....	54
6.3 Valta auttaa ja vaikuttaa: Formula 1 hyväntekijänä	58
7 VASTUUNTUNTOINEN EDELLÄKÄVIJÄ.....	63
7.1 Esimerkillinen innovatiivisuus ja muutoksellinen johtajuus.....	63
7.2 Toiminnan avoimuus ja vastuu tehdyistä valinnoista	67
7.3 Toiminta autourheilua suurempien asioiden puolesta	70
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	75
LÄHTEET	83
LIITTEET.....	94
Liite 1: We Race As One.....	94
Liite 2: Carbon Footprint.....	94
Liite 3: Formula 1 -organisaation perustietoja	95

1 JOHDANTO

”Formula 1 -kuljettajien maailmanmestaruus on moottoriurheilun äärimmäinen saavutus. Kolmekymmentäkolme miestä on saanut tittelin siitä lähtien, kun se ensimmäisen kerran jaettiin vuonna 1950. Nämä hyvin monenlaisiin luokkiin ja lajeihin kuuluvat yksittäiset hahmot ovat neljäntoista eri kansallisuuden muovaamia, mutta jokaista maailmanmestaria on yhdistänyt ainutlaatuinen päättäväisyys viedä huippuunsa hyvin erityinen taito. Se tosiasia, että niin armoton päättäväisyys ja huimaava lahjakkuus täytyi ylläpitää koko kauden läpi, on auttanut kohottamaan jokaisen kuljettajan urheilusaavutusten pyhäkköön, joka erottaa heidät muista.” (Hamilton et al. 2020, 10.)

Formula 1 (F1) on ollut yksi maailman suosituimmista ja seuratuimmista kansainvälisistä moottoriurheilulajeista vuodesta 1950 alkaen. Virtaviivaisten Formula 1 -kilpa-autojen kuljettajat taistelevat F1-sarjan maailmanmestaruudesta joka vuosi noin 20 osakilpailun verran eri kaupungeissa ympäri maailman. (Formula 1 2023; Liberty Media 2023a; Liite 3 & Næss 2019, 538.) Yksittäistä F1-sarjan *Grand Prix* -osakilpailua seuraa maailmanlaajuisesti keskimäärin yli 70 miljoonaa ihmistä ja vuositasolla maailman nopeimmat kilpa-autot saavuttavat yhteensä noin 500 miljoonaa katsojaa (Liberty Media 2023b). F1:ssä on kyse 20 eri kansallisuudesta edustavan kuljettajan välisestä kilpailusta, mutta myös siitä, mikä sarjan kymmenestä eri tallista kehittää autonsa parhaimmaksi paitsi nopeudeltaan, myös tekniseltä luotettavuudeltaan (ks. liite 3). Merkitystä on siis sillä, mikä talli luo maailmanmestaruuden arvoisen kilpa-auton ja saa suojiinsa sitä hallitsevat kuljettajat (ks. Kolamo 2018, 72).

Formula 1 -autourheiluorganisaation urheilullinen ja kilpailullinen toiminta on ollut vuodesta 1950 saakka kansainvälisen autourheiluliitto *Fédération Internationale de l'Automobile* (FIA) alaisuudessa (*FIA Formula One World Championship*). Lajin kaupallisia oikeuksia puolestaan hallinnoi yhdysvaltalaisen mediayhtiö *Liberty Median* omistama *Formula One Group* -konserni (FOG) ja konsernin hallinnon alaisuudessa toimiva *Formula One World Championship Limited*. (Formula 1 2023 & Næss 2019, 538; ks. myös liite 3.) Kansainvälinen autourheiluliitto FIA siis hallinnoi F1:n urheilullista ja kilpailullista toimintaa, ja mediayhtiö *Liberty Median* omistama FOG lajin kaupallisia tavoitteita, sisältäen esimerkiksi lajin markkinoinnin ja viestinnän. Toisin sanoen, *FIA ja FOG päättävät yhteistyössä autourheiluorganisaation toiminnasta ja sen organisoinnista*. (Formula 1 2023.)

F1:n toiminta perustuu urheilun lisäksi siis pitkälti myös kaupallisten ja taloudellisten tavoitteiden pohjalle (Næss 2019, 538). Sami Kolamo (2014, 14, 32) on käsitteellistänyt kansainvälisten urheiluorganisaatioiden omistussuhteiden verkostoja käsitteellä *transnationaalinen korporaatioperhe*. Se koostuu kisatuotteen omistajasta ja sen virallisista yhteistyökumppaneista, kisoja järjestävistä valtioista ja kaupungeista sekä televisioyhtiöistä. Kolamo käyttää käsitettä selventääkseen kansainvälisen jalkapalloliitto FIFA:n (*Fédération Internationale de Football Association*) toimintaan liittyviä omistussuhteita. Katsoakseni Kolamon käsite soveltuu tarkentamaan myös Formula 1 -organisaation rakennetta. F1:n korporaatioperhettä johtaa kisatuotteen ja organisaation urheilullisen hallinnon (*FIA Formula One World Championship*) omistaja, kansainvälinen autourheiluliitto FIA. FIA käyttää eniten valtaa osakilpailutapahtumien yleisessä organisoinnissa. Sen tärkeimpänä virallisena yhteistyökumppanina toimii F1:n kaupallisia oikeuksia hallinnoiva FOG, joka vastaa lajin näkyvyydestä ja Formula 1 -tuotemerkin käyttöoikeuksista. Lisäksi F1-organisaation toimintaan liittyvät myös kansainvälisten sponsorien ja televisioyhtiöiden toiminta sekä kisavaltioiden motiivit. (Ks. Kolamo 2014, 14, 32, 33.) Formula 1 on siis varsin autonominen, *kaupallinen korporatiivinen toimija* (Miller 2016, 722).

Tutkielmassani käsittelen Formula 1 -autourheiluorganisaatiota selkeyden vuoksi *yhtenä itsenäisenä kokonaisuutena ja toimijana*. Organisaation sisäisten yksittäisten toimijoiden, kuten F1-sarjan kuljettajien, F1:n henkilöstön sekä kilpailevien tallien toiminta nivoutuu siis osaksi koko F1-organisaation kokonaisuutta, vaikka sivuan näiden yksittäisten tahojen toimintaa myös erikseen. Organisaation rakenteet, omistussuhteet ja sen sisällä toimivien tahojen vastualueet ja vaikutusvalta on kuitenkin oleellista tiedostaa. Siksi olen ottanut ne huomioon tämän tutkimuksen tekemisen jokaisessa vaiheessa.

Tässä pro gradu -tutkielmassa tarkastelen Formula 1 -autourheiluorganisaation poliittista toimijuutta sen #WeRaceAsOne (*kilpailemme yhdessä/kuin olisimme yhtä*) -kampanjassa vuosina 2020–2021. F1 halusi tavoitella vuonna 2020 lanseeraamansa #WeRaceAsOne-kampanjan kautta laajaa ja kunnianhimoista positiivista muutosta urheilusarjan toimintaympäristössä ja sen ulkopuolella. Vuonna 2020 F1 keskittyi kampanjassaan maailmanlaajuisen Covid-19-pandemian sekä rasismin ja epätasa-arvon vastaiseen työhön. Vuonna 2021 F1 laajensi kampanjaa ja lisäsi sen näkyvyyttä. Silloin kampanjan keskiöön nostettiin kestävyys/kestävä kehitys (*sustainability*), monimuotoisuus ja osallisuus (*diversity and inclusion*) sekä yhteisöllisyys ja yhteisöjen kehittäminen (*community*). Vuonna 2021 F1

myös muutti #WeRaceAsOne-kampanjan pysyvästi urheilusarjan ympäristövaikutuksista sekä sosiaalisista, taloudellisista ja hallinnollisista vaikutuksista kertovan vastuullisuusraportoinnin (*Environment, Social and Corporate Governance Platform, ESG*) alustaksi. Sen peruspilareina toimivat vuoden 2021 kampanjateemat: kestävyys, monimuotoisuus ja osallisuus sekä yhteisöjen kehittäminen. ESG-vastuullisuusraportoinnin kautta on mahdollista arvioida laajemmin ja tarkemmin F1:n toiminnan vaikutuksia ympäröivään yhteiskuntaan. (Formula 1 2023h & Taloushallintoliitto 2023.) Alkuvuodesta 2022 organisaatio julkaisikin verkkosivuillaan ensimmäisen ympäristövaikutuksistaan yksityiskohtaisesti kertovan tiedotteen (*ESG briefing note*) (Formula 1 2022A).

Kiinnostuin Formula 1 -sarjasta vuonna 2020, jolloin kiinnitin huomioni myös osakilpailujen yhteydessä esitettyyn #WeRaceAsOne-kampanjavideoon. Noin minuutin mittainen video pyörähti käyntiin ennen jokaista kausien 2020–2021 aikana televisioitua osakilpailua. Videolla F1-kuljettajat kertovat mahtipontisin iskulausein ympäristön kestävyuden, monimuotoisuuden ja osallisuuden, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden sekä yhteisöjen hyvinvoinnin tärkeydestä. Lopulta huomasin pohtivani, kuinka paljon erilaisia ristiriitoja ja ongelmakohtia #WeRaceAsOne-kampanjassa asetettujen tavoitteiden ja F1:n todellisen konkreettisen toiminnan välillä todellisuudessa on. Yhtenä maailman saastuttavimpana sekä perusteiltaan ja olemukseltaan varsin maskuliinisenä nähty urheilusarja painotti kampanjassaan toimintansa kestävyyttä, sarjan toimintaan osallistuvien ihmisten monimuotoisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä osallisuutta ja yhteisöjen kehittämiseen tähtäävää toimintaa. Valtavan organisaation maasta toiseen lennättämistä ja ympäristölle lähtökohtaisesti haitallisia päästöjä tuottavia kilpa-autoja ei voi kuitenkaan suoranaisesti katsoa kestävä kehityksen edistämiseksi tai yksinomaan miehistä koostuvaa F1-kuljettajien joukkoa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon tiennäyttäjäksi.

F1-organisaation toimintaan liittyy ensi näkemältä siis runsaasti paradokseja, mikäli organisaation toimintaa lähtee pohtimaan sen ulkokuorta syvemältä. Siksi koin merkitykselliseksi lähteä tarkastelemaan tämän massiivisen ja vaikutusvaltaisen kansainvälisen autourheiluorganisaation toimintatapoja alati muuttuvassa maailmassa, missä myös perinteisten politiikan instituutioiden ulkopuoliset toimijat voivat olla merkittäviä vallankäyttäjiä ja yhteiskunnallisesti vaikuttavia toimijoita. Miksi F1 on lanseerannut juuri ympäristön kestävyttä, monimuotoisuutta ja osallisuutta sekä yhteisöjen

hyvinvointia edistäviä arvoja painottavan #WeRaceAsOne-kampanjansa juuri 2020-luvulla ja millaisena toimijana se haluaa näyttäytyä sen kautta?

Tässä pro gradu -tutkielmassa pyrin analysoimaan ja selittämään F1-organisaation tuottaman #WeRaceAsOne-kampanjamateriaalin, teoriaohjaavan laadullisen sisällönanalyysin sekä poliittisen toimijuuden teoreettisen kehyksen avulla niitä tekijöitä, jotka ilmentävät F1:n poliittista toimijuutta. Tutkimusongelmakseni muotoutui lopulta kysymys siitä, millaisia *poliittisia* ulottuvuuksia Formula 1 -organisaation toiminta ja *toimijuus* sisältävät. Kysyn:

Millainen poliittinen toimija Formula 1 -autourheiluorganisaatio on #WeRaceAsOne-kampanjassaan?

Vaikka Formula 1 on lähtökohtaisesti yksittäiseen autourheilun muotoon keskittyvä *urheiluorganisaatio*, sen toimintaan liittyy tulkintani mukaan paljon muutakin kuin ”pelkkää” urheilua ja speaktaakkelimaisia osakilpailuja maailman eri valtioissa. Noin 500 miljoonan kannattajansa vuoksi F1:llä on merkittävän laajaa kansainvälistä näkyvyyttä (Liberty Media 2023b). Se tuo mukanaan mahdollisuuksia vaikuttaa lajia seuraavien satojen miljoonien ihmisten ajatuksiin, toimintaan ja arvomaailmaan – hyvässä ja pahassa. F1:n #WeRaceAsOne-kampanjassaan tekemät valinnat tuovat siksi mukanaan paitsi vaikutusvaltaa, myös vastuuta. Vaikka Formula 1 ei ole luonteeltaan perustavanlaatuisesti poliittinen organisaatio tai sektoriaalisten, perinteisten politiikan instituutioiden alueella vaikuttava toimija, sen toiminta politisoituu muun muassa urheilusarjan maailmanlaajuisesti merkittävän näkyvyyden, osakilpailuja järjestävien valtioiden poliittisten tilanteiden, erilaisten kaupallisten yhteistyösopimusten sekä pitkälti myös muuttuvien maailmanpoliittisten tilanteiden sanelemana. Esimerkiksi Venäjän helmikuussa 2022 aloittama hyökkäyssota Ukrainaan on vaikuttanut merkittävällä tavalla myös F1:n toimintaan. Sodan seurauksena F1-sarjassa kilpailevan Haas-tallin venäläinen pääyhteistyösopimus mitätöitiin ja tallin kilpa-autolla ajaneelta venäläiseltä kuljettajalta evättiin oikeus osallistua sarjan toimintaan (Hellanto 2022; ks. myös liite 3). Myös F1:n Venäjän-osakilpailu peruttiin, eikä maassa todennäköisesti järjestetä F1-osakilpailuja enää jatkossa (Rämänen 2022 & Valta 2022).

Pro gradu -tutkielmani tavoitteena on selventää sitä, *millainen poliittinen toimija Formula 1 on #WeRaceAsOne-kampanjassaan*: miten se pyrkii esiintymään suhteessa ajankohtaisiin

yhteiskunnallisiin ja poliittisiin kysymyksiin, millaista kuvaa se luo itsestään kampanjansa kautta ja miten, mitä se tavoittelee kampanjallaan, mitä se kertoo saaneensa kampanjansa avulla aikaan ja millaisena se näkee itsensä ja toisaalta myös sitä ympäröivän yhteiskunnan alati muuttuvassa globalisoituneessa maailmassa. Tarkastelen tutkimukseni tuloksia myös laajemmin suhteessa *urheilun ja politiikan väliseen jännitteeseen suhteeseen* ja siitä käytyyn aikaisempaan keskusteluun. Lisäksi olen pyrkinyt pohtimaan osittain myös kriittisesti Formula 1 -organisaatioon liitettyjä itsestäänselvyyksiä ja pinttyneitäkin ajattelutapoja. Olen tarkastellut F1:n merkittävää asemaa niin kansainvälisen urheilun kentällä kuin globaalien yhteiskuntienkin tasolla. Liitän F1-organisaation toimijuuden siis sen *yhteiskunnalliseen ja poliittiseen kontekstiin*.

Suoraan #WeRaceAsOne-kampanjaan liittyvää aikaisempaa tutkimusta en ole tätä pro gradu -tutkielmaa kirjoittaessani löytänyt, joten tutkielmani lähestyy Formula 1 -organisaatiota tutkimusaineistonsa osalta uudeltaisesta tutkimuksellisesta näkökulmasta. Aikaisempaa tutkimusta F1:stä on tehty etenkin organisaation vastuullisuutta käsitteleviin kysymyksiin ja niihin linkittyviin ongelmiin liittyen. Myös kansainvälisen autourheiluliitto FIA:n toiminta on herättänyt mielenkiintoa yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen kentällä. (Ks. luku 2.) Olenkin pyrkinyt aktiivisesti suhteuttamaan omaa tutkimustani aikaisempaan F1-organisaatiosta käytyyn keskusteluun ja tutkimukseen liittyen erityisesti organisaation toimintaan linkittyviin kestävyys- ja kestävä kehityksen, yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon sekä yhteisöllisyyden kysymyksiin.

Seuraavaksi esittelen tarkemmin pro gradu -tutkimukseni teoreettisen viitekehyksen, joka rakentuu urheilun ja politiikan välisen jännitteisen suhteen sekä poliittisen toimijuuden teoretisointien perustalle (luvut 2 ja 3). Tutkimukseni teoreettisen viitekehyksen aihepiiri on laaja ja monimuotoinen niin tutkimuksen taustalla vaikuttavan ilmiön (urheilu ja politiikka sekä urheilun politisoituminen) kuin käyttämäni tutkimusteorian (poliittinen toimijuus) osalta. Siksi olen rajannut niiden käsittelyn vain tutkimusasetelmani kannalta relevantteihin ja tutkielmani aiheen ymmärtämisen kannalta tarpeellisiksi katsomiini näkökohtiin, käsitteisiin ja keskusteluihin. Sivuan myös F1-organisaatiosta, urheilusta ja politiikasta sekä poliittisesta toimijuudesta aikaisemmin tehtyä tutkimusta.

Tämän jälkeen esittelen käyttämäni tutkimusaineiston ja -menetelmän sekä kerron tarkemmin tekemäni tutkimusanalyysin lähtökohdista ja sen toteuttamisesta (luku 4).

Tarkastelen lyhyesti myös laadullisen tutkimuksen eettisyyttä ja omaa tutkijapositioniani. Luvuissa 5–7 siirryn tarkastelemaan tutkimusaineistona käyttämäni #WeRaceAsOne-kampanjamateriaalin ja tutkimusteorian sekä laajemman teoreettisen viitekehysten avulla Formula 1 -organisaation poliittisen toimijuuden ulottuvuuksia – millainen poliittinen toimija F1 on #WeRaceAsOne-kampanjassaan? Johtopäätöksissä (luku 8) tiivistän tutkimukseni tulokset yhteen ja teen päätelmät niiden pohjalta. Seuraavassa luvussa lähdän kuitenkin ensin liikkeelle tutkielmani kontekstuaalisista lähtökohdista.

2 AUTOURHEILUN POLIITTISUUS

Pro gradu -tutkielmani kontekstualisoituu urheilun ja politiikan välisen jännitteisen suhteen ympärille. Tässä luvussa tarkastelen ensin urheilun ja politiikan välistä dynamiikkaa kansainvälisten urheiluorganisaatioiden kontekstissa sekä sitä, millaisena yhteiskunnan osana urheilu on perinteisesti nähty ja millaiseksi instituutioksi se on aikojen saatossa kehittynyt. Urheilu on toiminut esimerkiksi kansallisten identiteettien, valtioiden etujen ja diplomatian areenana sekä alustana eri toimijoiden taloudellisille tavoitteille, vallankäytölle ja yhteiskunnalliselle vaikuttamiselle. Tämän jälkeen siirryn tarkastelemaan, miten Formula 1 -organisaatio sijoittuu urheilun ja politiikan välistä dynamiikkaa käsitelleen tutkimuksen kentälle, millaista yhteiskunnallista kritiikkiä organisaatioon on kohdistettu ja miten se suhteuttaa toimintaansa sitä ympäröivään yhteiskuntaan.

2.1 Urheilun ja politiikan mutkikas suhde

Urheilu voidaan käsittää joko ”pelkkänä” urheilemisena tai sitä laajempänä *yhteiskunnallisena instituutiona*. Tässä tutkielmassa ymmärrän urheilun institutionaalisen käsityksen kautta. Se korostaa urheilun merkitystä osana yhteiskuntaa, eli muun muassa politiikkaa, taloutta ja kulttuuria. Institutionaalinen urheilu vaikuttaa siihen, miten erilaiset paikat, kuten valtiot tai kaupungit nähdään, millaisia identiteettejä ryhmille tai yksittäisille ihmisille muodostuu ja millaisia arvoja ja aatteita yhteiskunnissa kannatetaan. Urheilu toimii lähes poikkeuksetta myös taloudellisten investointien kohteena sekä erilaisten yritysten markkinointikanavana. (Creedon 1994, 3 & Kolamo 2018, 16.) Yksinkertaisesti ilmaistuna, urheilu voidaan siis nähdä joko valtioiden, kaupunkien tai yksilöiden välisenä kilpailuna tai valtioista riippumattomien toimijoiden, kuten erilaisten kaupallisten tahojen toiminta-alustana (Cha 2009, 1583).

Nykypäivänä urheilun ja politiikan välinen suhde voidaan nähdä jo lähes erottamattomana. Globalisoituneen maailman myötä urheilua ja sen mukanaan tuomaa näkyvyyttä hyödynnetään yhä enemmän poliittisen toiminnan ja poliittisten tarkoituksien alustana, vaikkakin eri urheilulajien kattojärjestöt ovat historian saatossa pyrkineet mainostamaan toimintaansa poliittisesti neutraalina. Urheilu on haluttu nähdä omana itsenäisenä

yhteiskunnan saarekkeenaan, ei esimerkiksi valtioiden, uskontojen tai erilaisten arvojen ja tavoitteiden mainosalustana. Poliitikka ja poliittiset aiheet tulevat kuitenkin esiin monenlaisissa urheiluun liitetyissä yhteyksissä, erilaisten ja eri kokoisten urheiluorganisaatioiden sekä kansallisten ja kansainvälisten urheilutapahtumien kautta. (Næss 2017, 536–537.) Nykypäivänä urheilu ei siis käytännössä koskaan ole puhtaasti epäpoliittista tai poliittisuudesta irrallista (ks. Næss 2018, 144). Urheilun ja politiikan välinen jännitteisyys kumpuaakin juuri tästä *urheilun poliittisuuden tietoisesta kieltämisestä* ja etenkin kansainvälisen urheilun ja urheiluorganisaatioiden lähes *väistämättömän politisoitumisen* välisestä kamppailusta. Urheilu tulisikin aina ymmärtää sen sosiokulttuurisen systeemin ilmentymänä, missä urheilu tapahtuu. Siksi se myös heijastelee ympäröivissä yhteiskunnissa vallitsevia arvoja. (Creedon 1994, 4.)

1900-luvun alussa, kun maailmasta alkoi vähitellen tulla entistä kansainvälisempi, urheilu toimi poliittisen toiminnan alustana useissa valtioissa niin Euroopassa, Pohjois-Amerikassa kuin silloisessa Neuvostoliitossakin (ks. esim. Arnaud & Riordan 1998). Urheilun ja politiikan välistä suhdetta onkin perinteisesti kuvailtu modernin ajan *kansallisen identiteetin* ja kansallistunnon rakentumisen prosessina. Urheilu voidaan nähdä valtioiden välisen kilpailun kenttänä, joka korostaa erilaisten arvojen, ajattelumallien ja kansallisten identiteettien roolia. Urheilu siis yhdistää, mutta myös erottelee valtioita kansalaiseen. (Cha 2009, 1583, 1584–1585; ks. myös Levermore 2004, 16, 17.) Urheilijat edustavat usein jotakin valtiota tai paikkakuntaa, mikä korostaa urheilulle ominaista paikkojen välistä kilpailua. Eri urheilulajien kannattajat samastuvat oman paikkansa urheilijoihin ja urheilujoukkueisiin. Tätä yhteisötunnetta vahvistetaan valtioiden välisten urheilukilpailujen ritualisoinnilla, kuten kansallislauluilla, valtioiden lipuilla ja muilla kansallissymboleilla. (Kolamo 2018, 14, 82.) Siksi urheiluun liittyy myös identiteettien politiikka ja ”muiden” toiseuttaminen: kahden eri ryhmän välille muodostuu valtasuhde, jossa toinen osapuoli ymmärretään erilaiseksi tai omaa, samanlaisuuden määrittelemää ryhmää alempiarvoiseksi (Harle 2000, 10–11 & Löytty 2005, 162). Parhaimmillaan urheilu luo solidaarisuutta ja yhteisöllisyyttä, mutta pahimmillaan se voi johtaa esimerkiksi syrjintään, riistoon ja ihmisoikeusloukkauksiin (Næss 2017, 536).

Raffaele Poli (2007) on ottanut esille, kuinka urheilussa ei kuitenkaan enää nykypäivänä kiinnitytä erityisen vahvasti tietyn urheilijan tai urheiluorganisaation edustamaan valtioon tai kansallisuuteen. Tällä on vaikutusta niin urheilijoiden kuin heidän kannattajiensaankin

identiteettien muodostumiselle, kun ne eivät enää automaattisesti muodostu pelkästään patrioottisten identiteettikäsitteiden ympärille. (Poli 2007, 646.) Esimerkiksi F1-sarjassa kansallistunteita vahvistetaan osakilpailujen palkintoseremonioiden kansallishymnejä lukuun ottamatta pitkälti vain kansallisten televisioyhtiöiden toimesta. Suomessa tätä identiteettityötä toteutetaan seuraamalla tiiviisti maan omien formulakuljettajien menestystä. (Ks. esim. Kolamo 2018, 70.) Tämän vuoksi katson, että F1:n #WeRaceAsOne (*kilpailemme yhdessä/kuin olisimme yhtä*) on nimensä mukaisesti voitu tarkoittaa edistämään kollektiivista yhteistyötä lajissa esiintyvien vastakkainasettelujen sijasta. Kansallinen identiteetti ei ole etusijalla, vaan F1 korostaa kampanjassaan kollektiivista yhteisöllisyyttä riippumatta siitä, mistä kukakin on lähtöisin. Tämä ilmiö tulee esille myös #WeRaceAsOne-kampanjan ulkopuolella: kuljettajia ja talleja kannatetaan lähtökohtaisesti yksilöllisten ominaisuuksien ja taituruuden, ei heidän edustamiensa valtioiden vuoksi.

Urheilu on toiminut pitkään myös valtioiden välisten *diplomaattisuhteiden edistäjänä ja ylläpitäjänä* sekä valtioiden johtoa yhdistävänä voimana. Urheilu on myös helpottanut poliittisten vallanpitäjien toimintaa, kun urheilusta kumpuava patrioottinen kansallistunne on vahvistanut kansalaisten uskoa ja luottamusta oman maansa johtajiin. (Hassan 2018, 735; ks. myös Levermore 2004, 21.) Urheilun poliittisuus voi siis ilmetä esimerkiksi urheilutapahtumiin kohdistuvina valtionjohtajien vierailuina tai vierailuista pidättäytymisenä, erilaisten poliittisten arvojen tai tavoitteiden esiintuomisena ja kansallista tai moraalisten symbolien käyttämisenä tapahtumien yhteydessä (ks. Kolamo 2016, 14, 82). Valtiot hyödyntävät urheilua usein mainosalustana, jonka kautta voidaan saavuttaa sosiaalisia, poliittisia ja taloudellisia tavoitteita, parantaa valtioiden mainetta ja vaikuttaa ihmisten mielipiteisiin (Dubinsky 2019, 156). Urheilun avulla on mahdollista tuottaa positiivista kuvaa vallanpitäjistä ja heidän johtamistaan valtioista. Esimerkiksi epädemokraattiset tai muuten epäsuosiossa olevat valtiot voivat puhdistaa omaa julkisuuskuvaansa ja maailmanpoliittista asemaansa urheilun tuoman näkyvyyden avulla. (Næss 2017, 536; ks. myös Kolamo 2014, 16–26.)

Valtiot voivat harjoittaa urheilun kautta niin sanottua pehmeää valtaa (*soft power*), jonka avulla ne ovat pyrkineet kohentamaan mainettaan ja kansainvälistä asemaansa (Cha 2009, 1590). Pehmeä valta tarkoittaa kykyä muokata toisten mieltymyksiä ja saada heidät tekemään haluttuja asioita ilman lahjontaa tai (sotilaallista) voimankäyttöä (Dubinsky 2019, 156). Pehmeän vallan käsitteellistäjänä tunnetun Joseph S. Nyen mukaan pehmeällä vallalla,

kuten valtiolle tyypillisellä kulttuurilla ja instituutioilla, on tärkeä rooli valtion auktoriteetin rakentamisessa ja ylläpitämisessä. Valtio voi saavuttaa haluamiaan asioita kansainvälisessä politiikassa, mikäli muut ovat halukkaita seuraamaan sen esimerkkiä. (Nye 2004, 5.) Pehmeä valta on kielen ja mielikuvien avulla erilaisia merkityksiä, identiteettejä ja yhteenkuuluvuutta tuottavaa valtaa, joka suostuttelee ja houkuttelee (Kantola 2014, 11). Käsite on usein liitetty erityisesti urheiluun liittyvään politiikan tutkimukseen (ks. esim. Brannagan & Giulianotti 2015; Grix & Brannagan 2016; Dubinsky 2019 & Chadwick, Widdop & Burton 2022).

Valtioiden toimintaan liittyvän ja kansallisia identiteettejä muovaavan näkökulman lisäksi urheilu on nähty myös merkittävänä osana *kapitalistisen maailmantalouden* toimintaa. Siinä urheilusta muodostuu globaalin taloudellisen voiton tavoittelua, ja usein se onkin varsin kannattavaa bisnestä. Urheilu on siis todettu hyväksi taloudellisten investointien kohteeksi ja markkinointikanavaksi. (Kolamo 2018, 11, 12, 16.) Formula 1-osakilpailut lienevät markkinointikanavina yksiä maailman näkyvimmistä. Mainokset kilparatojen varsilla ja kansainvälisten televisioyhtiöiden suorissa lähetyksissä antavat yrityksille valtavan suurta näkyvyyttä. Samalla yhä useammat ihmiset ovat alkaneet kiinnittää huomiota F1:n kaltaisten kansainvälisten urheiluorganisaatioiden korruptoituneisuuteen ja kalleuteen sekä toiminnan negatiivisiin yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Ongelmaksi muodostuu esimerkiksi heikko-osaisten väestöosien ulkopuolelle sulkeminen samalla, kun stadionien rakennushankkeita perustellaan paikallisen yhteisön kehittämiseksi tai tapahtumia järjestävien valtioiden ja/tai kaupunkien tarpeelliseksi nähdyllä uudistamisella. (Emt., 18, 21, 38.)

Urheilun kansainvälisten megatapahtumien ympäristöiksi valittuihin, usein kehittyviin tai taantuneisiin kaupunkeihin saatetaan luoda esimerkiksi stadioneiden yhteydessä tai niiden läheisyydessä toimivia mittavia matkailupalveluja ja kauppapaikkoja. Nykyaikaisista urheiluympäristöistä luodaan digitaalisen median ja teknologian näyttämöitä. (Kolamo 2018, 34–35.) Suorissa televisiolähetyksissä kaupunkeja sekä erilaisia brändejä ja yrityksiä on mahdollista mainostaa ennennäkemättömän laajalle kansainväliselle yleisölle. Se tapahtuu osittain myös yksittäisten ihmisten sosiaalisten median kanavien kautta. (Emt., 37, 42–43.) Siten myös eri urheilulajien kannattajat osallistuvat osaltaan urheilutapahtumien brändäämiseen – fanien aktiivisuus voidaan nähdä taloudellisena ja markkinoinnillisena resurssina. Suositujen (kansainvälisten) urheiluorganisaatioiden – kuten F1:n – erityisyys perustuukin pitkälti päivittäiseen mediavirtaan. Se on muodostunut tekijäksi, jota on

mahdotonta rajata pois urheilun ja politiikan välisen suhteen tarkastelusta. (Emt., 17, 28, 201.)

Kansainväliset urheiluorganisaatiot, kansalliset lajiliitot ja seurat pyrkivät usein *vaikuttamaan* siihen, millaista kuvaa heidän edustamastaan lajista ja sen tapahtumista rakennetaan. Kyse on brändinhallinnasta, mutta samalla myös esimerkiksi yksittäisten urheilijoiden henkilökohtaisen toiminnan valvomisesta. Tähän liittyvät esimerkiksi urheiluorganisaatioiden antamat neuvot siitä, miten urheilijoiden tulisi käyttäytyä. (Kolamo 2018, 124–125.) Toisaalta urheilun mediakulttuurista tietoisilla urheilijoilla on minkä tahansa lajin kontekstissa mahdollisuus henkilökohtaiseen poliittiseen kannanottoon ja -vaikuttamiseen. Organisaatiotasolta annettujen ohjeiden ja sääntöjen vastaisesta toiminnasta voi kuitenkin seurata sanktioita. Ne paljastavat urheiluorganisaatioiden riippuvuuden joitakin tiettyjä arvoja edustavista kaupallisista yhteistyökumppaneistaan, kisoja järjestävien valtioiden poliittisista mielipiteistä ja mediaystävällisiksi luoduista tapahtumajärjestelyistä. (Hassan 2018, 735; Kolamo 2018, 50, 77; ks. myös Kolamo 2014, 14, 32.)

Kansainväliset urheiluorganisaatiot ovat rajatusta toiminnan piiristään huolimatta *vaikutusvaltaisia yhteiskunnallisia ja/tai poliittisia toimijoita ja vallankäyttäjiä* (Næss 2017, 545). Esimerkiksi kansainvälisen autourheiluliitto FIA:n institutionaalinen valta perustuu organisaation monopoliasemaan edustamansa lajin hallinnollisen hierarkian huipulla. Myös pitkälti autonominen F1 toimii FIA:n alaisuudessa. Siksi FIA:n valtaa, samoin kuin F1:n valtaa ”johtavana” autourheilusarjana voi olla vaikeaa, tai jopa mahdotonta horjuttaa. (Kolamo 2014, 27.) Kolamo (2018) on eritellyt kansainvälisen jalkapalloliitto FIFA:n vallankäyttöä edelleen kolmeen osa-alueeseen: *taloudelliseen* vallankäyttöön (vakiintuneet toimintatavat), *geopoliittiseen* vallankäyttöön (globaali vallan verkko ja eri alueiden väliset voimasuhteet) sekä *julkisuuden hallintaan* vallankäytön välineenä (sopimukset medianäkyvyydestä). Näitä tarkastelemalla on mahdollista selvittää esimerkiksi sitä, miten vallankäyttö mahdollistaa epäeettisten toimintatapojen jatkuvuuden kansainvälisissä urheiluorganisaatioissa, kuten F1:ssä. (Kolamo 2018, 115–116.)

Suuret kansainväliset urheilutapahtumat ja niiden laaja näkyvyys houkuttelevat niin ikään erilaisia aatteita edustavia yhteiskunnallisia liikkeitä edistämään omia tavoitteitaan tapahtumien yhteydessä (ks. esim. Harvey et al. 2014). Urheilun kontekstiin sijoittuva vallankäyttö perustuu näkyvän tilan hallintaan sekä kisaradoilla että mediassa. Tämä hallinta

välittää ympäristöönsä kuvia asenteista ja arvoista. (Kolamo 2014, 83.) Urheilulla onkin potentiaalia toimia positiivisen ja merkittävän *yhteiskunnallisen muutoksen lähteenä ja alustana* niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla (Cha 2009, 1591, 1597). On selvää, että esimerkiksi Formula 1 haluaa luoda jonkinlaista muutosta #WeRaceAsOne-kampanjansa avulla. F1:n voidaan esimerkiksi Victor D. Chan (2009) ajatusten perusteella nähdä käyttävän kampanjaansa toiminta-alustana, jonka avulla se pyrkii saamaan aikaan jonkinlaista yhteiskunnallista muutosta tai keräämään valtaa vaikuttaa oman rajatun toiminta-alueensa lisäksi myös laajemman kansainvälisen yleisön ajatusmalleihin ja arvoihin. Lisäksi voidaan tulkita, että kampanjan taustalla vaikuttavat myös F1-organisaation maineen- ja brändinhallintaan liittyvät motiivit: julkiset sekä kameratietoiset poliittiset ja kantaa ottavat eleet voivat olla yksittäisten tapausten lisäksi myös brändinhallinnan ja taloudellisen voitontavoittelun keinoja (Kolamo 2018, 176).

Sami Kolamo on tutkinut väitöskirjassaan (2014) kansainvälisen jalkapalloliitto FIFA:n toimintaa jalkapallon MM-kisoissa vuonna 2010. Hän on keskittynyt tutkimuksessaan *"FIFA:n julkisivutyöhön, kisaisännän paikkabrändäykseen ja televisioinnin hegemonisoimaan maskuliiniseen ihanneruumiseen"*. Tutkimus fokusoituu FIFA:n epäpoliittisoinnin strategioihin ja institutionaaliseen julkisivutyöhön. (Kolamo 2014, 31.) Nämä asettuvat urheilun ja politiikan välisen suhteen tutkimuskentällä alueelle, missä urheiluorganisaatiot pyrkivät tarkastelemaan urheilua muusta yhteiskunnasta erillisenä osa-alueena ja brändäämään toimintaansa itse haluamallaan tavalla. Siihen kietoutuvat myös urheilun sisältämä valta ja sen luomat mahdollisuudet yhteiskunnalliseen ja poliittiseen vaikuttamiseen. Kansainvälisillä urheiluorganisaatioilla on mahdollisuus saada urheilun kautta aikaan merkittäväkin yhteiskunnallista muutosta (Cha 2009, 1583). Siksi Formula 1-organisaation #WeRaceAsOne-kampanja linkittyy monella tapaa urheilun ja politiikan välistä dynamiikkaa käsittelevän tutkimuksen kentälle. Huomionarvoista on, *miten FI suhtautuu poliittisiin aiheisiin ja miten se kohtaa organisaation toimintaan, kuten vähemmistöryhmien oikeuksien ja ympäristöongelmien laiminlyöntiin kohdistetun kritiikin*.

2.2 FIA ja Formula 1: epäpoliittisesta poliittiseen

Vuonna 1904 perustettu kansainvälinen autourheiluliitto FIA on painottanut alkuajoistaan saakka sitä, kuinka organisaation edustamat moottoriurheilulajit muodostavat *epäpoliittisen ja ei-kaupallistetun yhteiskunnan osa-alueen*, missä merkitystä on ainoastaan urheilulla ja reilulla kilpailuhengellä. Moottoriurheilu kasvavine hallinnollisine organisaatioineen ja kaupallisine yhteistyökuvioineen on kuitenkin kietoutunut yhteen niin poliittisuuden kuin kaupallisuudenkin kanssa. FIA:n alaisuudessa toimivasta Formula 1 -sarjasta luotiin viihteellinen ja kaupallinen urheiluspektaakkeli vuonna 1980. (Næss 2019, 538.)

Erityisesti juuri F1-organisaation saaman suosion myötä FIA kohtaa jokapäiväisessä toiminnassaan globaaleja ja vaikeitakin poliittisia aiheita sekä ongelmia. FIA:n on nähty esimerkiksi laiminlyövän epädemokraattisten valtioiden tilanteita sen järjestäessä valtavaa näkyvyyttä kartuttavia tapahtumiaan tällaisissa paikoissa. FIA ei siis näytä piittaavan esimerkiksi autoritaaristen valtioiden yhteiskunnallis-poliittisista ongelmista, eikä ota niitä esille omista tapahtumisistaan. Siten FIA osaltaan legitimoii tällaisten valtioiden toimintaa ja arvomaailmaa niille antamansa merkittävän kansainvälisen näkyvyyden kautta. Yhteiskunnallisten teemojen ja poliittisuuden kietoutuminen lähtökohtaisesti epäpoliittiseen autourheiluliittoon ja sen alaisiin organisaatioihin, kuten F1:een, onkin aihe, jota ei tulisi jättää huomiotta. (Næss 2017, 535.) Tästä huolimatta FIA pyrkii edelleen aktiivisesti erottelemaan toimintansa erilliseksi yhteiskunnan saarekkeeksi ja kieltämään sen poliittiset ulottuvuudet (ks. esim. Næss 2017).

Hans-Erik Næss (2017) on pohtinut FIA:n asenteita politiikkaan ja poliittisuuteen artikkelissaan ”*Sandwiched Between Sport and Politics: Fédération Internationale de l’Automobile, Formula 1 and Non-Democratic Regimes*”. Hän nostaa esille FIA:n ja F1:n kaupallista luonnetta ja kansainvälisesti merkityksellistä asemaa autourheilua koskevassa poliittisessa keskustelussa. Næssin mukaan FIA pyrkii tavoitteellisesti erottelemaan politiikan ja urheilun toisistaan, vaikka se onkin käynyt yhä vaikeammaksi tehtäväksi (Næss 2017, 535; ks. myös Næss 2018, 144). Poliittikka kietoutuu tiiviisti myös autourheilun maailmaan, vaikka FIA ei sitä tarkoituksellisesti haluaisikaan (Næss 2017, 543). Siksi FIA:n ”neutraaluis” suhteessa poliittisiin aiheisiin on Næssin mukaan kestänyt, ja FIA:n tulisikin kehittää suhtautumistaan politiikkaan (Næss 2018, 145). FIA:sta on tullut

merkittävä ja vaikutusvaltainen toimija kansainvälisyytensä ja kaupallisuutensa sekä niiden tuoman vallan myötä. Koska urheilua ja politiikkaa ei voi Näessin mukaan erotella toisistaan, tulisi myös FIA:n ja F1-organisaation lopettaa urheilun ja urheilutapahtumien erottelu siitä yhteiskunnallisesta todellisuudesta, jossa ne järjestetään. (Emt., 147–148, 155.)

2.2.1 Formula 1 yhteiskunnallis-poliittisen kritiikin kohteena

Koska kaupalliset ja taloudelliset intressit ohjaavat F1-organisaation toimintaa, sitä on tarkasteltu aikaisemman tutkimuksen piirissä perustellusti myös kriittisistä näkökohdista käsin. Esimerkiksi Toby Miller (2016) on käsitellyt F1:n toiminnassa ilmennyt *viherpesua*, jolla tarkoitetaan ympäristöystävällisyyteen keskittyvää mainontaa ilman aitoja tai todellisia ympäristötekoja. Viherpesua on se, kun yritys ylistää omia ympäristöystävällisiä toimiaan, jotka kuitenkin täyttävät vain lakien ja määräysten asettaman minimimitason. Samalla yritys pysyy hiljaa aiheuttamistaan ympäristöhaitoista. Yritys saattaa esimerkiksi kertoa tavoittelevansa hiilineutraaliutta jonkin tietyn aikamäärään puitteissa, mutta ei esittele julkisesti niitä toimia, joiden avulla se aikoo tavoitteensa saavuttaa. (Isokangas et al. 2022, 94–95.) Miller nostaa artikkelissaan esille muun muassa F1:n roolin raskaan teollisuuden mainoskanavana, eliitin eksklusiivisena toimintaympäristönä ja kansainvälisen massakulutuksen alustana. Hänen mukaansa on huomionarvoista ymmärtää, että Formula 1 on monikansallinen organisaatio, jolla on laaja ja monimutkainen hallinto. F1:n julkinen, esimerkiksi ympäristöystävällisyyteen ja kestävään kehitykseen liittyvä muutosten tavoittelu tulisikin aina suhteuttaa organisaation (valta-) asemaan ja olemukseen. (Miller 2016, 721.)

Yksi F1:n #WeRaceAsOne-kampanjan keskeisimmistä teemoista on juuri ympäristön kestävyys. Ilmaston lämpenemisen myötä kasvaneet ympäristöongelmat koskettavat kaikkia maailman ihmisiä valtiorajoista riippumatta. Siksi myös erilaisten kansainvälisten organisaatioiden, kuten F1:n, on ollut käytännössä pakko huomioida ympäristöasiat toiminnassaan. (Miller 2016, 726.) Vastuullisuuteen liittyviin vaatimuksiin ja odotuksiin voi olla kuitenkin vaikea vastata, vaikka taustalla olisikin yrityksen aito tarkoitus uudistua ja tehdä hyvää (Kousa 2022, 7). Millerin (2016) mukaan F1 huomioi ympäristöasiat ja vastuullisuuden vain taloudellisten intressiensä ja oman maineensa ylläpitämisen vuoksi sekä saavuttaakseen yleisönsä ja kohderyhmänsä moraalisen legitimitetin. F1 haluaa näyttää ”tekevänsä oikein”, vaikka todellisuudessa se pyrkii kasvattamaan omia taloudellisia

ansioitaan ainakin osittain näennäisesti ympäristöä huomioivan toimintansa avulla. (Miller 2016, 727.) Moni muukin yritys on tunnistanut kestävään kehitykseen liittyvät uudet liiketoimintamahdollisuudet. Vastuullisuuspuheita tulisikin tarkastella erityisen kriittisesti, sillä niissä voi olla kyse viherpesusta, ”*liioitelluista tai jopa valheellisista väittämistä, joiden todenperäisyyttä on vaikea todistaa, mutta jotka saavat yrityksen ja sen tuotteet ja palvelut näyttämään vastuullisemmilta kuin ne todellisuudessa ovat*”. (Isokangas et al. 2022, 16.)

Anna Tippet (2020) on käsitellyt artikkelissaan ”*Debating the F1 grid girls: feminist tensions in British popular culture*” niin sanotuista ”varikkotyttöistä” (*grid girls*) luopumista F1-sarjassa vuonna 2018 ja tapahtuneesta syntyneestä keskustelusta Iso-Britannian mediakentällä. ”Varikkotyttöjen” roolina oli suorittaa mainontaan liittyviä tehtäviä F1-osakilpailujen varikkoalueilla sekä kannustaa F1-kuljettajia, jotka olivat – ja ovat edelleen – yksinomaan miehiä. Tippet ottaa pohdinnassaan huomioon, kuinka ”varikkotyttöjen” poistamisella on pyritty F1-sarjan *poliittisen korrektiuden* kasvattamiseen sekä sarjan jo aikansa eläneen patriarkaalisen olemuksen päivittämiseen. Tämä tarkoittaa sitä, kuinka ”varikkotyttöjen” rooli nähdään tänä päivänä erityisen halventavana: heidän ainoana tehtävänä oli olla maskuliinisen, miehisen katseen kohteita. (Tippet 2020, 187.) Artikkelissa Tippet tuo ilmi myös urheilun kasvavaa feminististä trendiä, jossa korostetaan muun muassa naisten itsenäistä toimijuutta.

Olivia R. Howe (2022) on argumentoinut, kuinka Formula 1 -organisaatio on epäonnistunut yrityksessään olla sukupuolesta riippumaton urheilusarja. Naisia ei ole koskaan virallisesti kielletty osallistumasta sarjaan, mutta siinä on kilpaillut sarjan koko historian aikana vain yhteensä kymmenen naista, eikä kukaan heistä ole ollut sarjassa mukana kokonaista kisakautta. Howen mukaan on olemassa viisi pääasiallista syytä sille, miksi naiset eivät ole päässeet toistaiseksi kilpailemaan F1-sarjaan. Näitä ovat historialliset ja yhä vallalla olevat haitalliset sukupuolittuneet asenteet, naisten perusteita oletettu fyysinen ja mentaalinen huonommuus suhteessa miehiin, naisten seksuaalisointi, rahan puute (naisurheilijoiden on vaikeampi saada niin kattavia yhteistyösopimuksia kuin miesten, sillä autourheilu nähdään maskuliinisenä urheilun kenttänä) sekä naisten representaation ja näkyvyyden puute autourheilun varsin miehisessä maailmassa. Perinpohjaiselle sukupuoleen ja tasa-arvoon liittyvälle tutkimukselle F1-organisaation kontekstissa onkin Howen mukaan merkittävän suuri tarve. (Howe 2022, 454.)

Vuonna 2018 alkunsa saanut, ainoastaan naisille tarkoitettu W Series -formulasarja on luotu mahdollistamaan naisten helpompaa pääsyä moottoriurheilun maailmaan. Sarjassa kilpaillaan identtisillä autoilla, eikä kuljettajien varallisuus (ts. yhteistyösopimukset) ole edellytys sarjaan pääsulle. Sarja on oma itsenäinen autourheilusarjansa, ei siis F1:n ”vastinpari”. W Series -sarjaan liittyy kuitenkin myös eettisiä pulmia, joiden ratkaiseminen voi osoittautua haasteelliseksi. W Series asettuu alisteiseen asemaan suhteessa F1-sarjaan, mikä ei edistä naisten mahdollisuuksia edetä autourheilun ykkössarjana pidettyyn, patriarkaalisesti rakentuneeseen F1-organisaatioon. Vaikka W Seriesin perustana on ajatus naisten osallisuuden kehittämisestä ja moottoriurheilun kuvaston monipuolistamisesta, voi tuloksena olla myös entistä suurempi kuilu niin sanottujen ”naisten sarjojen” ja ”miesten sarjojen” välillä. Näistä kahdesta jälkimmäinen nähdään joka tapauksessa yhä kaikista hohdokkaimpana, minkä seurauksena naisten kyvykkyys F1-sarjaan saatetaan lopulta jopa kiistää kokonaan (ts. ”kilpailkoot naiset omissa sarjoissaan”). (Howe 2022, 462–464 & W Series 2023.)

Myös F1 lanseerasi vuodelle 2023 oman, ainoastaan naisille tarkoitetun kilpa-autosarjansa nimeltään F1 Academy. Sarjan tavoitteena on auttaa nuoria naiskuljettajia saavuttamaan ”korkeimman tason kilparadat”, joihin kuuluvat paitsi W Series, myös F1 ja sitä alemmat formulaluokat F2 ja F3. (Formula 1 2022B.) Ongelmaksi on kuitenkin muodostunut esimerkiksi se, kuinka F1 Academyn kilpailuja ei voi seurata televisioituina tai striimien välityksellä samalla, kun ”kuninkuusarja” F1:n osakilpailut televisoidaan speaktaakkelimaisesti jokaisena sarjan kisaviikonloppuna. F1 Academy on myös osaltaan syrjäyttänyt W Series -sarjan suosion. Ongelmistaan huolimatta W Series ja F1 Academy mahdollistavat tasa-arvoisen, aitoon kyvykkyteen perustuvan naisten kilpa-autoilun, joka rikkoo stereotypioita ja vahvistaa naispuolisten autourheilijoiden representaatiota (Howe 2022, 464).

Yksi Formula 1 -sarjan konkreettisista ongelmista on erityisesti sarjan kalleus ja sitä myötä sen eksklusiivisuus. Tiet F1-kuljettajiksi avautuvat jo lapsena, kun varakkailta perheillä on mahdollisuus rahoittaa lapsensa kallista karting-harrastusta. (Howe 2022, 460.) Raha määrittelee F1-organisaation toimintaa pitkälti myös siksi, että F1:n toiminnan ylläpitäminen on valtavan kallista. Sen myötä sponsorit ja yhteistyökumppanit ovat lajin olemassaolon kannalta elintärkeässä roolissa, vaikkakin niiden kaupallisia motiiveja voidaan asettaa kyseenalaisiksi. Formula 1 -osakilpailut ovat houkutteleva kaupallisen mainonnan

alusta etenkin kehittyville ja merkittäviä luonnonrikkauksia omistaville valtioille (Næss 2019, 539). F1-organisaatiolle ei ole myöskään ongelma kilpailla sellaisissa maissa, joissa demokratiaa ja ihmisoikeuksia ei välttämättä edistetä toivotulla tavalla (Isokangas et al. 2022, 94 & Kolamo 2022, 11, 18, 20). Silloin F1 voi syyllistyä niin sanottuun *valkopesuun* (*whitewashing*). Valkopesu tarkoittaa sitä, että yritys tai muu kaupallinen organisaatio *ei kannata toiminnastaan sellaista yhteiskunnallista ja sosiaalista vastuuta, kuin mitä se antaa ulospäin ymmärtää.* #WeRaceAsOne-kampanjassa asettamistaan tavoitteista huolimatta F1-organisaatio ei aina seuraa omia vastuullisuuden ohjenuoriaan, kun se järjestää tapahtumiaan esimerkiksi ihmisoikeuksia polkevissa valtioissa. (Isokangas et al. 2022, 93, 94.)

2.2.2 Aitoa yhteiskunnallista vastuunkantoa vai valkopesua?

Kuten esitetty, Formula 1 -organisaatiota on vaikea nähdä puhtaasti epäpoliittisena toimijana. Vaikka autourheilu yrittäisikin parhaansa mukaan irrottautua politiikasta ja poliittisuudesta, maailmanpoliittiset keskustelunaiheet ja ajankohtaiset yhteiskunnalliset haasteet sekaantuvat sen toimintaan kuin itsestään (ks. esim. Næss 2017, 543). Formula 1 päättyy haluamattaankin politiikan parrasvaloihin, kun ympäröivässä yhteiskunnassa keskustellaan ilmaston lämpenemisestä, kestävästä kehityksestä, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisestä sekä esimerkiksi Venäjän helmikuussa 2022 aloittamasta hyökkäyssodasta Ukrainaan. Sillä, miten F1 suhtautuu näihin aiheisiin, eli mitä se tekee ja jättää tekemättä, on valtavan suurta merkitystä. F1:n mittava näkyvyys tuo sille valtaa, jonka kautta se voi vaikuttaa omaan maineeseensa, mutta myös toimia aidosti vaikuttavalla tavalla. F1:n #WeRaceAsOne-kampanja osoittaa organisaation yhteiskunnallista ja sosiaalista vastuuta. Tämä vastuunkanto on toisaalta myös trendi-ilmiö, joka ”*on nykyisin kirjattu jokaisen itseään kunnioittavan yhtiön brändi-identiteettiin*”. Kampanjan kautta F1 esiintyy moraalisenä toimijana, joka vahvistaa omaa mainettaan ja asemaansa, mutta myös arvostelee esimerkiksi muita kansainvälisiä toimijoita niiden epäeettisestä toiminnasta. (Kolamo 2014, 102–103.)

Entinen F1-kuljettaja Sebastian Vettel sai kauden 2021 Unkarin-osakilpailun jälkeen FIA:lta nuhtelut siitä, kuinka hän käytti ennen kilpailun alkamista sateenkaaren väristä paitaa ja kasvomaskia. Sitä ei ollut varsinaisesti kielletty, mutta yleisenä sääntönä on, että kuljettajat ovat pukeutuneet pelkästään oman tallinsa väreihin osakilpailujen alkuseremonioiden

aikana. Vettel halusi kuitenkin ilmaista mielipiteensä Unkarissa vireillä olleesta kansanäänestyksestä, jossa äänestettiin seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä syrjivästä laista. (Kalmari, 2021; Moilanen, 2021.) Tapauksesta voidaan tulkita, että FIA antoi kuljettajalle nuhtelut F1:n toimintaan ”kuulumattoman” poliittisen kannanoton vuoksi. Yksittäinen urheilija käytti F1-organisaation tuomaa (media)näkyvyyttä poliittisen vaikuttamisen alustana, mutta sen seurauksena häneen kohdistettiin vallankäyttöä F1-organisaatiota hallinnoivalta ylemmältä taholta. Urheiluorganisaatioiden tekemien yhteistyösopimusten ja muiden toimintaan linkittyvien kumppanuuksien velvoittavuus johtaakin usein sanomisten tarkkaan harkitsemiseen ja lopulta suppeampaan asioiden ilmaisuun (Kolamo 2018, 176). Tämä saattaa rajoittaa myös organisaatioiden halukkuutta puuttua selviin epäkohtiin omassa toimintaympäristössään. Tapauksen perusteella voidaankin sanoa, että F1:n moraalinen toimijuus on osaltaan riippuvainen kontekstistaan ja sarjan kaupallisten yhteistyökumppaneiden sekä osakilpailuvaltioiden mielipiteistä.

F1-organisaation moraalista toimintaa on luonteva verrata kansainvälisen jalkapalloliitto FIFA:n toimintaan. Vuoden 2022 Qatarin jalkapallon MM-kisojen aikana uutisotsikoihin nousivat Qatarin yhteiskunnalliset ongelmat, kuten yksilönvapauden rajoittaminen, sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen syrjintä, ihmisoikeusrikkomukset sekä MM-kisojen infrastruktuuria rakentaneiden paikallis- ja siirtotyöläisten ala-arvoinen kohtelu (Kolamo 2022, 11, 20 & Næss 2020, 977–978). Qatar on totutusti silotellut maakuvaansa ja kulttuurista brändiään erilaisilla urheilu- ja viihdetapahtumilla, joiden kautta se pyrkii siirtämään huomiota pois valtion merkittävistä yhteiskunnallisista epäkohdista. Näihin tapahtumiin lukeutuvat myös Qatarissa vuodesta 2021 alkaen järjestetyt Formula 1 -osakilpailut. (Kolamo 2022, 18, 20.) Arabian niemimaan rikkaiden valtioiden kilpailu kansainvälisestä näkyvyydestä näkyy myös F1-sarjan kisakalenterissa, johon sisältyvät esimerkiksi Bahrainin, Saudi-Arabian ja Qatarin osakilpailut (Kolamo 2022, 145–146 & liite 3). Formula 1 -organisaatio kantaa itse suurimman vastuun siitä, missä se järjestää tapahtumiaan. Urheilu on yhteiskunnallinen instituutio ja siksi sellainen yhteiskunnan osa-alue, missä eettisten kysymysten tulisi näyttyä toimintaa ohjaavina periaatteina ja ensisijaisina toiminnan prioriteetteina. (Kolamo 2022, 13, 39.)

Yrityksiin kohdistuva vastuullisuuspaino on kasvanut sitä mukaa, kun tietoisuus esimerkiksi globaalista ilmaston lämpenemisestä on lisääntynyt. Yrityksiä vaaditaan tilille myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksistä sekä kyseenalaisista yhteistöistä ihmisoikeuksia

polkevien autoritaaristen hallintojen kanssa. (Isokangas et al. 2022, 57, 64, 304.) Nämä paineet ovat vaikuttaneet siihen, että vastuullisuus on muuttunut kansallisten ja kansainvälisten yritysten ja esimerkiksi kaupallisten urheiluorganisaatioiden liiketoiminnan perusvaatimukseksi. Yritysten on rakennettava strategiansa uudelleen kestävän kehityksen ja ihmisoikeuksia kunnioittavien periaatteiden pohjalta. Niiden on käytännössä pakko mukauttaa toimintaansa ympäröivään yhteiskuntaan ja minimoida toimintansa negatiiviset vaikutukset. Covid-19-pandemia on korostanut entisestään yritysten vastuullisuuteen liittyviä vaatimuksia ja yritysten tarvetta viestiä vastuullisuudestaan ja merkityksellisyydestään. (Emt., 58–59, 63, 300.) Vastuullisuuteen tähtäävä toiminta kertoo erityisesti toimijan *muutoksellisesta* toiminnasta ja sopeutumiskyvystä ympäröivän yhteiskunnan haasteisiin (ks. Ahmed 2012, 173). Vastuullisuuden vaatimuksista seuraa paitsi aitoja ja konkreettisia panostuksia toiminnan ja sen arvojen kehittämiseen, myös paljon toiminnan epämääräisyyttä, kaunistelua ja liioittelua (Isokangas et al. 2022, 98). Vastuullisuuteen liittyvää toimintaa ja siitä viestimistä ei nähdä enää pelkkänä yhteiskunnan rakenteista kumpuavana ”pakkona” tai velvollisuutena, vaan myös tapana vahvistaa yrityksen tai organisaation mainetta ja sen suhteita sidosryhmiinsä ja koko ympäröivään yhteiskuntaan (emt., 133). Yritykset panostavat vastuullisuuteen ennen kaikkea siksi, että ne haluavat *näyttää* tekevänsä hyvää, vaikka teot eivät olisikaan todellisia (emt., 61).

Aikaisemman tutkimuksen sekä kansainvälisen autourheiluliitto FIA:n ja F1-organisaation poliittisuudesta käydyin keskustelun perusteella voi huomata, että F1:n toiminta politisoituu erityisesti vastuullisuuteen sekä ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin keskustelunaiheisiin liittyen. Huomionarvoista onkin muun muassa se, onko F1 reagoinut organisaation toimintaan kohdistuneeseen kritiikkiin, pyrkiikö se edelleen aktiivisesti erottelemaan urheilun ja sitä ympäröivän yhteiskunnan toisistaan, ja luoko #WeRaceAsOne-kampanja organisaatiolle uudenlaista lähestymistapaa toimintansa toteuttamiseen ja sen poliittisten ulottuvuuksien ymmärtämiseen. #WeRaceAsOne-kampanja edustaa selvästi kantaa ottavampaa linjaa, kuin mitä poliittisuudesta irti pyristelevältä F1-organisaatiolta on totuttu näkemään. Siksi mielenkiintoni kohteeksi asettuvat F1-organisaation osaltaan muuttuneet ja muuttuvat toimintatavat sekä niiden muovaama organisaation *poliittinen toimijuus*.

3 POLIITTINEN TOIMIJUUS

Tämän pro gradu -tutkimuksen tekemistä ja tutkimusaineiston analyysia on ohjannut ja pohjustanut poliittisen toimijuuden (*political agency*) teoreettinen kehys. Koska (poliittinen) toimijuus muovaa aina myös toimijaa, käsitteen teoreettisia lähtökohtia apunani käyttäen minun on ollut mahdollista selvittää, *millainen poliittinen toimija* F1-organisaatio on #WeRaceAsOne-kampanjassaan (ks. Ronkainen 1999, 30, 52–53).

Poliittista toimijuutta olen lähestynyt toimijuuden (*agency*) käsitteen kautta. Toimijuus voidaan ymmärtää toimijan ja erilaisten yhteiskunnan rakenteiden välisten suhteiden tarkasteluna (Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 14). Se on laaja ja moniulotteinen yhteiskuntatieteellinen käsite, joka on alun perin lähtöisin sosiologian tutkimuskentältä (Virkola 2014, 41; ks. myös Hokkanen 2013, 61). Toimijuuden parissa on tehty tutkimusta paitsi politiikan tutkimuksen, myös esimerkiksi sukupuolentutkimuksen ja sosiaalityön tieteenaloilla (ks. esim. Hokkanen 2013; Hokkanen 2014; Laulainen 2010; Ojala, Palmu & Saarinen 2009; Ronkainen 2008; Ronkainen 1999; Virkola 2014 & Åkerman 2006). Toimijuus onkin tunnistettu toiminnan ohella yhdeksi perustavanlaatuisimmaksi yhteiskuntatieteelliseksi käsitteeksi, jota on tutkittu ja tulkittu monenlaisista eri näkökohdista käsin (Hokkanen 2013, 59; ks. myös Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 14). Tässä luvussa tarkastelen ensin toimijuuden käsitteen moniulotteisuutta aikaisemman yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen ja toimijuudesta käydyn keskustelun perusteella. Sen jälkeen perehdyn tarkemmin toimijuuden poliittisuuteen.

3.1 Toimijuus: odotettua, mahdollista ja toteutettua toimintaa

Tässä tutkielmassa käsitän toimijuuden useiden siitä käytyjen samansuuntaisten yhteiskuntatieteellisten teoreettisten keskustelujen ja käsitteenmäärittelyjen rakentamana kokonaisuutena. Keskeisiä toimijuutta muodostavia alakäsitteitä ovat toimija ja toiminta. Toimijuutta onkin mahdollista ymmärtää tarkemmin vasta, kun hahmotetaan ensin, mitä näillä käsitteillä tarkoitetaan. *Toimija* on toimintaa harjoittava subjekti, joka voi olla yksilö tai esimerkiksi jokin ryhmä tai instituutio – tässä tutkielmassa toimijan asemaan asettuu Formula 1 -autourheiluorganisaatio. Keskeistä on, millä tavalla toimija kuvailee itseään ja

olemustaan, millaisena toimija esiintyy toimintansa kautta ja miten se tulkitsee maailmaa omista lähtökohdistaan käsin. (Ronkainen 1999, 34–36.) Tekojensa myötä ja muiden toimijoiden toiminnan kannustamana toimija liittyy itsensä ja toimintansa ympäröivään yhteiskuntaan (Arendt 2017, 181). Tässä tutkielmassa pyrin selittämään, miten F1 näkee itsensä #WeRaceAsOne-kampanjassaan, miten se kuvailee toimintaansa ja ympäröivää yhteiskuntaa sekä *millaisena poliittisena toimijana* se esiintyy kampanjansa kautta.

Toiminta tarkoittaa päätösten tekemistä ja toteuttamista, eli toimijan suostumista johonkin tai kieltäytymistä jostakin (Gordon 2005, 119). Toiminta pitää sisällään niin konkreettiset toimet kuin mentaaliset ajatteluprosessitkin. Se on tekemistä, jolla on jokin *päämäärä*. (Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 21 & Ronkainen 1999, 51.) Laajasti ymmärrettynä toiminta tarkoittaa *aloitteellisuutta* sekä jonkin uuden ja ennalta-arvaamattoman asian liikkeelle laittamista (Arendt 2017, 182). Risto Heiskalan (2000) mukaan toimintaan vaaditaan toimija, vähintään kaksi vaihtoehtoista keinoa toimia, jonkinlainen toiminnan päämäärä ja toimintaympäristö (Heiskala 2000, 16). Toimijan tulisi *haluta* ja *osata* toimia sekä tietää, *miten* toimia, eli valita sopivat keinot päämääränsä saavuttamista varten jossakin tietyssä toimintaympäristössä (Heiskala 2000, 16 & Hokkanen 2013, 60). Toiminta sijoittuu siis aina johonkin tiettyyn *kontekstiin*, kuten instituutioon, tilanteeseen tai paikkaan. Se on aina sidonnaista ympäristöönsä ja sen toimintakulttuuriin. (Ronkainen 1999, 33, 71–72.) Nämä samat piirteet määrittelevät pitkälti myös toimijuutta, sillä kuten todettua, toimijuus rakentuu toimijan ja toiminnan käsitteiden sekä niiden avulla saavutettavan ymmärryksen perustalle.

Toimijuus tarkoittaa toimijan (tässä tutkielmassa F1-organisaatio) kykyä toteuttaa aikomuksensa toimintana sekä muuttaa asioita ja tilanteita toimimalla toisin tai ylläpitämällä vallitsevia olosuhteita (Jäppinen 2015, 53). Toimijuus rakentuu toimijan kyvystä tehdä päätöksiä ja toteuttaa niitä toiminnallaan, eli toisin sanoen toimijan päätöksistä toimia jollakin tavalla (Gordon 2005, 115). Nämä päätökset koostuvat toimijan tekemistä valinnoista, mutta toisaalta myös valitsematta jättämisestä (emt., 117–118). Toimijuutta määrittelevät siis toimijalle *mahdolliset* ja toimijan *toteuttamat* valinnat, jotka ovat olemassa samalla, kun myös *toisin tekemiseen* on mahdollisuus. Toimija voi siis toimia toimintaansa ympäröivien yhteiskunnallisten, taloudellisten ja sosiaalisten ehtojen mukaisesti tai niiden vastaisesti, muokata näitä ehtoja tai tulkita niitä uudelleen. (Ronkainen 1999, 51.) Toimijuus onkin aina tietoista ja rationaalista ja muodostuu toimijan omasta vapaasta tahdosta toimia jollakin tavalla muista riippumatta. Toimijuudelle oleellinen toisin sanominen ja tekeminen

mahdollistaa siksi myös toimijan tuottamien uusien näkökulmien, merkitysten ja tulkintojen syntymisen. (Ronkainen 1999, 217, 220 & Kotiranta & Virkki 2011, 113–114.)

Oleellista on, onko toimijalla *mahdollisuus* toimia haluamallaan tavalla valitsemansa tavoitteen tai tavoitteiden saavuttamiseksi (Hokkanen 2013, 60). Valintojen, päätösten ja toiminnan toteuttaminen vaatii aina muun muassa aineellisia ja materiaalisia, sosiaalisia ja henkisiä *resursseja*. Ne voidaan nähdä sekä toiminnan mahdollistajina että sen rajoitteina. Toimintamahdollisuudet eivät ole kaikille toimijoille samat, sillä sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset resurssit jakautuvat yhteiskunnissa epätasaisesti: esimerkiksi tietyt yhteiskunnalliset (valta-)asemat tarjoavat toimijuudelle usein enemmän resursseja ja vähemmän rajoitteita kuin toiset. Keskeistä on, *miten* ja *kuinka paljon* toimija pystyy toimimaan, *vaikuttamaan* toiminnallaan ja *perustelevaan* toimintaansa sekä sen taustalla vaikuttaneita valintoja ja päätöksiä. (Gordon 2005, 115–116 & Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 14–15, 16.) Koska toimijuus on toimijan toimintamahdollisuuksia ja valintoja toimia tai olla toimimatta jollakin tavalla, toimijalla on aina myös mahdollisuus reflektoida toimintaansa ja jossain määrin myös muuttaa toimintatapojaan. Toimintansa reflektoinnin ja saavutustensa arvioinnin kautta toimija osaltaan rakentaa ja muovaa omaa toimijuuttaan. (Ronkainen 1999, 73 & Hokkanen 2013, 60.)

Koska toimijuus ja sen luonne riippuu aina toimijan toimintamahdollisuuksista, se rakentuu myös sosiaalisesti yhteiskunnallisten, taloudellisten ja sosiaalisten rakenteiden, instituutioiden, kulttuuristen käsitysten, vuorovaikutussuhteiden ja yhteisöjen sekä niiden järjestysten, normien, sääntöjen, odotusten ja käytäntöjen perustalle. Ne luovat toimijuudelle paitsi mahdollisuuksia ja rajoitteita, myös toimijaan kohdistuvia *odotuksia*. Usein toimija asettuu niiden kautta johonkin asemaan tai kategoriaan (esimerkiksi feminiinisyys tai maskuliinisyys, johtaja tai alamainen) tai tilanteeseen. Nämä ennako-odotukset eivät kuitenkaan automaattisesti tai yksiselitteisesti määrittele toimijuutta, sillä kuten todettua, myös toiminnan resursseilla ja toiminnan kontekstilla on oma merkityksensä toimijuuden muodostumisessa. (Hynninen, Lindfors & Opas 2015, 176; Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 22.) Kontekstinsa myötä toimijuus sisältää aina sellaisia merkityksiä, jotka muokkaavat myös toimijaa sekä toimijan ominaisuuksia ja arvomaailmaa (Ronkainen 1999, 52–53).

Toimijuudessa on siis kyse toimijalle *mahdollisen* (yhteiskunnallinen asema, resurssit, toimintaympäristö) ja toimijan *toteuttaman* (valinnat, valitsematta jättäminen, päätökset ja

toisin toimiminen) toiminnan lisäksi myös toimijalta *odotetusta* (muun muassa yhteiskunnallinen asema sekä yhteiskunnalliset, taloudelliset ja sosiaaliset rakenteet) toiminnasta, toiminnan *vaikutuksista* ja näiden kaikkien välisistä suhteista (Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 20–23; ks. myös Ronkainen 1999, 215). Toimijuudesta on kyse silloin, kun toimijalla on ”*mahdollisuus toimia, tehdä valintoja tai merkityksellistää tilannetta*”. Toisin sanoen, toimijan vaihtoehdottomuus rajaa myös toimijuutta. (Ronkainen 2008, 388.) Siksi toimijuuden voidaan katsoa keskittyvän erityisesti toimijan ja toiminnan sekä niitä ympäröivien yhteiskunnallisten, taloudellisten ja sosiaalisten rakenteiden välisen suhteen tarkasteluun (Laulainen 2010, 30). Toimijuus rakentuu vallan ja yhteiskunnissa vallitsevien normien ohjaamana, mutta se myös luo niitä (Hokkanen 2013, 62). Se on toimijan tekoja ja esitystä siinä ajassa ja paikassa, missä toimija elää (Ronkainen 1999, 87).

Toimijuus määrittelee aina toimijaa – tässä tutkielmassa F1-autourheiluorganisaatiota – joka nähdään *toimijuutta muodostavien tapahtumien, kuten yhteiskunnallisten muutosten keskipisteenä* (Ronkainen 1999, 30). Toimijuus on *toimijassa tunnistettava ilmiö* ja siten erottamattomasti myös toimijan ominaisuus (Hokkanen 2014, 62). Siksi toimijaa määrittävän toimijuuden teoretisoinnin ja toimijuuden poliittisten ulottuvuuksien määrittelyn kautta minun on ollut mahdollista selvittää, millainen poliittinen toimija F1 on #WeRaceAsOne-kampanjassaan. Tutkielmassa mielenkiintoni tarkentuu siihen, miten F1-organisaation toimijuus rakentuu #WeRaceAsOne-kampanjamateriaalissa ja millaisena *poliittisena toimijana* F1 näyttäytyy toimijuuden, eli organisaatiossa tunnistettavan ilmiön perusteella. Seuraavaksi käsitteellistän tarkemmin, mitä toimijuuden *poliittisuus* tarkoittaa tässä tutkielmassa.

3.2 Toimijuuden poliittisuus: muutosta, valtaa ja vaikuttamista

Tässä pro gradu -tutkielmassa käsitän poliittisuuden *aspektuaalisesti*. Se tarkoittaa, että poliittisuus voi olla näkyvissä ja olemassa potentiaalisesti missä tahansa, ei pelkästään esimerkiksi perinteisten politiikan kansallisten ja kansainvälisten instituutioiden varsin rajatussa ympäristössä. Mikään ilmiö tai asia – esimerkiksi Formula 1 -organisaatio – ei ole ikinä varmuudella ”suojattua” poliitikalta ja poliittisuudelta eikä niiden sisältämältä konfliktisuudelta ja/tai vastustukselta. (Palonen 1988, 19.) Poliitikka voidaankin käsittää

ilmiönä, jota pyritään ymmärtämään ja tulkitsemaan ja josta on siten mahdollista puhua sekä tulkinnan kohteena että sen *tuloksena*, kuten tässä tutkielmassa olen tehnyt (emt., 13). Poliitikka voidaan käsittää tulkinnan kautta ymmärrettävänä *toimintana* (eli ei vain jonakin ”abstraktina asiana”), mutta sen voi nähdä myös *taitona*, jonka avulla käsitellään ennakoimattomia asioita, kun maailmassa tapahtuu jotakin sellaista, mitä ei voi kontrolloida, mutta mihin on kuitenkin otettava kantaa (Palonen 1988, 20 & Palonen 2008, 56–57). Tämän lisäksi käsitän poliittisuuden *tilanteisesti ja kontekstuaalisesti rakentuvina, merkityksellisiksi koettuina asioina* (Häkli & Kallio 2014, 183). Poliittisuus tarkoittaa tässä tutkielmassa siis tutkimusaineistosta tekemäni analyysin kautta ymmärrettyä ilmiötä (F1:n toimijuuden politisoituminen), kannanottoa ja yhteiskunnallista vaikuttamista (politiikka taitona) sekä tärkeinä näyttäytyviä asioita, jotka saavat poliittisen merkityksensä aspektuaalisesti perinteisten politiikan instituutioiden ulkopuolella, autourheilun ja Formula 1 -organisaation kansainvälisessä kontekstissa. Tämä poliittisuuden määritelmä on toiminut koostamani poliittisen toimijuuden teoretisoinnin lähtökohtana yhdessä toimijuuden teoreettisen kehyksen kanssa.

Poliittisessa toimijuudessa tarkastellaan paitsi toimijuutta ja sen rakentumista, erityisesti sen poliittisia ulottuvuuksia. Tässä tutkielmassa toimijuuden poliittisuus tarkoittaa uusien käsitysten, asioiden tai toimintamallien ilmi tuomista. Se tarkoittaa siis *uudella tavalla tekemistä* suhteessa aikaisemmin tehtyyn, eli ikään kuin toiminnan päivittämistä nykyhetkeen. Poliittinen toimijuus on erilaisten asioiden nykytilan muuttamista, *muutoksen tavoittelua* ja siten myös perinteisten sektoriaalisten politiikan instituutioiden ulkopuolella tapahtuvaa, virallista ja epävirallista *yhteiskunnallista vaikuttamista*. Toimijuus politisoituu, kun toimija (tässä tutkielmassa F1-organisaatio) osallistuu yhteiskunnalliseen ja poliittiseen keskusteluun ja pyrkii päivittämään toimintaansa muuttuneen maailman arvoja ja normeja vastaavaksi. (Häkli & Kallio 2014, 181 & Kantola & Lombardo 2017, 89.) Toimijuus on poliittista, kun toimija *haastaa* yleisesti tärkeinä pidetyt asiat tai *tuo ne mukaan keskusteluun*. Silloin toimijalla on niiden suhteen jokin intressi, toisin sanoen toimijalla on niiden suhteen jotakin ”vaakalaudalla”. Keskeistä on toimijuuden ja toiminnan suhde niitä ympäröivään tilanteeseen, yhteisöön tai asiaan, joiden kautta toimijuus ja toiminta saavat merkityksensä. (Häkli & Kallio 2014, 183.)

Poliittisen toimijuuden kautta toimija tuo esille itselleen tärkeitä ja merkityksellisiä asioita. Toimijan tavoitteena on rakentaa ja toisaalta myös haastaa yhteiskunnallista ja sosiaalista

elämää koskevia totuttuja käsityksiä. Usein toimija esimerkiksi kyseenalaistaa tai vastustaa yhteiskunnassa vallitsevia sääntöjä. Poliittinen toimijuus on mukana olemista niissä kamppailuissa ja neuvotteluissa, joissa määritellään yhteisiä asioita ja toimintatapoja. Kyse on paitsi toimimisesta, myös kuuluvuuden tunteesta eli *osallisuudesta* jossakin merkitykselliseksi mielletyssä yhteisössä. (Bäcklund & Kallio 2012, 42 & Gordon 2005, 120.) Osallisuus kuvaa kykyä, mahdollisuuksia ja tilaisuuksia vaikuttaa ja ottaa osaa päätöksentekoon sosiaalisissa yhteisöissä (Turja & Vuorisalo 2022, 23). Poliittisen toimijuuden kautta toimija osoittaa kiinnostustaan ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin aiheisiin ja näyttää muille ymmärtävänsä ympäröivää yhteiskuntaa. Toisaalta tottumus johonkin toimintaan tuottaa toimijalle usein tunteen osaamisesta ja pystymisestä, jolloin totutun toiminnan tavoitteellinen muuttaminen ja uudistaminen voi rikkoa tuota osaamisen ja pystyvyyden tunnetta (Ronkainen 1999, 67).

Toimijan toteuttamien valintojen, päätösten ja toiminnan kautta poliittiseen toimijuuteen liittyy mahdollisuus vaikuttaa paitsi ympäröivään yhteiskuntaan, myös muiden toimijoiden arvomaailmaan ja käsityksiin. Poliittinen toimijuus onkin aktiivista toimintaa, joka pitää sisällään *valtaa* ja *vaikutusmahdollisuuksia* (Hokkanen 2013, 62). Valtaa on olemassa kaikkialla, missä on ihmisten välisiä strategisia ja monimutkaisia suhteita ja verkostoja (Lindroos 2008, 197, 198). Toimijuuden analyysi onkin aina myös vallan analyysia, joka sisältää toimijan vastuun tekemistään valinnoista (Ronkainen 2008, 388). Jotta toimijalla on mahdollisuus valita ja toimia toisin, sillä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa ympäristöönsä tai pidättäytyä siitä. Toimija käyttää valtaa, kun sen toimijuus vaikuttaa tähän toimintaa kehystävään ympäristöön. (Giddens 1986, 14 & Heiskala 2000, 189.) Toisin sanoen: toiminta ja toimijuus sisältävät valtaa, joka näyttäytyy *muutoksellisena voimana* ja toimijan toivomien *päämäärien saavuttamisena* (Giddens 1986, 15). Silloin poliittinen toimijuus on esimerkiksi toimijan kykyä määritellä yhteiskunnallisesti ja poliittisesti merkityksellisiä ongelmia ja toimintamalleja sekä sitouttaa muita toimimaan näiden määrittelyjen mukaisesti (Åkerman 2006, 13).

Poliittinen toimijuus on näin ollen toimijan *tarkoituksenmukaista* toimintaa tilanteessa, jossa on mahdollista toimia myös toisin. Kyse on ulkomaailmassa tapahtuviin asioihin puuttumisesta ja *vallankäytöstä*, jonka myötä toimija pyrkii saamaan aikaan jonkin *vaikutuksen*. (Gordon 2005, 115 & Hynninen, Lindfors & Opas 2015, 178.) Poliittinen toimijuus on toimijuutta, jonka avulla vaikutetaan yhteiskunnallisiin ja poliittisiin

keskusteluihin, ja toisaalta arvolatautunutta toimintaa, jota ympäröivän yhteiskunnan ajankohtaiset haasteet ja keskustelut sekä arvot ja normit ohjaavat. Se on toimijan mukautumista ja vastarintaa, aktiivisuutta ja hiljaisuutta (Gordon 2005, 123–124). Poliittinen toimijuus voi saada myös aktivismin kaltaisia piirteitä, joilla toimija pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan ympäröivässä yhteiskunnassa vallitseviin mielipiteisiin ja toimintatapoihin. Se on yhteisesti tärkeiksi koettujen asioiden esille nostamista ja määrätietoista yhteiskunnallisen keskustelun herättämistä. (Batsleer & Humphries 2000, 16.)

Poliittinen toimijuus on hedelmällinen tutkimusteoreettinen lähtökohta perinteisesti epäpoliittista toimijaa itsestään luoneen Formula 1 -autourheiluorganisaation tarkasteluun. F1:n toiminnan uudelleen politisoinnin myötä sen #WeRaceAsOne-kampanjassa toteuttama toiminta ja toimijuus on ylipäänsä mahdollista tunnistaa ja nimetä poliittiseksi. Organisaation itsestään luoman ”*epäpoliittisen ihannetoimijan*” kiiltokuva hajoaa, kun tarkastellaan syvemmin sitä, kuinka paljon ja millaista poliittisuutta F1:n toimijuus todella sisältää. (Kolamo 2014, 110.) Tutkielmani tarkoituksena onkin tuoda ilmi, millaisissa yhteiskunnallisissa keskusteluissa F1 pyrkii olemaan mukana ja miksi, mitä se tavoittelee niihin osallistumalla ja mikä sille on tärkeää näissä keskusteluissa ja neuvotteluissa. Kyse on perinteisten politiikan instituutioiden ulkopuolisen toimijan vallasta ja valta-asemasta sekä sen toteuttamasta yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta.

Seuraavaksi esittelen tarkemmin tutkimusaineistona käyttämäni #WeRaceAsOne-kampanjamateriaalin sekä tutkimuksen tekemisessä hyödyntämäni tutkimusmenetelmän, laadullisen teoriaohjaavan sisällönanalyysin. Tämän lisäksi kerron myös tarkemmin poliittisen toimijuuden teoreettisen kehyksen avulla tekemäni tutkimusanalyysin etenemisestä. Ennen tutkimukseni tuloksiin siirtymistä pohdin vielä lyhyesti myös tutkimukseni eettisiä lähtökohtia sekä omaa tutkijapositioniani.

4 TUTKIMUSAINEISTO JA -MENETELMÄ

4.1 #WeRaceAsOne-kampanjamateriaali

Pro gradu -tutkimukseni tutkimusaineisto koostuu F1-organisaation #WeRaceAsOne-kampanjan virallisen verkkosivuston tekstimuotoisesta materiaalista. F1 lanseerasi #WeRaceAsOne-kampanjansa kisakaudelle 2020, jota tuolloin vasta puhjennut maailmanlaajuinen Covid-19-pandemia varjosti. Yhtenä kampanjan perustamisen keskeisimpänä syynä olikin paitsi autourheilun kattojärjestö FIA:n *PurposeDriven*-kampanjan F1:lle asettamat vaatimukset, myös F1:n tarve vastata pandemian tuomiin haasteisiin. Vaikka F1:n #WeRaceAsOne kuuluu siis osaltaan FIA:n *PurposeDriven*-kampanjan alaisuuteen, tarkastelen sitä selkeyden ja tutkielmani rajatun laajuuden vuoksi omana itsenäisenä kokonaisuutenaan. (Ks. FIA 2023 & Formula 1, 22.6.2020.) Tutkimusprosessin aikana olen kuitenkin ottanut huomioon #WeRaceAsOne-kampanjan FIA-liitännäisyydet, samoin kuin esimerkiksi F1-organisaation taustalla vaikuttavat omistussuhteet ja hallintorakenteet (ks. johdanto ja luku 2).

Vuosina 2020–2021 F1 keskittyi #WeRaceAsOne-kampanjassaan Covid-19-pandemian sekä rasismien ja epätasa-arvon torjumiseen, ympäristön kestävyteen, monimuotoisuuteen ja osallisuuteen sekä yhteisöllisyyteen. F1 painotti näitä teemoja niihin liittyvistä haasteista puhumalla ja tiedottamalla mutta toisaalta myös niitä konkreettisesti korjaamalla. Kampanja oli näkyvässä roolissa F1:n verkkosivuilla ja jokaisessa F1:n osakilpailussa niin paikan päällä kisakaupungeissa kuin kansainvälisissä televisiolähetyksissäkin. Vuonna 2022 F1 vähensi kampanjan näkyvyyttä osakilpailuissaan, ja #WeRaceAsOne siirtyi näkyvästä kampanjasta F1:n toiminnan taustalle. Vuodesta 2021 alkaen se on toiminut organisaation ympäristövaikutuksista sekä sosiaalisista, taloudellisista ja hallinnollisista vaikutuksista kertovan vastuullisuusraportoinnin (ESG) alustana, joka keskittyy kestävyden, monimuotoisuuden ja osallisuuden sekä yhteisöllisyyden teemoihin. (Formula 1 2023h; ks. myös Taloushallintoliitto 2023.)

Koska #WeRaceAsOne-kampanjan luonne muuttui merkittävästi vuonna 2022, rajasin tutkimusaineistoni ajallisesti vuosiin 2020–2021. Näinä kampanjan ensimmäisinä vuosina F1 panosti sen näkyvyyteen erityisen paljon. Siksi vuosien 2020–2021 kampanjamateriaali

on varsin hedelmällistä tutkimusaineistoa: se tuo ilmi kampanjan alkuaikoina perustetut tavoitteet ja teemat, joita F1 halusi alkujaan kampanjansa kautta edistää. Keräsin aineiston F1:n virallisten verkkosivujen (*F1 corporate website*) #WeRaceAsOne-kampanjasivustoilta vuoden 2022 alussa, mistä aineisto on edelleen (toukokuussa 2023) julkisesti saatavilla. Kampanja-aineisto on niin sanottu *luonnollinen aineisto*, eli sellainen aineisto, joka on ollut ja on yhä olemassa tästä tutkimuksesta riippumatta (Ronkainen et al. 2013, 108). Se on selkeä, tarkoituksenmukainen ja kokonaisvaltainen osa F1-organisaation toimintaa (ks. Ronkainen et al. 2013, 111). Lisäksi aineisto on tutkimuskohteen (F1) itsensä tuottamaa ja kokoamaa. Se kertoo organisaation käytännöistä ja toimintatavoista sekä niistä yhteiskunnallisista ehdoista, joiden varaan ne rakentuvat (emt., 112). Siksi juuri #WeRaceAsOne-kampanjamateriaali on paras mahdollinen aineisto vastaamaan tutkimuskysymykseeni eli siihen, *millainen poliittinen toimija* Formula 1 on #WeRaceAsOne-kampanjassaan.

#WeRaceAsOne-kampanjasivustot on jaettu kolmeen osaan kampanjan kolmen teeman mukaisesti. Teemoittain jaotelluilta ”etusivuilta” pääsee etenemään edelleen sivustojen eri osioihin. (Ks. Formula 1 2023h.) Analysoimani tutkimusaineisto sisältää muun muassa kampanjan perustietojen, tavoitteiden ja saavutusten selvitystä (kampanjan kolmen teeman ”etusivut”), kaksi Powerpoint-muotoista strategiaesitystä sekä yhteensä 42 päivättyä artikkelia, jotka käsittelevät kampanjan teemoihin liittyviä aiheita. Tekstimuotoista kampanjamateriaalia kertyi tutkimusaineistoksi yhteensä reilut 80 A4-sivua. Aineisto oli tekemäni analyysin perusteella riittävän laaja ja asiapitoinen, jotta se kykeni tuomaan esille sieltä etsimäni analyttisen, tutkimusasetelmani kannalta oleellisen poliittisen toimijuuden peruskuvion. Totesin aineiston saturaation siis riittäväksi. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 99.)

Vaikka kuva- ja videomateriaali onkin ollut oleellinen osa #WeRaceAsOne-kampanjaa ja sen näkyvyyttä, karsin sen lopulta aineistosta kokonaan pois. Kuvat ja videot olisivat laajentaneet aineistoa turhan paljon suhteessa pro gradu -tutkielmani laajuuteen. Lisäksi katson, että ne eivät olisi tuoneet tutkimukselleni merkittävää lisäarvoa. Osa kampanjamateriaalista oli kuitenkin helpoiten dokumentoitavissa kampanjan verkkosivuilta otettuina kuvankaappauksina, jotka olen ottanut 13.1.2022. Kampanjasivustoja ei ollut vielä tuolloin päivitetty F1-kisakautta 2022 varten. Myöhemmin sivustoja on kuitenkin muokattu, joten kuvankaappauksina kokoamani aineiston osat ovat osittain muuttuneet niiden keräämisen jälkeen. Näiden jo muuttuneiden aineiston osien alkuperäiset ja tutkimuksessa

analysoimani versiot löytyvät tutkielmani liitteistä (ks. liite 1 & liite 2) ja alkuperäiset linkit lähdeluettelosta. Tutkielmani analyysitekstissä viitataan selkeyden vuoksi sekä liitteeseen että siihen verkkolähteeseen, josta jo muuttunut aineiston osa on peräisin. Seuraavaksi siirryn esittelemään aineiston analyysissä soveltamani tutkimusmenetelmän, laadullisen teoriaohjaavan sisällönanalyysin.

4.2 Laadullinen teoriaohjaava sisällönanalyysi

Tutkimusaineistoni analyysissä hyödynsin laadullista teoriaohjaavaa sisällönanalyysia, jonka koin toimivaksi tutkimusmenetelmäksi F1:n poliittisen toimijuuden selvittämiseksi valitsemastani tekstiaineistosta. *Laadullinen* eli kvalitatiivinen tutkimus analysoi merkityksiä ja niiden suhteita puheessa, kirjoitetussa tekstissä ja/tai kuva-aineistoissa (Ronkainen et al. 2013, 80). Laadullista tutkimusta tehtäessä tutkimusaineistoa tarkastellaan kokonaisuutena, vaikka se koostuisikin useista erilaisista osista. Alasuutarin (2011, 31, 32) mukaan laadullisessa analyysissä on kyse tutkimusaineistosta tehtyjen ”*havaintojen pelkistämisestä*” ja ”*arvoituksen ratkaisemisesta*”. Siinä korostetaan tutkimuskohteena olevan toimijan kokemuksia ja havaintoja suhteessa aikaan, paikkaan ja tilanteisiin (Ronkainen et al. 2013, 82).

Laadullinen *sisällönanalyysi* on tarkemmin käsitettynä tekstin analyysia (Tuomi & Sarajärvi 2018, 117). Siinä keskitytään siihen, *mistä* asioista, aiheista ja teemoista aineistossa kerrotaan – mistä puhutaan, mitä asioita käsitellään ja mitä aineiston tekstit kertovat. Laadullisessa sisällönanalyysissä aineiston kielellistä tai muuta ilmaisullista muotoa tai ilmaisun keinoja ei oteta siis yleensä analyysin kohteeksi. (Vuori 2023.) Menetelmän avulla minun oli mahdollista selvittää, mistä F1 kertoo #WeRaceAsOne-kampanjassaan, ja mitä nämä asiat kertovat sen poliittisesta toimijuudesta. Laadullisen sisällönanalyysin tavoitteena on siis etsiä aineistosta erilaisia merkityksiä ja pyrkiä kuvailemaan aineiston sisältöä sanallisesti. Tavoitteena on luoda selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä, eli tässä tutkimuksessa F1-organisaation poliittisesta toimijuudesta. Hajanaisesta tutkimusaineistosta pyritään laadullisen sisällönanalyysin keinoin luomaan mielekäs ja yhtenäinen kokonaisuus, jonka pohjalta voidaan muodostaa luotettavia tutkimuksellisia johtopäätöksiä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122.)

Koska laadullinen sisällönanalyysi ei perustu tarkkaan teoreettis-metodologiseen ajattelutapaan, analyysin tekeminen ei ole ennalta sidottua tarkkoihin menetelmällisiin käsitteisiin (Vuori 2023). Siksi laadullisen sisällönanalyysin teoreettinen kehys on mahdollista liittää moniin erilaisiin analyysikokonaisuuksiin (Tuomi & Sarajärvi 2018, 103). *Teoriaohjaavassa* laadullisessa sisällönanalyysissa tutkimusteoria, tässä tutkimuksessa poliittinen toimijuus, toimii analyysin apuna. Aikaisempi tieto, tutkimusteorian logiikka ja sen piirteet ohjaavat analyysin tekemistä, ja niiden vaikutus tutkimuksen lopputuloksiin on tunnistettavissa. Analyysi etenee pitkälti empiirisen aineiston ehdoilla, mutta empiria liitetään tiiviisti tutkimusteoriaan. Tarkoitukseni ei ole ollut testata aikaisemman tiedon paikkansapitävyyttä, vaan yhdistellä aineistolähtöisyyttä ja valitsemiani teoreettisia käsitteitä. (Emt., 108–110, 133.) Poliittinen toimijuus ja laadullinen teoriaohjaava sisällönanalyysi loivat yhdessä selkeän apuvälineen tutkimusaineistoni systemaattiselle analyysille.

Muodostin poliittisen toimijuuden teoreettisten lähtökohtien sekä laadullisen teoriaohjaavan sisällönanalyysin menetelmällisten piirteiden perusteella varsinaista tutkimuskysymystäni pilkkovat analyysikysymykset aineiston analysoinnin avuksi. Niiden avulla kykenin selvittämään aineistosta tutkimusasetelmani kannalta oleelliset asiat. (Ks. Tuomi & Sarajärvi 2018, 127–128.) Aineiston analyysissa keskityin tarkastelemaan ensin F1:n toimijuutta: sen tekemiä valintoja ja päätöksiä, toiminnan tavoitteita ja toimintaympäristöä, toimintamahdollisuuksia, organisaatioon kohdistettuja odotuksia sekä toiminnan vaikutuksia. F1:n toimijuuden poliittiset ulottuvuudet muodostuivat paitsi tutkimusteorian, myös analyysistä tekemäni tulkinnan kautta. Pohdin muun muassa, millaisia uusia käsityksiä ja toimintatapoja organisaatio pyrkii luomaan ja millaista muutosta se tavoittelee. Tarkastelin myös, millaisiin yhteiskunnallisiin keskusteluihin F1 pyrkii osallistumaan, mitä se pitää tärkeänä ja millaisiin asioihin se pyrkii toiminnallaan vaikuttamaan.

Ennen tutkimukseni tuloksiin siirtymistä käsittelen vielä lyhyesti laadullisen tutkimuksen eettisyyttä ja omaa tutkijapositioniani tämän pro gradu -tutkielman kontekstissa.

4.3 Tutkimuksen eettisyys ja tutkijapositio

Tutkimuksen tekemisen ja etiikan yhteys voidaan nähdä kaksijakoisena: tutkimuksen tulokset vaikuttavat osaltaan tutkimuksen eettisiin ratkaisuihin, ja toisaalta eettiset kannat vaikuttavat tutkijan tekemiin valintoihin (Tuomi & Sarajärvi 2018, 147). Joka tapauksessa tutkimuksen on täytettävä yleisesti tiedeyhteisössä hyväksytyt *hyvän tieteellisen käytännön* periaatteet, jotka liittyvät muun muassa tutkimusten universalismiin sekä tieteellisen tiedon julkisuuteen ja puolueettomuuteen (emt., 149). Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) hyvän tieteellisen käytännön (HTK) tutkimuseettisessä ohjeessa luetellaan hyvän tieteellisen käytännön periaatteet, joilla tarkoitetaan ”*tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja eli rehellisyyttä, yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä sekä tutkimusten ja niiden tulosten arvioinnissa*” (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023). Hyvän tieteellisen käytännön periaatteisiin kuuluu myös alkuperäisen tekijyyden tunnustaminen aikaisempaa tutkimustietoa hyödynnettäessä (Ronkainen et al. 2013, 13–14).

Olen pyrkinyt pro gradu -tutkimuksessani mahdollisimman huolelliseen, tarkkaan ja avoimeen työskentelyyn tutkimusprosessini jokaisessa vaiheessa. Lisäksi olen pyrkinyt mahdollisimman objektiiviseen ja vastuulliseen tutkimuksen tekemiseen. Vaikka seuraankin Formula 1 -sarjaa kohtuullisen aktiivisesti, olen pyrkinyt tarkastelemaan organisaatiota objektiivisesta näkökulmasta ilman, että olen antanut liiaksi tilaa omille ennakkoletuksilleni esimerkiksi suhteessa tutkimukseni tuloksiin. Olen pyrkinyt perustelemaan tutkimukselliset valintani ja päätelmäni aina tutkimukseni lähtökohdista sen tuloksiin ja johtopäätöksiin saakka (ks. Ronkainen et al. 2013, 11). Toisaalta tutkimuksen tekemisen objektiivisuutta on haastanut F1-organisaatioon lähes väistämättä kohdistuva kriittinen katse – tätä pohdin tarkemmin tutkielmani johtopäätöksissä. Muita tutkimuseettisiä haasteita ei ole tutkimusprosessini aikana tullut ilmi, sillä esimerkiksi tutkimusaineistona käyttämäni #WeRaceAsOne-kampanjamateriaali on F1:n verkkosivuilla täysin julkisesti saatavissa ja luettavissa olevaa luonnollista materiaalia, joka on olemassa myös tästä tutkimuksesta riippumatta (emt., 108).

Seuraavaksi syvennyn tarkastelemaan tutkimukseni tuloksia eli sitä, *millainen poliittinen toimija Formula 1 -autourheiluorganisaatio on #WeRaceAsOne-kampanjassaan.*

Laadullisen teoriaohjaavan sisällönanalyysin ja poliittisen toimijuuden teoreettisten lähtökohtien avulla tekemäni tutkimusaineiston analyysin perusteella F1-organisaation poliittinen toimijuus ilmenee kolmen toimijuuden poliittisuudesta kertovan toimijakategorian kautta. F1-autourheiluorganisaatio näyttäytyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan 1) *valveutuneena ongelmien kohtaajana*, 2) *maailmaa parantavana mahdollistajana* ja 3) *vastuuntuntoisena edelläkävijänä*. Käsittelen ja analysoin näitä F1:n poliittista toimijuutta ilmentäviä toimijakategorioita edellä mainitussa järjestyksessä tutkimusaineiston konkreettisia esimerkkejä hyödyntäen ja apunani käyttäen. Ensimmäisenä kerron siitä, kuinka F1 esiintyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan valveutuneena ongelmien kohtaajana.

5 VALVEUTUNUT ONGELMIEN KOHTAAJA

Tässä luvussa tarkastelen, kuinka Formula 1 -autourheiluorganisaatio esiintyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan *valveutuneena ongelmien kohtajana*. F1 on poliittisena toimijana valveutunut ongelmien kohtaja, sillä se kertoo havaitsevansa ja huomioivansa ajankohtaiset yhteiskunnalliset haasteet sekä tunnistavansa niiden olemassaolon myös omassa toiminnassaan. F1 sanoo pyrkivänsä tunnistamaan toimintamahdollisuutensa näiden haasteiden ratkaisemiseksi ja niistä käytäviin keskusteluihin osallistumiseksi. Samalla se asettaa toiminnalleen selkeitä tavoitteita, joihin se pyrkii määrätietoisella toimintansa kehittämällä. Valveutuneena ongelmien kohtajana F1 on siis halukas ottamaan aktiivisesti kantaa havaitsemiinsa yhteiskunnallisiin haasteisiin ja ongelmakohtiin, kartoittamaan mahdollisuuksiaan niihin vastaamiseksi sekä uudistamaan toimintaansa julkisesti ja läpinäkyvästi omien resurssiensa puitteissa. Toisaalta F1 näyttäytyy ongelmien kohtajana myös puhtaasti omia intressejään ajavalta ja toimintansa lisäksi oman maineensa uudistamista tavoittelevalta poliittiselta toimijalta.

5.1 Yhteiskunnallisten haasteiden huomioiminen ja itsereflektio

Formula 1 -organisaatio ottaa #WeRaceAsOne-kampanjassaan julkisesti ja näkyvästi kantaa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin haasteisiin ja poliittisiin keskustelunaiheisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja ympäristön kestävyteen, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistämiseen, yhteisöjen kehittämiseen sekä koronapandemian torjumiseen. F1 pyrkii osoittamaan huolensa merkittävistä maailmanlaajuisista ongelmista ja tarttumaan niiden ratkaisemiseen omassa toiminnassaan, organisaatiolle mahdollisten ja #WeRaceAsOne-kampanjan tarkoituksiin suunnattujen resurssien puitteissa. Tutkimusaineistossa tulee ilmi F1:n halu huomioida yhteiskunnalliset haasteet ja toimia niiden ratkaisemiseksi paitsi organisaation omassa välittömässä toimintaympäristössä ja sen pitkän aikavälin toimintaa ohjaavassa strategiassa, myös laajemmalla globaalilla tasolla ”*siinä maailmassa, missä organisaatio kilpailee*”:

In 2020 we launched the #WeRaceAsOne initiative, a platform aimed at tackling the biggest issues facing our sport and global communities, underpinning the Formula 1 strategy to make a tangible difference in the world in which we race.

Whilst the 2020 season has seen the sport embrace a fighting spirit in these battles, the initiative will stand way beyond this year, with a focus on the three key areas below [sustainability, diversity and inclusion, community] as we continue to drive for something bigger. (Liite 1/Formula 1 2023h.)

F1:n toimijuus on poliittista, sillä organisaatio tuo yleisesti tärkeinä pidettyjä arvoja ja asioita mukaan yhteiskunnallista keskustelua herättävään kampanjaansa (Häkli & Kallio 2014, 183). F1 on valinnut ottaa huomioon ensinnäkin globaalit ympäristöarvot: se esimerkiksi lupaa kehittää kaiken toimintansa täysin hiilineutraaliksi vuoteen 2030 mennessä, minkä lisäksi se nostaa esiin kertakäyttömuovin aseman ”yhtenä ympäristömme suurimmista uhista” (Formula 1, 21.5.2021; Formula 1 2023b & Formula 1 2023g, 2). Kampanjansa myötä F1 julkaisi myös ensimmäisen kestävyysstrategiansa. Sen kautta organisaatio reflektoi sekä oman toimintansa tuottamia ympäristöongelmia (kuten mittavia hiilidioksidipäästöjä), että ”kriittistä kansainvälistä rooliaan” globaalien ympäristöhaittojen vähentämisessä. (Formula 1 2023g, 2.) F1:n toimijuuden poliittisuus liittyy siten organisaation perinteisten ja totuttujen käytäntöjen muuttamiseen: esimerkiksi ilmaston lämpeneminen on luonut F1:lle tarpeen huomioida ympäristö kaikessa toiminnassaan entistä laaja-alaisemmin (Kantola & Lombardo 2017, 89). Tämä on myös osoitus F1:n itsereflektiokyvystä: organisaatio arvioi omaa toimintaansa ja muovaa siten itse omaa toimijuuttaan (Ronkainen 1999, 73 & Hokkanen 2013, 60).

Toiseksi F1-organisaatio kertoo sitoutuvansa siihen, että se olisi tulevaisuudessa entistä monimuotoisempi ja osallistavampi urheilulaji, joka heijastelee kokonaisuudessaan sitä laajaa kansainvälistä ympäristöä, missä se toimii. Kampanjassaan F1 huomioi ihmisten moninaisuuden, sitoutuu reflektoimaan globaalien yhteiskuntien ja oman toimintansa epätasa-arvoisia (valta)rakenteita ja pyrkii purkamaan autourheiluun liitettyjen stereotyyppien luomia esteitä F1-sarjaan osallistumiselle (Formula 1 2023c). F1 on kiinnittänyt erityistä huomiota *Black Lives Matter* (BLM) -liikkeen sanomaan. BLM on globaali yhteiskunnallinen liike, joka pyrkii murtamaan valkoihoisten ihmisten ylivaltaan perustuvia rakenteita ja puuttumaan tummaihoisiin ihmisiin kohdistettuun rasismiin, väkivaltaan ja syrjintään (Black Lives Matter 2023). F1 kertoo huomioivansa rasismien vastaisen työn laaja-alaisesti koko toimintaympäristössään (Formula 1, 29.6.2020). Yhteiskunnallisia haasteita huomioimalla F1 osoittaa taitoa käsitellä ympäröivässä maailmassa tapahtuvia asioita. Koska ymmärrän poliittisuuden muun muassa toimijan *taitona* käsitellä yhteiskuntien muuttuvia tilanteita, myös F1:n ajankohtaisiin aiheisiin

kantaa ottava toimijuus on silloin poliittista. (Palonen 2008, 56–57.) Se saa organisaation näyttämään merkittäviäkin yhteiskunnallisia ongelmia kohtaavalta poliittiselta toimijalta.

F1 näkee #WeRaceAsOne-kampanjaan valitsemansa teemat asioina, joita se ei voi enää jättää huomioimatta. Organisaatio on valinnut ottaa huomioon ajankohtaiset yhteiskunnalliset keskustelut ja päättänyt reflektoida toimintaansa niiden kautta – tulkintani mukaan myös omaan toimintaansa kohdistetun kritiikin vuoksi. Yksiä F1:n poliittista toimijuutta määrittelevistä tekijöistä ovatkin erityisesti organisaation tekemät valinnat ja päätökset (Gordon 2005, 117–118). Tutkimusaineistosta tulee ilmi, että F1 on valinnut ja päättänyt ottaa kantaa merkittäviin yhteiskunnallisiin aiheisiin ja osallistua niistä käytyyn poliittiseen keskusteluun. Se on päättänyt huomioida tärkeinä pidetyt yhteiskunnalliset arvot ja poliittisia keskusteluja määrittelevät haasteet myös omassa toiminnassaan, vaikka se olisi voinut toimia myös päinvastoin. (Häkli & Kallio 2014, 181; Kantola & Lombardo 2017, 89; ks. myös Ronkainen 1999, 215.) F1 osoittaa tekemiensä valintojen ja päätösten kautta halunsa kohdata toiminnassaan ilmi tulevat yhteiskunnalliset ja poliittiset ongelmat. Näyttääkin siltä, että F1 pyrkii tekemään uudenlaisia valintoja ja toimimaan toisin kuin aikaisemmin. (Ks. Ronkainen 1999, 51.) Tämä tekee organisaatiosta yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisuun ja niistä käytävään keskusteluun osallistuvan poliittisen toimijan (ks. Bäcklund & Kallio 2012, 42 & Gordon 2005, 120). On kuitenkin syytä ottaa huomioon, että toimijalla on aina jokin *omia etuja edistävä intressi* tuoda tärkeinä pitämiään asioita mukaan yhteiskunnalliseen keskusteluun (Häkli & Kallio 2014, 183).

F1:n poliittista toimijuutta määrittelee myös yhteiskunnallisten haasteiden huomioinnin pitkäjänteisyys. F1 esiintyy kampanjassaan sellaisena ongelmien kohtaajana, joka sitoutuu päättäväisesti yhteiskunnissa vallitsevien haasteiden ratkaisemiseen sekä niiden perusteella tapahtuvaan itsereflektointiin ja muutostavoitteelliseen toimintaan. Vuonna 2021 F1 muovasi #WeRaceAsOne-kampanjastaan organisaation virallisen ESG-alustan, joka määrittelee F1:n toiminnan strategisia lähtökohtia myös tulevaisuudessa. F1 kertoo huomioivansa merkittävät yhteiskunnalliset haasteet paitsi omassa toiminnassaan, myös ”yhteisöissä, joissa se kilpailee” ja ”valtioissa ympäri maailman.” (Formula 1, 10.2.2021.) Vaikuttaa, että F1 ei pyri aktiivisesti erottelemaan toimintaansa ympäröivän yhteiskunnan poliittisuudesta, kuten (kansainväliset) urheiluorganisaatiot ovat perinteisesti pyrkineet tekemään (ks. esim. Næss 2017, 536–537 & Næss 2018). Tulkintani mukaan F1 on itse päättänyt osallistua kansainvälisen tason yhteiskunnallis-poliittisiin keskusteluihin, vaikka

se on perinteisesti pitänyt toimintansa niistä visusti erossa. Se on toiminut toisin suhteessa organisaatiolta yleisesti odotettuun ja sille luonteenomaiseksikin katsottuun toimintaan (ks. Gordon 2005, 115; Hynninen, Lindfors & Opas 2015, 176; Jäppinen 2015, 53 & Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 22). Siksi F1 myös murtaa omalle toimintaympäristölleen totunnaisia käsityksiä urheilun ja politiikan kahtiajaosta ja siitä ajattelumallista, että ne ovat toisistaan erillisiä yhteiskunnan osa-alueita. F1 näyttää #WeRaceAsOne-kampanjassaan uudistusmieliseltä ja muutoshaluiselta poliittiselta toimijalta, joka on valmis refleктоimaan toimintaansa ja kohtaamaan siihen kohdistetun yhteiskunnallisen kritiikin:

it is also a time to recognise the issues that are bigger than any one sport or country. – – It [#WeRaceAsOne] will also be a platform for Formula 1 to come together and achieve results against the most important issues facing us as a sport and the world. – – As a global sport we – – need to listen more and understand what needs to be done and get on with delivering. (Formula 1, 22.6.2020.)

Koska toimijuus on aina tietoista ja tarkoituksenmukaista, tulkitsen, että yhteiskunnallisten haasteiden huomioimisen ja itsereflektion kautta ilmenevä urheilun ja politiikan yhteen kietoutuminen on F1-organisaatiolta tarkoituksellinen valinta (Kotiranta & Virkki 2011, 113–114). F1 nostaa #WeRaceAsOne-kampanjassaan esille tärkeiksi kokemiaan asioita, mutta tuo toisaalta ilmi myös kyvykkyyttään reflektoida toimintansa ongelmakohtia, heikkouksia ja kehityskohteita:

I am very proud of the work that has been done over the last few months to take an in-depth look at our practices, to assess our weaknesses and to develop a long-term plan and commitment to take the necessary actions – – (Formula 1, 10.12.2020; ks. myös Formula 1, 29.6. 2020).

Kun toimija (F1) tarkastelee oman toimintansa kehityskohtia, on mahdollista, että sen tunne omasta osaamisesta rikkoutuu (Ronkainen 1999, 67). Julkisen itsereflektion myötä F1 asettaakin itsensä varsin haavoittuvaiseen asemaan (ks. esim. Formula 1, 29.6.2020). Toisaalta organisaatioon kohdistetusta kritiikistä kumpuava julkinen itsereflektio saa F1:n näyttämään myös valveutuneelta, todellista yhteiskunnallista muutosta ajavalta poliittiselta toimijalta. F1 huomioi #WeRaceAsOne-kampanjassaan paitsi globaalien yhteiskuntien haasteet, myös niiden myötä organisaation toimintaan kohdistuvat odotukset. F1:n sama kritiikki muun muassa urheilusarjan ympäristöongelmista, eksklusiivisuudesta, elitismistä ja sarjan edistämistä stereotyyppioista ovat asettaneet sen toiminnalle vaatimuksia, joita se

tulkintani mukaan pyrkii nyt refleктоimaan (ks. esim. Howe 2022; Miller 2016; Næss 2017; Næss 2018 & Tippett 2020). Katson, että organisaatioon kohdistuneet ennako-odotukset ovat osaltaan vaikuttaneet siihen, millaisiin asioihin F1 on kiinnittänyt kampanjassaan huomiota ja mitkä teemat ovat lopulta nousseet sen keskiöön. Toimijuus perustuukin osaltaan toimijaan kohdistettuihin, sosiaalisesti rakentuviin ennako-odotuksiin. (Hynninen, Lindfors & Opas 2015, 176 & Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 22.) F1-organisaatiosta tulee poliittinen toimija silloin, kun nämä odotukset kohdistuvat yhteiskunnallisesti ja poliittisesti merkittäviin aiheisiin, ja kun F1 valitsee vastata niihin omaa toimintaansa reflektoiden (ks. Häkli & Kallio 2014, 181 & Kantola & Lombardo 2017, 89).

F1 on valinnut huomioida #WeRaceAsOne-kampanjassaan ympäröivän maailman ajankohtaiset poliittiset keskustelut ja yhteiskunnalliset haasteet. Tämä tekee organisaatiosta valveutuneen ongelmien kohtaajan – se kuvailee itseään aktiivisena ajankohtaisten asioiden huomioijana, joka on valmis kohtaamaan toiminnassaan ilmi tulleet ja toisaalta myös oman toimintansa aiheuttamat ongelmat. Toisin sanoen, F1:n poliittinen toimijuus tulee tutkimusaineistossa ilmi F1:n välitöntä toimintaympäristöä kehystävässä yhteiskunnassa ilmenevien haasteiden ja keskustelunaiheiden huomioimisena, joihin organisaatio suhteuttaa myös oman toimintansa. (Ks. Hynninen, Lindfors, & Opas 2015, 178 & Ronkainen 1999, 73.) Tämän lisäksi F1 pyrkii tunnistamaan omat toimintamahdollisuutensa ja ne tavoitteet, joiden kautta se voi konkreettisesti osallistua havaitsemiensa ongelmien ratkaisuun.

5.2 Toimintamahdollisuuksien ja tavoitteiden tunnistaminen

Valveutuneena ongelmien kohtaajana F1 pyrkii tunnistamaan ja kartoittamaan omat mahdollisuutensa toimia havaitsemiinsa yhteiskunnallisiin haasteisiin vastaamiseksi. Lisäksi se asettaa toiminnalleen selkeitä tavoitteita toimintamahdollisuuksiensa perusteella. (Ks. esim. Heiskala 2000, 16 & Hokkanen 2013, 60.) Yksi F1:n tunnistama toimintamahdollisuus on ensinnäkin organisaation mittava maailmanlaajuinen näkyvyys. Se luo F1:lle valtaa vaikuttaa laajaan kansainväliseen katsojakuntaansa ja saada siten aikaan konkreettista globaalien tason positiivista muutosta:

Formula 1 and McLaren have a truly worldwide audience, and we recognise that our return to the track is a huge opportunity for our sport to make an impact at a

global level – – as we work steadfastly to build an even stronger culture of diversity, inclusion and equality – –. (Formula 1, 1.7.2020.)

Koska F1 viittaa #WeRaceAsOne-kampanjassa kansainvälisen näkyvyytensä ja julkisen asemansa tuomiin toimintamahdollisuuksiin useaan otteeseen, tulkitseen, että organisaatio todella tunnistaa oman asemansa vaikuttavuuden ja on päättänyt hyödyntää sitä yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisussa: *”We wish to use our voice and our global platform to speak up – –”* (Formula 1, 29.6.2020). Näkyvyyden tuoma vaikutusvalta luo merkittävät resurssit #WeRaceAsOne-kampanjan tavoitteiden edistämiseksi. Samalla se vähentää F1-organisaation toiminnan rajoitteita ja laajentaa F1:n toimijuutta – tehden siitä merkittävästi vaikuttavampaa ja siten myös poliittista. (Gordon 2005, 115–116; Hokkanen 2013, 62 & Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 16.)

Vaikka tarkastelenkin Formula 1 -organisaatiota yhtenä koherenttina kokonaisuutena, on syytä ottaa huomioon myös esimerkiksi sarjassa kilpailevien yksittäisten urheilijoiden merkittävä kansainvälinen näkyvyys ja sen mukanaan tuomat, koko F1-organisaation toimijuutta edistävät resurssit. Tutkimusaineistossa F1-kuljettajat kertovat tunnistavansa sekä omat että F1:n toimintaympäristön tuottamat mahdollisuudet #WeRaceAsOne-kampanjan tavoitteiden ja toisaalta myös henkilökohtaisesti tärkeiksi kokemiensa aiheiden edistämiseksi: *“As a Formula 1 driver, I think it’s right to speak up – – and have my voice heard”* (Formula 1, 12.3.2021). Joulukuussa 2022 kansainvälinen autourheiluliitto FIA päätti kuitenkin rajoittaa F1-kuljettajien ilmaisunvapautta. Kuljettajat eivät saa enää ottaa poliittisesti ja/tai uskonnollisesti kantaa tai esittää henkilökohtaisia mielipiteitään ilman FIA:lta erikseen anottua lupaa. (STT 2022; Teiskonlahti 2023; Virtanen A. 2023 & Virtanen V. 2023.) Tämän perusteella FIA:n ja F1:n maailmaa syleilevät toiminnan motiivit sekä #WeRaceAsOne-kampanjan tavoitteiden vilpittömyys voidaan myös asettaa kyseenalaisiksi. Tähän palaan myöhemmin tutkielmani johtopäätöksissä (luku 8).

Näkyvyytensä lisäksi F1 tunnistaa toimintaansa mahdollistavaksi resurssiksi erityisesti oman henkilöstönsä osaamisen ja sen toteuttaman *”innovatiivisen”* tutkimustyön. F1:n henkilöstön ja toisaalta myös sarjan yhteistyökumppaneiden laajan tietotaidon kautta F1 kykenee kohtaamaan organisaation toiminnassa ilmenneet yhteiskunnalliset, erityisesti ympäristön kestävyyyteen liittyvät ongelmat ja asettamaan tavoitteita niiden korjaamiseksi:

A working group of F1 and FIA personnel has been set up to investigate a future engine formula powered by sustainable fuels, and will be expanded in the future to include specialists from the OEMs and energy suppliers, as well as seeking expertise from independent research groups. (Formula 1 2023b.)

F1:n #WeRaceAsOne-kampanjassa asettamien tavoitteiden ja *“merkittävän muutoksellisen toiminnan”* toteuttamista ovat mahdollistamassa siis paitsi F1:n näkyvyys ja sen innovatiivinen henkilöstöosaaminen, myös organisaation laajat yhteistyöverkostot (Formula 1, 12.11.2020c). F1 tunnistaa resurssikseen erityisesti yhteistyökumppaneidensa kansainväliset toiminta-alustat, joiden avulla #WeRaceAsOne-kampanjan tavoitteet on osaltaan mahdollista saavuttaa (Formula 1, 22.3.2021). F1:n henkilöstö ja sarjan kansainväliset yhteistyökumppanit ovat organisaation itsensä valitsemia resursseja. Näillä valinnoilla on merkittävää valtaa suhteessa siihen, millaisia asioita F1:n toimintaympäristössä priorisoidaan: millaisia arvoja organisaation yhteistyökumppanit kannattavat ja mistä ne ovat toisaalta valmiita joustamaan F1:n asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Valitun henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden edustamien intressien kautta F1 vaikuttaa lopulta myös siihen, millaisia arvoja sarjaa seuraavat ihmiset tulevat mahdollisesti kannattamaan omassa arjessaan. Siksi nämä erilaisia arvolatauksia sisältävät resurssien valinnat tekevät F1:stä valtaa käyttävän poliittisen toimijan. (Ks. Gordon 2005, 115; Hokkanen 2013, 62 & Åkerman 2006, 13.) F1 ei esimerkiksi todennäköisesti tunnista kampanjansa kanssa arvoriitidassa olevia yhteistyökumppaneita toimintaansa mahdollistaviksi, vaan sitä rajoittaviksi tekijöiksi (ks. Gordon 2005, 115–116).

F1:n havaitsemien yhteiskunnallisten haasteiden kohtaamisesta ja niitä ratkaisevien tavoitteiden asettamisesta tulee mahdollista siis pitkälti organisaation näkyvyyteen sekä sen teknologiseen ja tutkimukselliseen osaamiseen liittyvien resurssien myötä (Formula 1 2023b). F1 luottaa muutoksellisen toiminnan luomisessa vahvaan ja *“innovatiiviseen”* osaamiseensa, joka on ollut *“maailman huipulla jo vuosikymmenten ajan”* (Formula 1, 12.11.2020c & Formula 1 2023f). Tämän lisäksi F1 kertoo tutkimusaineistossa resurssiensa muuntautumiskyvystä. Organisaatio painottaa, kuinka esimerkiksi sarjan urheilulliset vastakkainasettelut osataan jättää tarvittaessa taka-alalle yhteisen hyvän edistämiseksi: *“Putting rivalries aside, teams came together and used their individual expertise as a united force to help create critical equipment for those in need –.”* (Formula 1, 12.11.2020b.)

Viimeiseksi F1 tunnistaa #WeRaceAsOne-kampanjassaan myös rahassa mitattavat toimintamahdollisuutensa. Organisaatio on saanut rahoitusta kampanjansa edistämiseen sekä autourheiluliitto FIA:lta, että yksittäisenä tahona tässä tapauksessa esiintyvältä F1:n puheenjohtaja-toimitusjohtajalta. (Formula 1 2023i; ks. myös Formula 1, 5.7.2020.) Kampanjamateriaalissa F1 ei kuitenkaan varsinaisesti pohdi oman varallisuutensa tuomia toimintamahdollisuuksia. Toisaalta se luo selkeitä tavoitteita sille toiminnalle, jonka se tunnistaa rahallisten resurssiensa myötä mahdolliseksi:

We are delighted the FIA has made this very generous donation of one million euros to the foundation we announced last month. It is a major step in our goal to support key educational and employment opportunities for underrepresented groups. (Formula 1, 5.7.2020.)

Kuten todettua, F1 tunnistaa toimintamahdollisuuksiensa kartoittamisen ja niiden ymmärtämisen myötä myös ne #WeRaceAsOne-kampanjan tavoitteet (laajasti ymmärrettyinä: monimuotoisuus ja osallisuus, kestävyys, yhteisöjen kehittäminen), joita kohti se haluaa pyrkiä ja joiden edistämiseen se sanoo olevansa valmis sitoutumaan. Tavoitteista näkyvin, ympäristön kestävyys, tulee ilmi esimerkiksi F1:n puheina lajin hiilineutraaliudesta ”*tehtaalta ruutulipulle*” vuoteen 2030 ja osakilpailujen ”*kestävästä spektaakkelisuudesta*” vuoteen 2025 mennessä (Formula 1 2023g, 3, 7). F1:n tietoisesta tavoitteenasettelusta kertoo paitsi tavoitteisiin sitoutuminen, myös niiden ”*koko maailman etuja*” edistävä, utopistiseltakin näyttävä mahtipontisuus: “– – *as we aim to create a diverse Formula 1 that reflects the world in which we race*” (Formula 1 2023c). Tällä organisaatio osoittaa kiinnostustaan ajankohtaisiin keskustelunaiheisiin ja tuo esille ymmärrystään ympäröivästä yhteiskunnasta. Valveutuneena ongelmien kohtaajana F1 näyttäisi päivittävän toimintaansa ympäröivän maailman luonnetta vastaavaksi ja tavoittelevan positiivista, aidosti vaikuttavaa yhteiskunnallista muutosta. (Ks. Hokkanen 2013, 62; Häkli & Kallio 2014, 181; Kantola & Lombardo 2017, 89 & Ronkainen 1999, 67.)

Valveutuneena ongelmien kohtaajana F1 näyttää tunnistavan oman toimintansa mahdollisuudet, eli muun muassa toiminnan aineelliset, sosiaaliset ja henkiset resurssit (ks. Gordon 2005, 115–116 & Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 14, 16). Niitä hyödyntäen organisaatio asettaa havaitsemiaan yhteiskunnallisia haasteita taklaavia tavoitteita, joiden saavuttamiseksi se on päättänyt myös toimia (ks. esim. Formula 1 2023e). F1 näyttää #WeRaceAsOne-kampanjassaan halukkaalta tarkastelemaan toimintaansa kriittisesti,

tunnistamaan mahdollisuuksiaan toimintansa kehittämiseksi sekä asettamaan tavoitteita tunnistamiensa ongelmien karsimiseksi. Valveutuneena ongelmien kohtaajana F1 kertoo myös toimintansa määrätietoisesta kehittämisestä tunnistamiensa toimintamahdollisuuksien ja resurssien sekä asettamiensa tavoitteiden puitteissa.

5.3 Toiminnan määrätietoinen kehittäminen

F1 näyttää tutkimusaineistossa pyrkivänsä kehittämään ja uudistamaan toimintaansa määrätietoisesti ajankohtaisten yhteiskunnallisten haasteiden, omien toiminnan resurssiensa sekä asettamiensa tavoitteiden perusteella. Poliittisen toimijan, valveutuneen ongelmien kohtaajan, F1:stä tekee erityisesti se, kuinka organisaatio kertoo konkreettisin esimerkein pyrkivänsä tekemään asioita *toisin* kuin ennen (ks. esim. Jäppinen 2015, 53 & Ronkainen 1999, 51). Se sanoo pyrkivänsä etsimään uusia tapoja toimintansa kehittämiseksi vastatakseen havaitsemiinsa yhteiskunnallisiin haasteisiin ja toisaalta myös organisaation toimintaan kohdistettuihin ennakko-odotuksiin (Formula 1, 12.11.2020a; Hynninen, Lindfors & Opas 2015, 176 & Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 22). Resurssejaan hyödyntämällä F1 siis muuttaa toimintaansa vallitsevia arvoja ja normeja sekä yhteiskunnallisia haasteita vastaavaksi (ks. esim. Formula 1 2023f; Formula 1 2023b).

Toiminnan kehittämisen määrätietoisuudesta kertoo muun muassa F1:n sitoutuminen erilaisten organisaation toimintaa kehystävien ja ohjaavien kansainvälisten sopimusten ja suositusten, kuten kestävää energiaa säätelevien sopimusten sekä Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) ”*urheilu ilmastotoimien puolesta*” -kehyksen noudattamiseen:

Signed Power Purchasing Agreements – – that mean we now receive all our energy from 100% renewable sources. Signed the United Nations’ Sports for Climate Action Framework – – The plans set out by Formula 1 to be net zero carbon by 2030 meet all these requirements. (Formula 1, 12.11.2020f; ks. myös Yhdistyneet Kansakunnat 2023.)

F1 konkretisoi halukkuutta toimintansa kehittämiseen kuvailemalla, mitä asetettujen tavoitteiden saavuttaminen vaatii (ks. esim. Formula 1 2023b). Lisäksi organisaatio kuvailee erikseen jokaiselle yksittäiselle kilparadalle asetettuja tavoitteita ja niiden toteutumista: mitä milläkin radalla on saatu aikaan ja millaisia mahdollisuuksia siellä vielä on tavoitteiden

toteuttamiseksi (Formula 1 2023e). F1 tuo siis konkreettisten toteutettujen tekojen kuvailun kautta esille halukkuuttaan ja toisaalta myös kyvykkyyttään määrätietoiseen muutokselliseen toimintaan. Muun muassa ”*innovatiivinen ja tehokas*” F1-osakilpailujen televisiointi on yksi konkreettinen esimerkki tällaisesta jo toteutuneesta toiminnan uudistamisesta, joka tukee F1:n asettamia laajempia tavoitteita muutoksellisesta toiminnasta, kuten toiminnan kestävyuden kehittamisestä (Formula 1, 12.11.2020c).

Näyttää siltä, että F1 on osannut valita sopivat keinot tavoitteidensa saavuttamista varten omassa toimintaympäristössään. Se osoittaa *haluavansa* ja *osaavansa* toimia sekä tietävänsä, *miten* toimia. (Heiskala 2000, 16 & Hokkanen 2013, 60.) Toiminnan määrätietoinen kehittäminen on F1:n osoitus sen taidosta kohdata organisaation omassa toiminnassa ilmenneet ongelmat ja tarttua niiden ratkaisuun. Samalla organisaatio liittyy osaksi muuta yhteiskuntaa ja sen toimintaa sääteleviä sopimuksia, jolloin se ottaa osaltaan osaa myös yhteiseen päätöksentekoon (ks. esim. Turja & Vuorisalo 2022, 23). Tämä tekee F1:stä ongelmia kohtaavan poliittisen toimijan. Jälleen on kuitenkin syytä ottaa huomioon myös F1:n uudistuksellisen toiminnan taustalla mahdollisesti vaikuttavat organisaation omia etuja hyödyttävät intressit (Häkli & Kallio 2014, 183).

Tutkimusaineistossa F1 asettuu aktiivisen ja ajan hermoilla olevan ongelmien kohtaajan toimijakategoriaan kertoessaan toimintatapojensa määrätietoisesta muutoksesta. Erityistä muutoksiin sopeutumista F1-organisaatio osoittaa vastatessaan #WeRaceAsOne-kampanjassa Covid-19-pandemian luomiin haasteisiin (ks. esim. Formula 1, 12.11.2020c). F1:n uudistuksellinen toiminta on tässä tapauksessa pitkälti sille asetettujen ennako-odotusten mukaista, kun pandemia rajoitti merkittävästi ihmisten elämää ja toimintaa ympäri maailman. Myös F1:n täytyi sopeutua pandemian mukanaan tuomiin arvaamattomiin muutoksiin ja huomioida ne toimintansa kehittämisessä. Kyse on organisaatiolta odotetusta toiminnasta, johon se on toteuttamallaan toiminnalla vastannut (Ronkainen 1999, 215). Tämä taas ilmentää organisaation aktiivista poliittista toimijuutta, jonka kautta se osoittaa *taitoaan käsitellä ennakoimattomia asioita* (Palonen 2008, 56–57). Toisaalta pandemia myös rajoitti F1:n toiminnan vaihtoehtoja ja toimijuutta sekä sitä, millaiseksi organisaatio pystyi sitä itse muovaamaan (Ronkainen 2008, 388).

Tutkimusaineistossa F1:n toimintaa määrittelee yhtäältä kehitys ja muutoshalu ja toisaalta nyky-yhteiskuntien vaatimuksiin, kuten uusiutuvan energian käyttöön, sopeutuminen

(Formula 1 2023b). Organisaation toimijuus saa poliittisen merkityksensä sitä ympäröivän yhteiskunnan tilanteista ja siellä vallalla olevista keskusteluista (Häkli & Kallio 2014, 183). Kyse on siitä, kuinka F1 ei ole enää voinut jättää huomioimatta sitä ympäröivän maailman haasteita ja ongelmia, sillä ne liittyvät elimellisesti myös organisaation omaan toimintaan. Ongelmien kohtaajana F1 mukautuu toimintaansa kehystävään ympäristöön toimimalla aktiivisesti konkreettisten muutosten aikaansaamiseksi ja välttyäkseen toimintaansa kohdistuvalta kritiikiltä (ks. Gordon 2005, 123–124). Organisaatio haluaa näyttää, kuinka se on sitoutunut tekemään oman osansa edistääkseen yhteisten yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemista:

While work has been constant and important plans delivered, we know we need to continue to deliver on this plan and show our fans, partners, and society that Formula 1 is committed to playing its part. – – We have united as a sport in our firm commitment to make lasting change and Formula 1 together with the FIA, the teams and our partners will continue to push ahead with our plans. (Formula 1, 10.2.2021.)

Toisaalta F1:n muutokselliset pyrkimykset näyttäytyvät erityisesti ympäristöarvoihin liittyvien tekojen ja tavoitteiden mekaanisina luetteloina esimerkiksi muovijätettä vähentävistä kestojuomapulloista, kierrättämisestä, kilparatojen ympäristöön istutetuista puista sekä uusiutuvan energian ja biopolttoaineiden käyttämisestä (Formula 1, 2023e & Formula 1 2023b). Käsitys F1:n ympäristövastuullisuudesta pohjautuu näiden tavoitteiden ja tekojen lisäksi myös siihen, miltä se näyttää. Tulkitsen, että F1:n tavoitteena on luoda positiivisia muutoksellisia vaikutuksia toimintaansa kehystävään ympäristöön. Osallistumalla yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisuun se kuitenkin kehittää samalla myös omaa mainettaan. (Kousa 2022, 8.) Ei voida siis sulkea pois sitä vaihtoehtoa, että F1 rakentaa vastuullisesta toiminnan kehittämisestä itselleen kaupallista kilpailuetua (emt., 9). Ylikuluttaminen ei muutu hyväksi kierrättämällä, joten kuluttajien luottamusta ansaitakseen F1:n olisi syytä tuoda esille myös toimintansa epäkohtia. Muuten sen toiminta voidaan käsittää viherpesuna. (Isokangas et al. 2022, 94–95 & Kousa 2022, 11.) Toisaalta F1 on kuin onkin nostanut #WeRaceAsOne-kampanjassa esille kyvykkyytään reflektoida myös toimintansa ongelmakohtia (ks. tämän luvun ensimmäinen alaluku).

Vaikka F1 kertoo pyrkivänsä muuttamaan vanhoja toimintatapojaan ja saamaan aikaan positiivista muutosta toimintaympäristössään ja sen ulkopuolella, liittyy muutoksellinen toiminta myös F1-sarjan houkuttelevuuden lisäämiseen ja laajemman katsojakunnan

tavoitteluun. Erilaisten kansainvälisten (urheilu)organisaatioiden yhteiskunnallinen ja sosiaalinen vastuunkanto voidaankin nähdä myös moraalisenä trendi-ilmiönä, joka edistää toimijan omaa etua ja mainetta (Kolamo 2014, 102–103). Tutkimusaineistossa F1 myöntää tämän osaltaan myös itse: *“Over the past two years, Formula 1 has undergone significant change as we aim to reshape the business to broaden its appeal globally and attract new audiences”* (Formula 1 2023d).

Vuonna 2021 F1 muutti #WeRaceAsOne-kampanjan organisaation viralliseksi ESG-alustaksi, mikä kertoo F1:n halusta sitoutua toimintansa määrätietoiseen kehittämiseen myös tulevaisuudessa (Liite 1/ Formula 1 2023h). F1:n mukaan kampanja ei ole *“[vain] yhden viikon tai vuoden ajan jatkuva teema, joka katoaa samalla, kun haasteet katoavat otsikoista”* (Formula 1, 22.6.2020). F1:n poliittista toimijuutta määritteleekin aktiivinen ja pitkäjänteinen, konkreettiseen muutokseen tähtäävä määrätietoinen toiminta tärkeinä pidettyjen asioiden edistämiseksi (ks. Häkli & Kallio 2014, 183). Tästä ongelmien kohtaajan toimijakategoriasta organisaatio kertoo myös haluavansa pitää kiinni:

While our commitment through words to tackling issues like sustainability and diversity in our sport are important, it is our actions that we will be judged on. – – we must continue to move forward on these issues and the whole sport is united in doing this in the months and years ahead. (Formula 1, 10.2.2021.)

#WeRaceAsOne-kampanjamateriaalin perusteella F1:n tavoitteena on luoda konkreettinen positiivinen muutos siinä ympäristössä, missä se toimii. Kampanjassa F1 pyrkii osoittamaan, että se haluaa ottaa aktiivisen ongelmien kohtaajan roolin yhteiskunnallisia ja poliittisia ulottuvuuksia sisältävien kansainvälisesti merkityksellisten haasteiden ratkaisussa. Valveutuneena ongelmien kohtaajana F1 näyttäytyy sellaisena poliittisena toimijana, joka on valmis osallistumaan globaaleista haasteista käytävään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja tunnistamaan nämä haasteet myös omassa toiminnassaan. Se on valmis reflektimaan toimintansa ongelmakohtia ja vastaamaan organisaatioon kohdistettuihin odotuksiin. Tämän se tekee tunnistamalla omat toiminnan mahdollisuutensa ja asettamalla selkeitä ja konkreettisia tavoitteita. Toimintansa reflektoinnin kautta F1 esiintyy kampanjassaan toimintatapojaan määrätietoisesti, julkisesti ja läpinäkyvästi uudistavalta poliittiselta toimijalta. (Ks. Ronkainen 1999, 73.)

F1 esiintyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan valveutuneena ongelmien kohtaajana, joka huomioi yhteiskunnalliset haasteet, reflektoi toimintaansa suhteessa niihin, tunnistaa omat toimintamahdollisuutensa ja asettaa tavoitteita resurssiensa perusteella. Tämän kaiken perusteella organisaatio pyrkii kehittämään ja uudistamaan toimintaansa. Kampanjamateriaalin perusteella F1:n toiminnan keskipiste on yhä urheilussa ja spektaakkelimaisissa osakilpailutapahtumissa, mutta tulkintani mukaan organisaatio ottaa yhteiskunnallis-poliittiset haasteet ja keskustelut tarkoituksellisesti huomioon. Tulkitsen, että F1 pyrkii osoittamaan, ettei se aio piiloutua ympäröivän maailman haasteilta tai esittää, ettei niitä olisi olemassa. Tämä tekee siitä poliittisen toimijan, valveutuneen ongelmien kohtaajan. Seuraavassa luvussa siirryn tarkastelemaan, kuinka organisaatio asettuu poliittisena toimijana myös maailmaa parantavan mahdollistajan toimijakategoriaan.

6 MAAILMAA PARANTAVA MAHDOLLISTAJA

Tässä luvussa argumentoin, että Formula 1 -organisaatio näyttäytyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan *maailmaa parantavana mahdollistajana*. F1 on poliittisena toimijana maailmaa parantava mahdollistaja, sillä se kertoo jakavansa osaamistaan globaalien yhteiskuntien käyttöön, purkavansa autourheiluun ja yhteiskuntaan osallistumisen esteitä sekä toimivansa hyvän tekijänä heikommassa asemassa olevia ihmisiä ja yhteisöjä auttaen. Maailmaa parantavana mahdollistajana F1 sanoo luovansa uusia toiminnan edellytyksiä oman organisaationsa ulkopuolisille tahoille ja pyrkivänsä kehittämään parempaa maailmaa omaa osaamistaan ja resurssejaan hyödyntäen. F1 siis kertoo vaikuttavansa positiivisesti sitä ympäröivään maailmaan mahdollistamalla kokonaisvaltaista yhteiskunnallista kehitystä, purkamalla haitallisia ennakkoluuloja ja ihmisten toimintaa rajoittavia esteitä sekä auttamalla erityisesti niitä väestöryhmiä, jotka todella ovat avun tarpeessa. Toisaalta F1 näyttää maailmaa parantavana mahdollistajana osaltaan myös omia intressejään ajavalta ja maineensa uudistamista tavoittelevalta toimijalta.

6.1 Osaamisen jakaminen: Formula 1 yhteiskuntia kehittämässä

Formula 1 -organisaatio näyttää #WeRaceAsOne-kampanjassaan maailmaa parantavalta mahdollistajalta siksi, että se kertoo jakavansa osaamistaan oman välittömän toimintaympäristönsä ulkopuolelle. Organisaatio pyrkii jättämään taakseen ”*positiivista muutosta*” vaikuttamalla esimerkiksi F1-osakilpailukaupunkien paikallisiin yhteisöihin, talouteen ja ympäristöön (Formula 1 2023e). Osaamisen jakaminen näkyy ensinnäkin siinä, kuinka F1 kertoo asettavansa teknologisen ja innovatiivisen osaamisensa tuotokset organisaationsa ulkopuolisten tahojen käyttöön. Tutkimusaineistossa esimerkiksi kuvaillaan, kuinka F1 on auttanut insinööriosaamisellaan Iso-Britannian ruokakauppoja pienentämään energiankulutustaan. F1:n ”*urauurtavat*” teknologiat mahdollistavat sen, että organisaatio kykenee kehittämään paitsi omaansa, myös muiden teollisuudenalojen toimintaa. (Formula 1, 12.11.2020g & Formula 1 2023b.)

F1 on päättänyt jakaa osaamistaan muille, vaikka se olisi voinut pitää sen myös niin sanotusti organisaation sisäisessä käytössä. Tulkintani mukaan F1 toimii toisin, kuin siltä olisi voinut

odottaa (ks. Ronkainen 1999, 51). F1:n toimijuus politisoituu, kun se ulottaa eksklusiiviseksi ja elitistiseksi mielletyn osaamisensa ja resurssinsa organisaation ulkopuolisille tahoille edistääkseen #WeRaceAsOne-kampanjassa tärkeiksi mieltämiään arvoja ja tavoitteita (Häkli & Kallio 2014, 183). F1:llä on *mahdollisuus* tällaiseen toimintaan asemansa tuomien resurssien myötä. Ne luovat organisaatiolle mahdollisuuden laajaan ja *vaikuttavaan* toimijuuteen, jonka myötä se kykenee jakamaan osaamistaan myös oman toimintaympäristönsä ulkopuolelle. (Gordon 2005, 115–116; Hokkanen 2013, 60; Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 14–15, 16.) On syytä kuitenkin jälleen pohtia, kuinka F1:llä on todennäköisesti jokin syvempi henkilökohtainen intressi jakaa osaamistaan muille (Häkli & Kallio 2014, 183). Kansainväliset urheiluorganisaatiot pyrkivät yleensä vaikuttamaan siihen, millainen kuva niiden edustamasta lajista rakentuu organisaation ulkopuolelle. Tulkitsen, että osaamisen jakaminen voidaan siksi nähdä maailmaa parantavien tavoitteiden ohella myös F1:n tarkoituksenmukaisena brändinhallinnan keinona. (Ks. Kolamo 2018, 124–125.)

F1 laajentaa toimintansa kontekstia välittömän urheilullisen ympäristönsä ulkopuolelle ja asettuu siten universaalien yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisijaksi omaa osaamistaan jakamalla. Organisaatio kertoo, että se haluaa saada aikaan ”*pysyvän positiivisen muutoksen*” sekä omassa toiminnassaan että sen ulkopuolella (Formula 1 2023f). Tämä yhteiskuntien kehittämiseen ja niiden määrätietoiseen muutokseen tähtäävä osaamisen jakaminen osoittaa, että F1 pyrkii uudistamaan toimintaansa ja toimimaan eri tavoin kuin aikaisemmin. Toisaalta se osoittaa myös ymmärrystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja sen tilasta. (Ks. Ronkainen 1999, 67.) F1:llä on mahdollisuuksia ja tahtoa vaikuttaa ympäröivään yhteiskuntaan, mikä on myös osoitus organisaation *vallankäytöstä*, tai ainakin vallankäytön potentiaalista. Siksi osaamisen jakaminen tekee F1:n toimijuudesta poliittista: toimija käyttää valtaa, kun sen toimijuus vaikuttaa sitä kehystävään yhteiskuntaan. (Giddens 1986, 14; Heiskala 2000, 189 & Hokkanen 2013, 62.)

F1 kertoo jakavansa osaamistaan ja teknologisia innovaatioitaan erityisesti kansainvälisen autoteollisuuden käyttöön. Tällä se mahdollistaa muun muassa kehittämiensä kestävien polttoaineiden ja ympäristölle ystävällisempien hybridimoottoreiden laajamittaisen hyödyntämisen oman toimintansa ohella myös yleisesti globaalilla tasolla. Laajemmassa kuvassa tämä tarkoittaa kansainvälisen autoteollisuuden kautta tapahtuvaa yhteiskuntien vihreää siirtymää ja yhteiskunnallista kehitystä. Kampanjassaan F1 näkeekin, että osaamistaan jakamalla se on mukana mahdollistamassa yhteisten globaalien ongelmien

ratkaisemista: ” – we hope to make a significant positive impact on the environment and communities in which we operate.” (Formula 1 2023g, 2.) F1:n poliittinen toimijuus rakentuu tästä organisaation muutostavoitteellisesta toiminnasta, jonka myötä se asettuu eräänlaiseen ”maailmanparantajan” rooliin. Organisaatio osallistuu yhteisen yhteiskunnan rakentamiseen ja kehittämiseen tuomalla oman panoksensa laajempaan käyttöön. Samalla se liittää itsensä tiiviimmin osaksi ympäröivää maailmaa. (Ks. Arendt 2017, 181 & Turja & Vuorisalo 2017, 23.) Urheilulla onkin valtava potentiaali toimia positiivisen yhteiskunnallisen muutoksen lähteenä kansallisella ja kansainvälisellä tasolla, vaikka tässä tapauksessa on syytä ottaa huomioon myös F1-organisaation omat kaupalliset ja taloudelliset toiminnan intressit (Cha 2009, 1591, 1597 & Næss 2019, 538).

Osaamisen jakaminen näkyy myös siinä, kuinka F1 kertoo pyrkivänsä edistämään F1-osakilpailuja järjestävien kaupunkien koulutus- ja työllistymismahdollisuuksia. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi F1 sanoo hyödyntävänsä omaa osaamistaan erityisesti teknologiaan, insinööritaitoon ja matematiikkaan keskittyvällä STEM-alalla (*Science, Technology, Engineering and Mathematics*). Organisaation oma, jo olemassa oleva koulutusympäristö *F1 in Schools* tarjoaa oppimisen mahdollisuuksia erityisesti heikoimmista lähtökohdista tuleville lapsille, mutta myös F1:ssä totutusti aliedustetuille ryhmille, kuten sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöille sekä naisille. Paikallisten tahojen kanssa tekemänsä yhteistyön ja oman osaamisensa avulla F1 kertoo mahdollistavansa koulutuksen ja työelämän yhteiskunnallisen kehittämisen lähes 50 eri valtiossa:

F1 in Schools is one of the world's largest STEM education programmes, engaging over 1.3m children across 26,000 schools in 46 countries. With over 35% female participation rate it represents a great opportunity to improve diversity in engineering. Partnering with local schools has enabled hundreds of thousands of children to learn about STEM subjects – Strong community programmes have focused heavily on local job creation and granting free or heavily subsidised access to those members of the local community that are most impacted by the arrival of the Grand Prix. (Formula 1 2023e.)

Osaamistaan jakamalla F1 edistää erityisesti heikoimmista lähtökohdista ponnistavien ihmisten pääsyä moottori- ja autourheilun maailmaan. Organisaation tavoitteena on rohkaista nuoria osallistumaan STEM-alojen koulutukseen, mistä se tekee mahdollista omaa osaamistaan ja olemassa olevia koulutusympäristöjään hyödyntämällä. (Formula 1 2023c.) Siksi F1:n toimijuus ulottuu jopa valtioiden sisäisiin rakenteisiin ja koulutusjärjestelmiin,

joihin vaikuttamalla ja joita tukemalla F1 politisoi toimijuuttaan. Organisaatio *vaikuttaa* omaa osaamistaan jakamalla sellaisiin *yhteiskunnallisesti merkityksellisiin asioihin*, joihin sen ei toimintansa urheilullisen luonteen vuoksi välttämättä *odotettu* vaikuttavan ja joihin sen ei olisi siksi välttämättä edes tarvinnut vaikuttaa (ks. Hynninen, Lindfors & opas 2015, 176; Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 22). F1 on kuitenkin päättänyt esiintyä #WeRaceAsOne-kampanjassaan aktiivisena maailmanparantajana, joka mahdollistaa omaa osaamistaan jakamalla myös organisaation ulkopuolisten tahojen ja koko ympäröivän yhteiskunnan toimintaa. Siksi F1 käyttää myös *valtaa*, joka näyttäytyy muutoksellisena yhteiskunnallisena voimana – organisaatiota ympäröivät asenteet tai normit eivät rajoita sen uudistushaluista ja muutoksellista poliittista toimijuutta (Giddens 1986, 15 & Hokkanen 2013, 60).

Maailmaa parantavana mahdollistajana F1 jakaa osaamistaan organisaationsa ulkopuolelle kokonaisvaltaisesti, globaalien yhteiskuntien kaikki osa-alueet huomioiden: *“Importantly, it [#WeRaceAsOne] shall also harness the positive contribution motor sport brings to society, covering all sectors from health, safety, economy, environment, education, inclusion and diversity”* (Formula 1, 22.6.2020). F1 painottaa yhteiskuntien kokonaisvaltaista kehittämistä muun muassa koronapandemian vaikutuksiin vastaamisen kontekstissa. Organisaation päätös oman insinööriosaamisensa jakamisesta oli sen hyväntahtoinen vastaus ympäröivän yhteiskunnan hätähuutoon keskellä maailmanlaajuisia pandemioita. (Formula 1, 11.6.2021; ks. myös Formula 1, 12.11.2020b.)

Osaamistaan jakamalla F1 asettuu #WeRaceAsOne-kampanjassaan maailmaa parantavan mahdollistajan, hyväntahtoisien poliittisten toimijain rooliin. F1 tavoittelee kampanjassaan parempaa tulevaisuutta omaa osaamistaan jakamalla, vaikka se olisi voinut asettua myös ylivertaisuuttaan korostavaksi toimijaksi, joka pitää innovatiivisen toimintansa salaisuudet omana tietonaan. (Ks. Kolamo 2014, 100–101.) F1 sanoo luovansa toiminnan edellytyksiä organisaationsa ulkopuolelle ja pyrkivänsä kehittämään globaaleja yhteiskuntia omia resurssejaan hyödyntämällä. Samalla organisaatio käyttää valtaa, sillä sen toimijuus *vaikuttaa* sitä kehystävään ympäristöön (Giddens 1986, 14 & Heiskala 2000, 189). F1:n poliittisessa toimijuudessa on siis kyse tarkoituksenmukaisesta, organisaation urheilullisen kontekstin ulkopuolella tapahtuviin asioihin puuttumisesta ja niihin vaikuttamisesta. Kyse on perinteisten politiikan instituutioiden ulkopuolisen tahon vaikutusvallasta. (Ks. Gordon 2005, 115 & Hynninen, Lindfors & Opas 2015, 178.) Tulkintani mukaan F1 haluaa

osaamistaan jakamalla näyttää tekevänsä ”oikein” ja auttavansa globaaleja yhteiskuntia, joiden puitteissa se myös itse toimii. F1:n poliittinen toimijuus on tekoja, mutta toisaalta myös *esitystä*, jonka kautta F1 luo itsestään kuvaa maailmaa parantavana mahdollistajana (Ronkainen 1999, 34–36, 87). Osaamisensa jakamisen ja sitä kautta tapahtuvan yhteiskuntien kehittämisen lisäksi F1 esiintyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan osallistavana inspiraation lähteenä, joka purkaa esteitä autourheiluun ja yhteiskuntaan osallistumisen tieltä.

6.2 Osallistaminen ja inspiointi: Formula 1 esteitä purkamassa

Formula 1 -organisaatio näyttää #WeRaceAsOne-kampanjassaan maailmaa parantavalta mahdollistajalta myös siksi, että se kertoo purkavansa autourheiluun ja yhteiskuntaan osallistumisen esteitä osallistamisen ja inspiroinnin keinoin. Organisaatio sanoo ensinnäkin pyrkivänsä tuhoamaan sellaisia stereotyyppioita ja ennakkoluuloja, jotka ovat aikaisemmin estäneet varsin maskuliiniseksi miellettyyn moottori- ja autourheilumaailmaan osallistumisen muun muassa naispuolisilta urheilijoilta. Siten F1 luo uusia mahdollisuuksia etenkin sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöille, vammaisille ja liikuntarajoitteisille, vähävaraisille ihmisille, naisille ja lapsille – ryhmille, joita ei ole tavallisesti totuttu näkemään aktiivisina toimijoina F1-organisaation eksklusiiviseksi mielletyssä toimintaympäristössä. (Ks. Formula 1 2023c; Formula 1, 5.7.2020 & Formula 1, 13.10.2021.)

Tutkimusaineistossa F1 kertoo perustaneensa organisaation osallisuuden kehittämiseksi vaadittuja toimia kartoittavan työryhmän (*Formula 1 Task Force*). Se tekee keräämiensä kokemusten perusteella päätelmiä niistä toimenpiteistä, joita F1:n monimuotoisuuden kehittäminen vielä vaatii. (Formula 1, 22.6.2020.) Organisaatio nimeää tavoitteekseen ”*monimuotoisen*” ja ”*ympäröivää maailmaa heijastelevan*” toimintaympäristön, joka rikkoo moottoriurheiluun yleisesti liitettyjä stereotyyppioita ja niiden luomia osallistumisen esteitä. Tätä F1 tavoittelee panostamalla muun muassa entistä inklusiivisempaan viestintään ja sisällöntuotantoon sekä lahjakkaiden urheilijoiden urakehityksen tukemiseen:

We are committed to building a more diverse and inclusive sport, breaking down the stereotypes associated with a career in motorsports and encouraging people

from all backgrounds to get involved, as we aim to create a diverse Formula 1 that reflects the world in which we race. Our key goals: – – Increase diversity from pit to paddock. Improve access for under-represented drivers. Creating inclusive and diverse content. – – Priority will be placed on promoting a diverse driver talent pipeline by identifying and systematically eliminating barriers to entry from grass roots karting to Formula 1 – –. (Formula 1 2023c; ks. myös Formula 1 2023e & Formula 1, 5.7.2020.)

Yksi keskeisimmistä #WeRaceAsOne-kampanjan tavoitteista on naisten aseman parantaminen maskuliinisena ja patriarkaalisena nähdyssä autourheilumaailmassa. Tämä näkyy tutkimusaineistossa esimerkiksi F1:n ja vain naisille suunnatun *W Series* -formulasarjan välisenä yhteistyönä sekä F1:n kehotuksena osallistua organisaatiossa työskentelevien naisten pitämiin ”*inspiroiviin*” verkkokeskusteluihin (Formula 1, 12.11.2020e & Formula 1, 22.1.2021; ks. myös Formula 1 2023c). F1 sanoo kaipaavansa muutosta siihen, miten naiset on totuttu kohtaamaan miesvaltaisilla aloilla: “*The organisation’s aim is to – – change the views of women in perceived male-dominated industries*” (Formula 1, 22.1.2021). Organisaation mukaan onkin “*äärimmäisen tärkeää*” luoda kaikille ihmisille mahdollisuus saavuttaa autourheilun “*huipputaso*” heidän niin halutessaan (Formula 1, 12.11.2020e; ks. myös Formula 1, 8.12.2020 & Formula 1 2023c). Voidaan ajatella, että F1 vastaa naisten asemaan keskittyvällä toiminnallaan saamaansa kritiikkiin siitä, kuinka se on epäonnistunut yrityksessään olla sukupuolesta riippumaton urheilusarja (ks. Howe 2022, 454). Kampanjassaan F1 painottaa autourheilun piirissä toimivien naisten aseman todellista kehittämistä. Toisaalta on syytä pohtia myös purppurapesun (*purplewashing*) mahdollisuutta. Siitä on kyse silloin, kun jokin yritys tai muu merkittävä toimija tekee selvästi kohtuuttoman suuren numeron naisten aseman parantamisesta ja sukupuolten välisestä tasa-arvosta tavoitellakseen ainoastaan imagonsa kehittämistä (Isokangas et al. 2022, 93).

#WeRaceAsOne-kampanjamateriaalista tulee ilmi, että F1 on tehnyt selkeän *päätöksen* edistää erilaisten vähemmistöryhmien osallisuutta autourheilun maailmassa ja purkaa esteitä heidän toimintansa tieltä (ks. esim. Gordon 2005, 115). Organisaatio sanoo pyrkivänsä *muuttamaan autourheilun totunnaisia käsityksiä* ja siellä vallitsevia olosuhteita, mikä luo vaikutelman siitä, että se pyrkii tietoisesti toimimaan toisin, kuin aikaisemmin. (Jäppinen 2015, 53; Kotiranta & Virkki 2011, 113–114 & Ronkainen 1999, 51, 220.) F1 on poliittisena toimijana valmis aktiiviseen toimintaan tärkeinä pitämiensä arvojen, tässä tapauksessa monimuotoisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden puolesta (ks. esim. Batsleer & Humphries

2000, 16 & Gordon 2005, 123–124). Organisaation toimijuus on yhteiskunnallisesti arvolatautunutta ja muutostavoitteellista, mikä tekee siitä myös poliittista. F1 antaa ymmärtää, että se pyrkii luomaan monimuotoisempaa autourheilun maailmaa, joka ei kangistu syrjiviä rakenteita toisintaviin kaavoihinsa. Se tavoittelee tätä muutosta esimerkiksi henkilöstöään kouluttamalla ja rekrytointiprosessejaan uudistamalla – se siis pyristelee eroon toimintaansa määrittelevistä tiedostamattomista syrjivistä rakenteista sekä jo totunnaisiksi muodostuneista, haitallisistakin toimintatavoistaan. (Formula 1 2023c; Formula 1, 1.6.2021 & Ronkainen 1999, 51.)

Vaikka F1:n poliittinen toimijuus näyttäytyykin autourheilun vähemmistöryhmiä ja muita yhteiskunnallisia vähemmistöjä osallistavana, on myös syytä pohtia, millaista toimintaa F1:ltä on organisaation osallisuuden ja monimuotoisuuden suhteen ylipäänsä odotettu. Onko F1 ”pakotettu” edistämään mahdollistavaa, inspiroivaa ja esteitä purkavaa toimintaa siihen kohdistuneiden ennako-odotusten myötä? F1:n maailmaa parantava poliittinen toimijuus voidaankin ymmärtää sitä ympäröivän sosiokulttuurisen systeemin ja rakenteiden ilmentymänä. (Ks. Creedon 1994, 4 & Ronkainen 1999, 51, 67.) Joka tapauksessa F1 korostaa #WeRaceAsOne-kampanjassaan itsenäisesti tekemiään päätöksiä toimia jollakin tavalla. Siksi tulkitsem, että se vastaa sen toimintaan kohdistettuihin odotuksiin tietoisesti ja strategisesti. F1 on itse päättänyt toimia toimintaansa ympäröivien ehtojen mukaisesti, eikä esimerkiksi niiden vastaisesti tai niitä tarkoituksellisesti muovaten (Ronkainen 1999, 51). Organisaatio toimii osana ympäröivää yhteiskuntaa ja siellä vallitsevia arvoja ja normeja. Muutoksellisella toiminnallaan se pyrkii vaikuttamaan siihen, millaisena toimijana se siellä nähdään (ks. Kolamo 2018, 124).

Tutkimusaineistossa korostuu myös F1:n toiminta osakilpailukaupunkien paikallisten ihmisten osallistamiseksi ja inspiroimiseksi. Organisaatio kertoo esimerkiksi useiden eri kaupunkien paikallisille opiskelijoille suunnatuista koulutusohjelmista ja työharjoitteluista, minkä lisäksi se sanoo luovansa uusia paikallisen tason työpaikkoja. Siten organisaatio ”auttaa kehittämään uuden sukupolven moottoriurheiluasiantuntijoita”. (Formula 1 2023e; Formula 1 2023c; Formula 1, 5.7.2020; Formula 1, 10.2.2021; Formula 1, 22.3.2021 & Formula 1, 25.3.2021.) F1 mainitsee prioriteetikseen erityisesti lasten STEM-koulutusmahdollisuuksien kehittämisen. Organisaation tavoitteena on tarjota parhaat mahdolliset lähtökohdat F1-uran rakentamiselle jokaiselle siitä kiinnostuneelle ihmiselle. Tähän se pyrkii esimerkiksi tukemalla taloudellisesti Euroopan eri yliopistojen

insinööriopiskelijoita ja luomalla F1:n toimintaympäristöön perustuvia oppimateriaaleja. (Formula 1, 25.11.2020; Formula 1 2023c; Formula 1 2023a.) Toisaalta F1 ei tuo kampanjassaan ilmi, että se tukisi muita, kuin eurooppalaisia opiskelijoita. Organisaatio purkaa autourheilumaailmaan osallistumisen esteitä näin ollen vain länsimaiden ja/tai Euroopan kontekstissa, vaikka se sanoo tunnistavansa merkittävän *globaalin* asemansa myös laajemman yhteiskunnallisen osallisuuden kehittämisessä:

As a truly global sport, we are committed to connecting and contributing to the communities we visit, providing opportunities for local people and causes to get in on the action, as we aim to leave a positive lasting impact wherever we race (Formula 1 2023a).

#WeRaceAsOne-kampanjassaan F1 sanoo uskovansa, että ”*Formula 1 on tarkoitettu kaikille*” (Formula 1 2023c). Organisaation tavoitteena on ”*meritokratia, joka edistää lahjakkaimpien kuljettajien pääsyä F1-sarjaan sukupuolesta tai etnisyydestä riippumatta*” (Formula 1 2023d, 2). Tulkitsen, että F1:n tavoitteet toimintakulttuurinsa uudistamisesta sekä osallisuuden ja monimuotoisuuden kehittämisestä tapahtuvat siis pitkälti organisaation omien etujen ja ehtojen mukaisesti. F1 luo organisaatiostaan kyvykkäimpien ihmisten eksklusiivista keskittymää eli meritokratiaa samalla, kun se kertoo pyrkivänsä purkamaan esteitä autourheilumaailmaan osallistumiselle: ”*Our mission is to unleash the full power of diversity wherever we go – removing barriers, nurturing talent, and inspiring change*” (Formula 1 2023d, 4). Osallistamisen ja esteiden purkamisen tavoitteet näyttäytyvät siis pääasiassa autourheilun varsin rajatussa kontekstissa tapahtuvana muutostavoitteellisena toimintana, joka tähtää osaltaan myös F1:n maineen kehittämiseen. F1:n toiminnan taustalla on aitojen maailmaa parantavien tavoitteiden lisäksi myös merkittäviä henkilökohtaisia intressejä. (Formula 1, 13.10.2021; Häkli & Kallio 2014, 183 & Kolamo 2018, 124.)

F1 esiintyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan maailmaa parantavana mahdollistajana, joka purkaa autourheiluun ja toisaalta myös yhteiskuntaan osallistumisen esteitä. F1-sarjan ympäristöstä totunnaisesti pois jääneitä väestöryhmiä osallistamalla ja inspiroimalla se pyrkii luomaan yhteiskunnallista muutosta ja uudenlaista näkökulmaa siihen, millaisena toimijana F1 tulisi nähdä sitä ympäröivässä maailmassa. Esteiden purkajana, osallistajana ja inspiroijana F1:n toimintaa määrittelee siksi myös yhteiskunnallinen arvolutautuneisuus. (Ks. esim. Giddens 1986, 15; Häkli & Kallio 2014, 181, 183 & Kantola & Lombardo 2017, 89.) F1-organisaatio esiintyy kampanjassaan maailmaa parantavana poliittisena toimijana,

joka sanoo olevansa valmis sitoutumaan toimintatapojensa pysyvään muutokseen. Sillä on resursseja toimia osallistavamman ja saavutettavamman autourheilumaailman ja toisaalta myös sitä ympäröivän yhteiskunnan kehittämiseksi. Tämän lisäksi se kertoo tunnistavansa valtansa auttaa ja vaikuttaa, mikä muovaa siitä mahdollisuuksia luovan hyväntekijän.

6.3 Valta auttaa ja vaikuttaa: Formula 1 hyväntekijänä

Maailmaa parantavana mahdollistajana F1-organisaatio on #WeRaceAsOne-kampanjassaan myös hyväntekijä, joka tunnistaa mahdollisuutensa auttaa muita ja vaikuttaa yhteiskuntaan positiivisella tavalla. F1:n toimijuuden poliittisuus kumpuaa siitä, kuinka se sanoo ottavansa toiminnassaan huomioon yhteiskunnalliset haasteet esimerkiksi osakilpailuja järjestävien kaupunkien paikallisissa yhteisöissä. Organisaatio kertoo haluavansa auttaa ja vaikuttaa positiivisella tavalla omaa toimintaansa kehystävään ympäristöön (ks. Giddens, 1986, 4 & Heiskala 2000, 189). F1 mahdollistaa erilaisia asioita oman organisaationsa ulkopuolisille toimijoille, mikä tekee siitä poliittisena toimijana hyväntekijän ja maailmaa parantavan mahdollistajan.

F1-organisaation halu ja valta auttaa näkyy tutkimusaineistossa ensinnäkin erilaisina hyväntekeväisyyspauksina, joita F1 toteuttaa ja on toteuttanut #WeRaceAsOne-kampanjansa puitteissa. Organisaatio esimerkiksi kertoo lahjoittavansa kisatapahtumiensa ylijäämäruoan paikallisen tason hyväntekeväisyystyöhön (Formula 1, 6.5.2021). Tämän lisäksi se on kerännyt erään järjestämänsä huutokaupan avulla varoja Australian vuoden 2020 maastopalojen jälkitöitä (*Australian Bushfire relief programme*) varten (Formula 1 2023e). F1 pyrkii kampanjassaan osoittamaan, että se on oma-aloitteisesti *halunnut* ja *päättänyt* tehdä hyvää ja auttaa muita omien runsaiden resurssiensa ja toiminnan mahdollisuuksiensa puitteissa (ks. Gordon 2005, 115). Tämä luo vaikutelman siitä, että se tunnistaa valtansa ja osaltaan myös velvollisuutensa auttaa oman toimintaympäristönsä ulkopuolisia tahoja ja niitä ihmisiä, jotka todella ovat avun tarpeessa.

Tulkitsen, että F1 mieltää auttamisen itselleen merkityksellisenä arvona (ks. Häkli & Kallio 2014). Organisaatio osoittaa ymmärtävänsä ympäröivää yhteiskuntaa ja sen haasteita tuomalla oman panoksensa mukaan niiden ratkaisuun. Tämä tekee F1:stä poliittisen toimijan

erityisesti siksi, että auttamalla muita organisaatio *vaikuttaa* positiivisesti sitä ympäröivään yhteiskuntaan (Hokkanen 2013, 62). Samalla F1 määrittelee esimerkiksi ruokahävikin ja ympäristötuhot ongelmiksi, joiden ratkaisuun voisi olla tarpeellista tarttua myös laajemmalla tasolla (ks. Åkerman 2006, 13). Siksi F1:n hyvää tekevä poliittinen toimijuus on tulkintani mukaan paitsi muiden toimintaa mahdollistavaa, myös aktiivista, aloitteellista ja *yhteiskunnallisesti vaikuttavaa* (ks. Arendt 2017, 182).

#WeRaceAsOne-kampanjassa F1 kertoo myös toimivansa yhteistyössä erilaisten hyväntekeväisyysjärjestöjen, kuten äärimmäistä köyhyyttä vastaan taistelevan Global Citizen -järjestön, Crisis UK:n, WWF:n (*World Wildlife Fund*) sekä Punaisen Ristin kanssa (Formula 1, 22.3.2021 & Formula 1, 22.1.2020; ks. myös Global Citizen 2023). Yhdessä hyväntekeväisyysjärjestöjen kanssa F1 kertoo lahjoittavansa esimerkiksi ruokaa ja vaatteita kodittomien ihmisten auttamiseksi:

In partnership with Crisis UK, F1 donated 900 pieces of staff uniform to support homeless people in 2020. Several race circuits have partnered with local food kitchens and charities to reduce food wastage, with over 1.5 tonnes of unused food donated to 17 Victorian charities following the cancelled 2020 Australian Grand Prix. (Formula 1 2023e.)

Tämän lisäksi F1 kertoo tekevänsä vuosittaisia rahallisia ja materiaalisia lahjoituksia tukeakseen muun muassa edellä mainittujen hyväntekeväisyysjärjestöjen toimintaa (Formula 1 2023e). Se on myös kehittänyt uudenlaisia tapoja kerätä varoja hyväntekeväisyystyötä varten. Niihin lukeutuvat esimerkiksi F1-osakilpailut päättävien ruutulippujen myyminen sarjan kannattajille (Formula 1, 23.6.2020). Yhteistyön tekeminen yhteiskunnallisesti merkittävien hyväntekeväisyysjärjestöjen kanssa on osoitus F1:n aktiivisesta poliittisesta toimijuudesta ja rohkeudesta tarttua toimeen yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemiseksi ja paremman maailman luomiseksi. F1 tunnistaa omien resurssiensa tuomat mahdollisuudet auttaa avun tarpeessa olevia ihmisiä (ks. Hokkanen 2013, 60 & Ronkainen 2008, 388). Kyse on paitsi F1:n mahdollisuuksista, myös sen vastuuntunnosta ja halusta auttaa. Omien toiminnan resurssiensa mahdollistamana F1 esiintyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan hyvän tekijänä, joka on päättänyt laajentaa toiminta-alueitaan oman välittömän toimintaympäristönsä ulkopuolelle edistääkseen tärkeinä pitämiään arvoja. Se tuo itsensä osaksi yhteiskunnallisesti merkittävää toimintaa, jolloin sille syntyy tilaisuuksia *vaikuttaa* merkityksellisenä pitämiinsä asioihin (Turja &

Vuorisalo 2017, 23). Hyväntekijänä F1 käyttää lopulta myös taloudellista ja sosiaalista valtaa suhteessa auttamiinsa tahoihin. (Giddens 1986, 14; Heiskala 2000, 189 & Hokkanen 2013, 62.)

Toisaalta F1-organisaatioon on todennäköisesti kohdistunut jonkinlaisia kontekstuaalisia ennakko-odotuksia siitä, että sen tulisi pyrkiä tekemään hyväntekeväisyyttä ja auttamaan omalla runsaalla panoksellaan esimerkiksi osakilpailukaupunkien paikallista väestöä (ks. Hynninen, Lindfors & Opas 2015, 176 & Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 22). Vaikka F1 esiintyykin #WeRaceAsOne-kampanjassaan muiden ihmisten toimintaa mahdollistavana hyväntekijänä, piilee taustalla tulkintani mukaan myös organisaatiota ympäröivien yhteiskunnallisten ja sosiaalisten rakenteiden asettamiin paineisiin sekä toisaalta organisaation maineen ylläpitämiseen ja kehittämiseen liittyviä motiiveja (ks. Gordon 2005, 114–115 & Kolamo 2018, 124, 176). Hyvää tekevän toimintansa kautta F1:n painottaa omaa erinomaisuuttaan vilpittömän auttamisen halun ohella tai jopa sen sijasta.

Hyväntekeväisyyden eteen tekemiensä toimien lisäksi F1 kertoo kehittäneensä hengityslaitteita avustaakseen Covid-19-pandemian vastaisessa taistelussa. Tämän lisäksi se on hyödyntänyt omaa toimintaympäristöään “varikkopysähdys” (*Pit Stop*) -koronarokotusten jakamisessa. (Formula 1 28.5.2021.) F1:n halu auttaa näkyy siis sen omien innovaatioiden ja resurssien asettamisena organisaation ulkopuolisten tahojen käyttöön. Tämä on mahdollista vain F1:n näkyvästä asemasta johtuvien laajojen toimintamahdollisuuksien vuoksi (ks. Gordon 2005, 115–116; Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 14–15, 16). F1 esiintyy tutkimusaineistossa hyväntekijänä, joka antaa oman rahallisen, tiedollisen ja taidollisen panoksensa paikallisen tason ja kansainvälisesti merkittävien ajankohtaisten haasteiden, kuten Covid-19-pandemian, ratkaisuun:

Ferrari assisted health services in the team’s native Italy including a €10 million donation to the authorities dealing with the crisis, sourcing 150 ventilators, and providing vehicles to the Italian Red Cross to transport food and medicine to those in need. At the team’s Maranello factory, facilities were opened up to allow for the construction of respiratory equipment, whilst engineers created their own ‘F15’ pulmonary ventilator, which was ultimately made open-source, allowing institutions around the world to use the Ferrari designs for free to build their own ventilators. (Formula 1, 12.11.2020b.)

Lisäksi F1 kertoo luovansa mahdollisuuksia F1-osakilpailuihin osallistuville sarjan kannattajille. Organisaatio sanoo panostavansa kannattajiensa hyvinvointiin muun muassa

varmistamalla puhtaan juomaveden saannin ja mahdollistamalla ympäristön kannalta kestävämmän tavan matkustaa osakilpailutapahtumiin. (Formula 1 2023g, 3, 7 & Formula 1 2023e.) Hyväntekijänä F1 mahdollistaa sen, että kilparadat ja niitä ympäröivät fasilitteetit varmistavat sarjan kannattajien hyvinvoinnin ja kilparatoja kehystävän ympäristön biodiversiteetin (Formula 1 2023g, 7). Tätä tavoitetta organisaatio kertoo toteuttaneensa esimerkiksi istuttamalla puita kilparatojen ympäristöön (Formula 1 2023e). Käsitys F1:n hyväntekijyydestä ja ”maailmanparantajan” asemasta pohjautuu näiden tavoitteiden ja tekojen lisäksi myös siihen, miltä ne näyttävät. F1 näyttäisi osallistuvan yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisuun, mutta samalla se kehittää tulkintani mukaan myös omaa mainettaan ja sitä myötä esimerkiksi kaupallisia tavoitteitaan. (Ks. Kousa 2022, 8, 9.) Esimerkiksi pelkkää puiden istuttamista voi tuskin nähdä F1:n toimintaa ympäröivän biodiversiteetin todellisena ”varmistamisena”.

F1:n hyviä tekoja tavoitteleva poliittinen toimijuus on osoitus organisaation yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen tähtäävästä toiminnasta. #WeRaceAsOne-kampanjassa F1 levittää tietoa merkityksellisinä pitämistään aiheista, kuten ympäristön kestävydestä, yhdenvertaisuudesta, osallisuudesta, tasa-arvosta, yhteisöllisyydestä ja koronapandemiasta sekä näiden aiheiden ympärille rakentuvien yhteiskunnallisten haasteiden vaatimista toimista. F1:n toimijuus rakentuu yhteiskunnissa vallitsevien keskustelujen ja tärkeinä pidettyjen normien ohjaamana (Hokkanen 2013, 62). Organisaatiolla on taitoa paitsi vastata näihin keskusteluihin ja normeihin, myös vaikuttaa muiden toimijoiden käsityksiin (ks. Hokkanen 2013, 62). Koska käsitän politiikan ja poliittisuuden toimijan taitona käsitellä yhteiskunnissa vallitsevia tilanteita, myös F1:n kantaa ottava ja yhteiskunnallisesti vaikutusvaltainen toimijuus on siksi poliittista (Palonen 2008, 56–57). Tutkimusaineistosta tekemäni analyysin perusteella F1 pyrkii osoittamaan, ettei se aio piiloutua sitä ympäröivän maailman (tosin lähtökohtaisesti pelkästään länsimaiden) haasteilta ja muutoksilta tai esittää, ettei niitä olisi olemassa. Organisaatio ymmärtää toimintamahdollisuutensa ja niiden mukanaan tuoman valta-aseman. Se tarttuu aktiivisesti toimeen sitä ympäröivien yhteiskuntien kehittämiseksi, erilaisten osallistumisen esteiden purkamiseksi ja tehdäkseen aidosti hyvää. Tämä tekee siitä poliittisena toimijana maailmaa parantavan mahdollistajan.

Tässä luvussa olen tarkastellut, kuinka F1 esiintyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan maailmaa parantavana mahdollistajana, joka jakaa osaamistaan yhteiskuntaa kehittäen, purkaa autourheiluun ja yhteiskuntaan osallistumisen esteitä sekä toimii hyväntekijänä oman

vaikuttavan valta-asemansa ymmärtäen. Toisaalta F1:n mahdollistavaan poliittiseen toimijuuteen liittyy lisäksi organisaation maineen ylläpitämiseen ja kehittämiseen liittyviä motiiveja. Siispä osaamistaan jakamalla, esteitä purkamalla ja muita auttamalla F1 painottaa myös oman toimintansa hohdokkuutta. Seuraavassa, tutkielmani johtopäätöksiä edeltävässä luvussa siirryn vielä tarkastelemaan, kuinka F1-organisaatio asettuu poliittisena toimijana vastuuntuntoisen edelläkävijän toimijakategoriaan.

7 VASTUUNTUNTOINEN EDELLÄKÄVIJÄ

Tässä tutkielmani viimeisessä analyysiluvussa tarkastelen, kuinka Formula 1 -organisaatio näyttäytyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan *vastuuntuntoisena edelläkävijänä*. F1 on poliittisena toimijana vastuuntuntoinen edelläkävijä, sillä se esiintyy kampanjassaan esimerkiksi innovoijana ja muutoksellisena autoteollisuuden johtajana, joka näyttää toiminnallaan esimerkkiä muille. Se sanoo kantavansa vastuun #WeRaceAsOne-kampanjassa tavoittelemastaan ja toteuttamastaan toiminnasta ja pyrkivänsä esittelemään läpinäkyvästi toimintansa tuloksia sekä sen kehityskohteita. Vastuuntuntoisena edelläkävijänä F1:n poliittinen toimijuus muotoutuu myös maailmaa syleileväksi, urheilua suurempien asioiden edistämiseksi. F1 siis kertoo olevansa esimerkiksi oman alansa ja autoteollisuuden pioneeri, joka on valmis kantamaan vastuun globaaleja yhteiskunnallisia haasteita ratkovasta toiminnastaan. Toisaalta F1 korostaa vastuuntuntoisen edelläkävijän toimijakategoriansa kautta myös omaa erinomaisuuttaan ja muotoilee haluamallaan tavalla sitä, miten organisaatio tulisi käsittää sitä ympäröivässä maailmassa.

7.1 Esimerkillinen innovatiivisuus ja muutoksellinen johtajuus

Formula 1 -organisaatio on poliittisena toimijana vastuuntuntoinen edelläkävijä ensinnäkin siksi, että se esiintyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan oman alansa tiennäyttäjänä ja pioneerina – erityislaatuisena innovoijana ja osajana, joka näyttää toiminnallaan esimerkkiä muille (ks. esim. Formula 1 2023g, 2). Organisaatio kertoo, kuinka sillä on mahdollisuuksia, kykyä ja osaamista toteuttaa aikomuksensa konkreettisenä ja vaikuttavana toimintana, jolla on muutosvoimaa (ks. Hokkanen 2013, 62; Jäppinen 2015, 53 & Ronkainen 2008, 388). Se sanoo esimerkiksi jatkavansa ”*tien näyttämistä*” ja ”*innovatiivisen teknologiaosaamisensa*” kehittämistä taatakseen pysyvästi parempaa maailmaa tavoittelevan muutoksellisen toimintansa jatkuvuuden (Formula 1 2023f; ks. myös Formula 1, 17.12.2020).

Esimerkillisenä innovoijana ja muutoksellisen toiminnan johtohahmona esiintyessään F1 painottaa etenkin toimintansa *vaikuttavuutta*. Poliittisena toimijana sillä on valtaa vaikuttaa yhteiskunnallisesti merkittäviin haasteisiin siinä määrin, kuin se on organisaation resurssien puitteissa mahdollista. F1:n toimijuus politisoituu, kun se osallistuu yhteiskunnalliseen

keskusteluun ja muovaa toimintaansa vaikuttaakseen ympäröivään maailmaan ja siellä ilmeneviin haasteisiin. (Hokkanen 2013, 62; Häkli & Kallio 2014, 181; Kantola & Lombardo 2017, 89 & Ronkainen 1999, 67.)

#WeRaceAsOne-kampanjamateriaalin perusteella F1 on ollut oman alansa pioneeri jo “*vuosikymmenten ajan*” (Formula 1, 12.11.2020c; ks. myös Formula 1, 12.11.2020a). Innovatiivisen toimintansa pitkää historiaa esittelemällä F1 pyrkii tulkintani mukaan osoittamaan paitsi esimerkillisyyttään, myös sitä, kuinka organisaation toiminta pysyy aallonharjalla maailman muuttuvien tapahtumien rinnalla (ks. Häkli & Kallio 2014, 181; Kantola & Lombardo 2017, 89 & Ronkainen 1999, 67). F1 kertoo tarttuvansa erilaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin ja esittää kampanjassaan konkreettisia toimia niiden ratkaisemista varten. Se esiintyy esimerkillisenä johtohahmona, jonka innovaatioita on kannattavaa seurata – ne edistävät organisaation mukaan koko autoteollisuuden kehitystä kestävämmäksi ilman, että esimerkiksi moottoreiden tehokkuudesta tarvitsee tinkiä:

Over its 70-year history, F1 has pioneered numerous technologies and innovations that have positively contributed to society and helped to combat carbon emissions. – – We believe that F1 can continue to be a pioneer for the auto industry, working – – to deliver the world’s first 100% advanced sustainable fuelled power units, driving down carbon emissions across the globe. (Formula 1 2023g, 2.)

F1 näyttäytyy tutkimusaineistossa autoteollisuuden pioneerina, joka jakaa osaamistaan koko teollisuudenalan käyttöön. Se sanoo luovansa innovaatioillaan uusia toiminnan standardeja, jotka määrittelevät samalla sitä, mitä pidetään tärkeänä ja tavoiteltavana (Formula 1, 12.11.2020c; ks. myös Formula 1, 17.12.2020). Poliittisena toimijana F1 on siis edelläkävijä, jolla on *valtaa* muuttaa käsityksiä autoteollisuudesta ja määrätä suuntaa, jota kohti teollisuudenalalla edetään (Formula 1, 12.11.2020f). Kampanjassaan F1 luo itsestään muutoksellisen toiminnan johtajahahmoa, jonka esimerkkiä ja innovaatioita seuraamalla koko autoteollisuuden on mahdollista kehittyä kestävämpään ja ympäristöystävällisempään suuntaan. F1:n poliittinen toimijuus näyttäytyy johtajuutena sekä kykynä määritellä yhteiskunnallisesti merkityksellisiä ongelmia ja toimintamalleja sekä sitouttaa muita toimimaan niiden mukaisesti (Åkerman 2006, 13). Organisaatio esiintyy kampanjassaan aktiivisena poliittisena toimijana, jolla on valtaa vaikuttaa ympäröivän yhteiskunnan käsityksiin ja siihen, mitä asioita pidetään tärkeinä ja merkityksellisinä (ks. Giddens 1986, 14; Heiskala 2000, 189 & Hokkanen 2013, 62).

F1 kertoo #WeRaceAsOne-kampanjassa myös ”*sankariteoistaan*”, joilla se vastasi Covid-19-pandemian tuomiin globaaleihin haasteisiin (Formula 1, 12.11.2020b). Tulkintani mukaan organisaatio luo kampanjassaan kiiltokuvaa omasta edelläkävijyydestään vastuullisena yhteiskunnallisten ongelmien ja teknologisten haasteiden kohtaan sekä toimijana, jolla on halua ja innovatiivisia resursseja ratkaista niitä ennennäkemättömän nopeasti ja tehokkaasti:

In just 4 weeks, rival teams working side-by-side were able to deliver a medical device through to full approval that would normally take 2 years once again showing how Formula 1 innovation and expertise can provide real world solutions to issues. – – we need to continue to deliver on this plan and show our fans, partners and society that Formula 1 is committed to making the world a better place and will continue to be at the forefront of technological innovation that directly benefits the wider society and the automotive sector. (Formula 1, 12.11.2020f; ks. myös Formula 1, 12.11.2020b.)

F1 kuvailee olevansa positiivisen yhteiskunnallisen muutoksen johtohahmo, joka vaikuttaa oman välittömän toimintaympäristönsä lisäksi myös sitä kehystäviin globaaleihin yhteiskuntiin. Se tuo kampanjassaan ilmi, että organisaation esimerkkiä seuraamalla todellinen ja vaikuttava yhteiskunnallinen muutos on mahdollista. F1:n toimijuuden poliittisuus kumpuaakin tästä muutoksellisesta ja yhteiskunnallisella tasolla vaikuttavasta innovoinnista. F1:llä on kyky toteuttaa aikomuksensa toimintana sekä muuttaa asioita ja tilanteita toimimalla toisin, kuin siltä olisi voitu odottaa (Jäppinen 2015, 53). F1 osoittaa ymmärrystä ja kiinnostustaan yhteiskunnallisesti merkittäviin aiheisiin: se on vastuullinen esimerkki, josta kannattaa ottaa mallia (ks. Ronkainen 1999, 67). #WeRaceAsOne-kampanjaan valitsemiensa teemojen myötä se vaikuttaa myös laajan katsojakuntansa arvomaailmaan ja todennäköisesti myös niihin toimiin, joita F1:n ulkopuoliset toimijat saattavat seurata omassa elämässään (ks. Hokkanen 2013, 62). Edelläkävijänä ja muutoksellisena johtohahmona F1 käyttää siis valtaa, mikä tarkoittaa, että sen tulee kantaa myös vastuu tekemistään valinnoista ja päätöksistä. Toimijuudessa onkin kyse paitsi vallasta, myös toimijan toiminnastaan kantamasta vastuusta. (Ks. Ronkainen 2008, 388.)

Lisäksi F1 kertoo pyrkivänsä ”*autoteollisuuden kärkijoukkoon*” eli toimijaksi, joka tuottaa maailman tehokkaimmat ja voimakkaimmat, kestävillä polttoaineilla ja moottoreilla kulkevat kilpa-autot (Formula 1 2023b). #WeRaceAsOne-kampanjamateriaalista tuleekin ilmi, kuinka kansainvälinen autourheiluliitto FIA on myöntänyt F1:lle sen toiminnan

mallikelpoisuudesta kertovan ympäristösertifikaatin (*Achievement of Excellence*). Tunnustus kertoo F1:n ”*selvästä sitoutumisesta*” ympäristöhaasteiden huomiointiin ja niiden ratkaisemiseen. Sen myötä F1:llä on valtuuksia jakaa tietoa ympäristön kannalta kestävästä toiminnasta myös oman organisaationsa ulkopuolelle ja toimia pitkäjänteisen muutostavoitteellisen toiminnan todellisenä johtohahmona. (Formula 1, 12.11.2020d; ks. myös Formula 1, 12.11.2020f & Formula 1, 6.5.2021.) F1 toteaaakin olevansa ”*maailman mahtavin kilpa-autoiluspektaakkeli*” (Formula 1 2023g, 3, 10).

Tämän lisäksi organisaatio sanoo pyrkivänsä inspiroimaan esimerkillään kansainvälistä katsojakuntaansa. Jos F1 itsekkin kykenee saamaan aikaan positiivista muutosta omassa toiminnassaan ja toimintaympäristössään, se lähettää vahvan viestin tarttua toimeen myös organisaation ulkopuolella (Formula 1, 1.7.2020). Tätä muutosta F1 edistää esimerkiksi mahdollistamalla kannattajilleen ympäristöystävällisempiä tapoja matkustaa sarjan osakilpailuihin. Lisäksi F1 kannustaa myös muita itsensä kaltaisia suurten tapahtumien järjestäjätahoja konkreettiseen yhteiskunnalliseen muutokseen, kuten aktiiviseen ja kokonaisvaltaiseen toimintaan kestävämmän ympäristön puolesta. (Formula 1 2023g, 3, 7 & Formula 1 2023e; ks. myös Formula 1 2023a.)

F1:n toiminnan vastuullisuus pohjautuu konkreettisten tekojen lisäksi siihen, miltä ne näyttävät. Tulkintani mukaan F1 kehittää omaa mainettaan kertomalla #WeRaceAsOne-kampanjassa toimintansa positiivisesta muutoksellisuudesta ja sen yhteiskunnallisia ongelmia ratkovasta luonteesta. Vastuullisuuden edelläkävijöinä nähdyt yritykset ovatkin yleensä alansa parhaita jollakin olennaisella yhteiskunnan osa-alueella. Tätä myös F1 korostaa kampanjamateriaalissaan. (Ks. Kousa 2022, 8, 9.) Esimerkillisiä innovaatioitaan ja omaa johtavaa asemaansa korostamalla F1 tuo ilmi, että sen toiminnan taustalla on myös organisaation suosioon liittyviä intressejä. Urheilu onkin osaltaan globaalia taloudellista voittoa tavoittelevaa bisnestä (Kolamo 2018, 11, 12). F1 pyrkii esiintymään esimerkillisenä innovoijana ja yhteiskunnan kehittämisen johtohahmona siis oman maineensa ja asemansa parantamisen vuoksi (ks. Kolamo 2014, 102–103). Siksi F1:n poliittinen toimijuus on organisaation esitystä siinä ympäristössä, missä se toimii (Ronkainen 1999, 87). Se on F1:n tarkoituksenmukaista toimintaa, jolla se vaikuttaa ”ulkomaailman” asioihin sekä käyttää valtaa toteuttaakseen haluamiaan tavoitteita (Gordon 2005, 115 & Hynninen, Lindfors & Opas 2015, 178). Kyse on perinteisten politiikan instituutioiden ulkopuolisen toimijan valta- asemasta.

#WeRaceAsOne-kampanjassa F1 kuvailee itseään toimijana, joka näyttää esimerkkiä siinä, kuinka parempia valintoja tekemällä on mahdollista vaikuttaa positiivisella tavalla koko maailman tilaan. Tämä saa organisaation näyttämään vastuuntuntoiselta edelläkävijältä, joka ratkoo maailman ongelmia esimerkillisellä innovaatiokyvyllään. Muutoksellisen toiminnan johtohahmona F1 näyttäisi tulkintani mukaan tunnistavan myös valta-asemaansa sisältyvän vastuun. Poliittisena toimijana se kertoo pyrkivänsä pitämään toimintansa läpinäkyvänä kaikille organisaation ulkopuolisille tahoille ja kantavansa vastuun #WeRaceAsOne-kampanjan puitteissa tekemistään valinnoista ja päätöksistä.

7.2 Toiminnan avoimuus ja vastuu tehdyistä valinnoista

Vastuuntuntoisena edelläkävijänä F1-organisaation poliittinen toimijuus rakentuu oleellisesti myös organisaation #WeRaceAsOne-kampanjassaan painottaman toiminnan avoimuuden ja toiminnasta kannetun vastuun perustalle. F1 sanoo tunnistavansa oman kriittisen roolinsa *koko maailmaa* koskettavien ongelmien ratkaisemisessa (ks. luku 5). Tämän myötä se tunnistaa myös vastuun, joka sen täytyy globaalina organisaationa kantaa toiminnastaan ja tekemistään valinnoista. Vastuunkanto näkyy tutkimusaineistossa esimerkiksi siinä, kuinka F1 kertoo pyrkivänsä saamaan aikaan ”*merkittävän positiivisen vaikutuksen*” niissä yhteisöissä, joissa se toimii. (Formula 1 2023g, 1.) Tulkitsen, että F1 on *päättänyt* ottaa toiminnassaan huomioon organisaatiota kehystävien yhteiskuntien ajankohtaiset haasteet ja ongelmat. Se reflektoi oman toimintansa vaikutuksia sitä ympäröivään maailmaan. On toki syytä pohtia sitä, koskettaako tämä reflektointi aidosti kaikkia niitä yhteiskuntia, joissa F1 operoi. Vastuun kantaminen on organisaatiolta joka tapauksessa tietoinen päätös, jonka kautta se muovaa itsestään vastuuntuntoista poliittista toimijaa. (Ks. Gordon 2005, 115; Ronkainen 1999, 73; Hokkanen 2013, 60.) F1 osoittaa ymmärrystään ympäröivästä yhteiskunnasta näyttämällä, kuinka se kantaa omalla toiminnallaan vastuun sen hyvinvoinnista (ks. Ronkainen 1999, 67).

F1:n toiminnan avoimuutta korostaa #WeRaceAsOne-kampanjasta ilmi tuleva selkeä ja konkreettinen tavoitteenasettelu sekä F1:n kuvailut sen pyrkimyksestä saavuttaa nämä asetetut tavoitteet (ks. esim. Formula 1 2023g, 4; Formula 1 2023h & Formula 1 2023f). F1 ei siis pyri ainoastaan kuvailemaan toimintaansa, vaan konkretisoi sitä olemalla avoin

asettamistaan tavoitteista ja toimista, joiden avulla se pyrkii saavuttamaan niitä. Organisaatio toteaaakin tutkimusaineistossa, kuinka sitä on mahdollista arvostella ”*ainoastaan sen [toteuttamien] tekojen perusteella*” (Formula 1, 22.3.2021). Lisäksi se mainitsee, kuinka #WeRaceAsOne-kampanja nojaa erityisesti *läpinäkyvyyden* sekä toiminnan vaikutuksista tehtävän arvioinnin ja *raportoinnin* perustalle. Organisaatio kertoo, kuinka se mittaa jokaista asettamaansa tavoitetta vuosittain ja raportoi mittausten tuloksista julkisesti toimintansa läpinäkyvyyden ja vastuullisuuden tehostamiseksi. (Formula 1 2023g, 3 & Formula 1, 13.10.2021.) F1 myös kannustaa sen ulkopuolisia tahoja tarkastamaan, kuinka #WeRaceAsOne-kampanjassa asetetut tavoitteet edistyvät: ”*See for yourself how we are performing against the goals we announced – –*” (Formula 1 2023e & Formula 1 2023b). Organisaatio siis asettaa toimintansa julkisen arvioinnin kohteeksi. Toimijuus onkin aina tietoista ja rationaalista ja muodostuu toimijan, tässä tapauksessa F1-organisaation, vapaasta tahdosta toimia valitsemallaan tavalla (ks. Kotiranta & Virkki 2011, 113–114).

F1:n vastuunkannosta kertoo muun muassa se, kuinka organisaatio sanoo luoneensa valvontakeinoja tavoitteidensa toteuttamisen seuraamiseksi ja toimintansa mittaamiseksi. Se on valmis reflektoimaan ja ymmärtämään paremmin omaa toimintaansa sekä sen vaikutuksia ja kehityskohteita. Tämä näkyy tutkimusaineistossa F1:n kokoamina julkisina raporteina tavoitteiden ja toimenpiteiden edistymisestä sekä esimerkiksi taulukkoina organisaation toiminnan ympäristövaikutuksista ja henkilöstön diversiteettijakaumista. (Ks. esim. Formula 1 2023g, 8 & Liite 2/ Formula 1 2023f.) Tämän lisäksi organisaatio kertoo luoneensa muun muassa työryhmän, jonka tehtävänä on kehittää konkreettisia toimia organisaation monimuotoisuuden ja osallisuuden kehittämiseksi (Formula 1, 22.6.2020). F1 sanoo sitoutuneensa hallinnoimaan, valvomaan ja varmistamaan asettamiensa tavoitteiden toteutumista erilaisten ja organisaation eri tasoille luotujen rakenteiden avulla sekä henkilöstöään kouluttamalla. (Formula 1 2023i & Formula 1, 10.2.2021.)

F1 kuvailee itseään luotettavana, yhteiskunnalliset keskustelut ja haasteet huomioivana toimijana, joka esiintyy läpinäkyvän toimintansa kautta vastuullisena edelläkävijänä. Organisaation toimijuus on poliittista tämän merkitykselliseksi koettujen asioiden puolesta toimimisen myötä (ks. Bäcklund & Kallio 2013, 42; Gordon 20015, 120 & Häkli & Kallio 2014, 183). Valtaa käyttävänä toimijana F1 sanoo ymmärtäneensä myös valintojaan seuraavan vastuun (ks. Ronkainen 2008, 388). Toisaalta yhteiskunnallisen ja sosiaalisen vastuun kantaminen on myös yleistynyt ”*trendi-ilmiö*”, jota kansainväliset organisaatiot ja

yritykset mielellään seuraavat. Vastuullisuutta osoittamalla F1-organisaatio asettaakin itsensä ”oikein” toimivan toimijan asemaan, joka näyttäytyy toimintansa eettiset ja moraaliset näkökulmat ymmärtävänä moraalisena edelläkävijänä. (Kolamo 2014, 102–103.) Tulkintani mukaan organisaatiolla on selkeä tavoite luoda itsestään entistäkin tunnetumpi kansainvälinen toimija ja osaltaan myös uudistaa yleistä käsitystä autourheiluorganisaatioiden vastuuttomuudesta. Toiminnan avoimuutta osoittamalla F1 vastustaa itseensä kohdistettuja ennakko-odotuksia ja vaikuttaa siten ympäröivän yhteiskunnan käsityksiin siitä, millaisena organisaationa Formula 1 tulisi nähdä (ks. Hokkanen 2013, 62). Jälleen on siis syytä pohtia, kuinka F1:n vastuuntuntoisena ja avoimena näyttäytyvän toiminnan taustalla piilevät osaltaan myös organisaation oman maineen kehittämiseen liittyvät intressit (ks. Kolamo 2018, 176).

Kuten tutkielmassani on jo aikaisemmin tullut ilmi, F1 kertoo kampanjassaan sitoutuneensa erilaisiin kansainvälisiin sopimuksiin ja suosituksiin, kuten Pariisin ilmastopöytäkirjaan, YK:n ”*urheilu ilmastotoimien puolesta*” -kehikseen sekä FIA:n määrittelemiін standardeihin autourheilutoiminnan kestävydestä, monimuotoisuudesta ja tasa-arvosta (ks. esim. Formula 1, 17.12.2020 & Formula 1, 12.11.2020f). Nämä sitoumukset luovat puitteita F1:n toiminnalle, jolloin organisaation on todella kannettava vastuu tekemistään valinnoista ja toteuttamastaan toiminnasta. Nämä sosiaalisesti rakentuvat yhteiskunnalliset sitoumukset asettavat F1:n toiminnalle myös odotuksia, joihin se näyttäisi pyrkivän myös vastaamaan (ks. Hynninen, Lindfors & Opas 2015, 176 & Ojala, Palmu & Saarinen 2009, 22). Kansainvälisesti tunnettuihin sopimuksiin sitoutuminen luo luottamusta F1:n kykyyn saada aikaan aitoa muutosta: organisaatio tavoittelee ”*läpinäkyvää ja vastuunsa kantavaa kulttuuria*”, joka lävistää kaikki F1:n rakenteet kilpailevista talleista yhteistyökumppaneihin ja F1-sarjan kannattajiin. Vastuunsa kantamalla organisaatio on mukana luomassa muutosta ”*kohti parempaa planeettaa*”. (Formula 1, 13.10.2021.)

#WeRaceAsOne-kampanjassa F1 luo itsestään vastuuntuntoista edelläkävijää, joka pitää huolta toimintansa esimerkillisyydestä varmistamalla sen avoimuuden ja läpinäkyvyyden. Organisaatio haluaa osoittaa, kuinka se pyrkii *aidosti vaikuttamaan* sitä ympäröivään maailmaan ja sen ajankohtaisiin haasteisiin. Tulkintani mukaan se on tarkoituksenmukaista toimintaa, jonka kautta F1 puuttuu yhteiskunnallisiin asioihin ja käyttää valtaa saadakseen aikaan haluamansa (positiivisen) vaikutuksen. (Gordon 2005, 115 & Hynninen, Lindfors & opas 2015, 178.) F1:n vaikuttava poliittinen toimijuus sisältää siis paitsi valtaa, myös

vastuun organisaatiota kehystävän yhteiskunnan toimintaan vaikuttamisesta (ks. Ronkainen 2008, 388). Siksi vastuun kantaminen on F1-organisaatiolta tietoinen ja rationaalinen päätös (ks. Kotiranta & Virkki 2011, 113–114). Se pyrkii osoittamaan halunsa ja kykynsä osallistua ympäröivän maailman toimintaan olemalla avoin tekemistään valinnoista ja kantamalla vastuunsa julkisesti. Tämän lisäksi F1:n vastuuntuntoinen edelläkävijyys näyttäytyy #WeRaceAsOne-kampanjassa sellaisena poliittisena toimijuutena, joka edistää tarkoituksenmukaisesti autourheilua suuremmiksi ja merkityksellisemmiksi koettuja yhteiskunnallis-poliittisia asioita.

7.3 Toiminta autourheilua suurempien asioiden puolesta

Vastuuntuntoisena edelläkävijänä Formula 1 -organisaation poliittinen toimijuus on myös sellaista muutoksellista toimintaa, jonka tavoitteena on edistää asioita, jotka F1 kokee urheilua ja esimerkiksi yksittäisten valtioiden etuja tärkeämmiksi (Formula 1, 22.6.2020). F1 kertoo pyrkivänsä lisäämään tietoisuutta sellaisista yhteiskunnallisista haasteista, joiden ratkaiseminen vaatii muutoksellista ja konkreettista kollektiivista toimintaa (ks. esim. Formula 1, 10.2.2021). Organisaatio esiintyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan siis vastuuntuntoisena edelläkävijänä, joka näyttää ymmärtävän oman varsin merkittävän roolinsa maailmanlaajuisten yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisijana. Se sanoo tekevänsä oman osansa edistääkseen autourheilua tärkeämpiä asioita, jotka vaikuttavat paitsi F1-organisaation toimintaan, myös niihin globaaleihin yhteisöihin ja valtioihin, joissa se kilpailee. (Formula 1, 22.6.2020; ks. myös Formula 1, 22.6.2020; Formula 1, 10.12.2020 & Formula 1, 13.10.2021.)

Kuten olen jo todennut, F1-organisaatio on päättänyt ulottaa osaamisensa ja vaikutusvaltansa oman välittömän toimintaympäristönsä ulkopuolelle. Tämä ympäröivään yhteiskuntaan vaikuttaminen vaatii organisaatiolta myös vastuunkantoa. #WeRaceAsOne-kampanjassa F1 siis osoittaa, kuinka se ymmärtää organisaatiota ympäröivää maailmaa ja sen ajankohtaisia tapahtumia ja on valmis toimimaan saadakseen aikaan myönteistä yhteiskunnallista muutosta (ks. Ronkainen 1999, 67). Se kertoo haluavansa ja kykenevänsä vaikuttamaan itseään ympäröivään yhteiskunnalliseen todellisuuteen ja ratkaisemaan siellä ilmi tulleita yhteiskunnallisia haasteita (ks. Hokkanen 2013, 62). F1 osallistuu

yhteiskunnalliseen ja poliittiseen keskusteluun ja kertoo samalla päivittävänsä toimintaansa ympäröivän maailman arvoja ja normeja vastaavaksi (Häkli & Kallio 2014, 181 & Kantola & Lombardo 2017, 89). Siten F1 liittyy myös osaksi niitä neuvotteluja, joissa määritellään yhteisesti tärkeinä pidettyjä asioita ja toimintatapoja – siis myös autourheilua ”suurempia ja tärkeämpiä” asioita (ks. Bäcklund & Kallio 2012, 42 & Gordon 20015, 120).

#WeRaceAsOne-kampanjamateriaalin perusteella F1 näyttäisi tunnistavan esimerkiksi Covid-19-pandemian pelkkiä autourheilun omia tavoitteita merkityksellisemmäksi asiaksi, sillä se kertoo kantavansa vastuuta sen torjumisesta. Tämän myötä F1 esiintyy vastuuntuntoisena poliittisena toimijana, joka näyttää esimerkkiä siinä, kuinka myös kansainväliset urheiluorganisaatiot voivat osallistua omalla panoksellaan yhteiskunnallisesti merkittävien haasteiden ja maailmanlaajuisten ongelmien ratkaisemiseen ”*auttaakseen maailmaa, jossa ne kilpailevat.*” (Formula 1, 12.11.2020b.) F1 toimii urheilua ja omia etujaan suurempien asioiden puolesta myös esimerkiksi osakilpailukaupunkien paikallisyhteisöjä auttaessaan, autoteollisuutta kehittäessään ja hillitessään toimintansa hiilidioksidipäästöjä (vaikkakin se kilpailee myös merkittävässä öljymaissa) (ks. esim. Formula 1 2023g, 2). F1 sanoo toimivansa laajojen yhteiskunnallisten haasteiden sekä autourheilussa ja globaaleissa yhteisöissä vallitsevien ”*kaikista suurimpien epäkohtien*” korjaamiseksi. Organisaatio kertoo, kuinka sen tavoitteena on saada aikaan merkittävää maailmanlaajuista muutosta ja jatkaa toimintaansa jonkin suuremman hyvän eteen: ”*as we continue to drive for something bigger.*” (Formula 1 2023h.)

F1 korostaa muutoksellisen toimijuutensa kokonaisvaltaisuutta eli sitä, kuinka organisaatio kykenee ajattelemaan oman toimintaympäristönsä ja toiminnan ”kuplansa” ulkopuolelta ja tekemään yhteistyötä globaalien yhteiskuntien muiden toimijoiden kanssa (Formula 1 2023e; ks. myös Formula 1 2023g, 3, 6). Tutkimusaineistosta on tulkittavissa, että F1 paitsi haluaa, myös osaa ja kykenee toimimaan paremman maailman ja autourheilua suurempien asioiden puolesta (ks. Heiskala 2000, 16 & Hokkanen 2013, 60). Se on valmis laajentamaan omaa toiminnan kenttäänsä sellaiselle alueelle, joka ei ole sen toiminnan kannalta välttämätöntä. Se kuitenkin kokee koko maailmaa parantavan muutoksellisen toiminnan merkitykselliseksi asiaksi, jota se haluaa omalla panoksellaan edistää (ks. Häkli & Kallio 2014, 183). Samalla F1 tulee *vaikuttaneeksi* sitä ympäröivään yhteiskuntaan ja siellä vallitseviin käsityksiin. Organisaation toimijuus näyttäytyy muutoksellisena toimintana sekä

F1:n toiminnalleen asettamien, maailmaa parantavien tavoitteiden saavuttamisena. (Ks. Giddens 1986, 14, 15; Heiskala 2000, 189 & Hokkanen 2013, 62.)

Vastuuntuntoisena edelläkävijänä F1 haluaa luoda parempaa tulevaisuutta esimerkiksi kehittämällä uusia yhteiskunnallisen toiminnan standardeja ja periaatteita (ks. esim. Formula 1 2023g, 4). Tulkintani mukaan organisaatio ei siis pyri #WeRaceAsOne-kampanjassaan erottelemaan itseään yhteiskunnallis-poliittisista teemoista tai ”ulkomaailman” haasteista. Sen sijaan se kertoo avoimesti haluavansa luoda toiminnallaan ”*positiivisen muutoksen perintöä*”, joka ulottuu urheilun ja erityisesti Formula 1 -maailman ulkopuolelle (Formula 1 2023g, 3, 6). F1 esiintyy kampanjassaan vastuuntuntoisena poliittisena toimijana, joka näyttää esimerkkiä siinä, kuinka myös kansainväliset (urheilu)organisaatiot voivat luoda parempaa maailmaa ja toimia positiivisen yhteiskunnallisen muutoksen edelläkävijöinä:

We want to build a legacy that goes beyond sport, and if we can be the leaders and can start building more diversity within our own business, it will send such a strong message and give others the confidence to begin a dialogue about how they can implement change – – (Formula 1, 1.7.2020; ks. myös Formula 1, 25.3.2021).

F1:n poliittinen toimijuus on autourheilua merkityksellisemmäksi koetun yhteiskunnallisen muutoksen tavoittelua ja uudella tavalla tekemistä suhteessa organisaation aikaisempaan ja sille totunnaiseksi katsottuun toimintaan. Se on perinteisten politiikan instituutioiden ulkopuolella tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista. F1-organisaatio on poliittinen toimija, kun se osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun päivittäen samalla oman toimintansa periaatteita. (Ks. Häkli & Kallio 2014, 181 & Kantola & Lombardo 2017, 89.) Koska F1 tuo kampanjassaan esille ”autourheilua suurempia asioita”, sillä on mitä todennäköisimmin myös jokin organisaation omiin etuihin liittyvä intressi tehdä niin (Häkli & Kallio 2014, 183). Tämä intressi voi tulkintani mukaan liittyä esimerkiksi organisaation kokemaan *osallisuuteen* eli kuuluvuuden tunteeseen. F1 tulee osaksi ”muuta yhteiskuntaa” osallistumalla yhteisesti hyvinä ja tärkeinä pidettyjen arvojen ja normien määrittelyyn. (Ks. Bäcklund & Kallio 2012, 42; Gordon 2005, 120 & Turja & Vuorisalo 2017, 23.)

Toisaalta urheilua suurempina näyttäytyvien asioiden puolesta toimiminen voi olla myös puhtaasti F1:n mainetta ja kaupallista brändiä edistävä valinta (ks. Kolamo 2018, 124–125). Kun F1 esiintyy kampanjassaan vastuuntuntoisena edelläkävijänä ja urheilua tärkeämpinä

näyttäytyvien yhteiskunnallisten asioiden puolestapuhujana, se käyttää valtaa hallitsemalla oman julkisuuskuvasa muotoutumista. Tämän hallinnan kautta se välittää ympäristöönsä haluamaansa kuvaa organisaation edustamista asenteista ja arvoista. (Kolamo 2014, 83.) Siksi F1:n poliittinen toimijuus on myös tietoista ja rationaalista. Organisaatio tietää, miten sen kannattaa toimia, jotta sen oman edun tavoittelu piiloutuisi #WeRaceAsOne-kampanjassa painotetun ”maailmaa pelastavan” toimijuuden taka-alalle. (Ks. Heiskala 2000, 16; Hokkanen 2013, 60 & Kotiranta & Virkki 2011, 113–114.) Tulkintani mukaan F1 pyrkii ennakoimaan toimintansa seurauksia ja valitsemaan toimintansa tavoitteet niin, että se välttyisi itselleen epäsuotuisilta seurauksilta (ks. Hokkanen 2013, 60).

Gloobaalina urheilusarjana F1 näyttäisi joka tapauksessa tunnistavan vastuunsa toimia omaa organisaatiotaan suurempien ja merkityksellisempien asioiden puolesta. #WeRaceAsOne-kampanjassa se kertoo sitoutuneensa pysyvään positiiviseen muutokseen urheilua tärkeämpien asioiden edistämiseksi, vastuullisesti ja esimerkillisellä tavalla. (Formula 1 2023a.) Erityisen huomionarvoista on se, kuinka F1 kehottaa kannattajiaan esittämään valtioidensa poliittisille johtajille vaatimuksia esimerkiksi muovin käyttöä koskevien ympäristömääräysten vahvistamisesta: *“Fans should consider – – urging political leaders to strengthen environmental regulations that reduce single-use plastic usage and pollution”* (Formula 1, 21.5.2021). Tämä todistaa F1:n toimijuuden poliittisuuden, sillä organisaatio pyrkii *vaikuttamaan* toiminnallaan jopa valtiollisen tason päätöksentekoon. Se ei pyri aktiivisesti erottelemaan itseään politiikasta ja poliittisista aiheista, vaan kertoo avoimesti kannattamistaan arvoista ja siitä, kuinka niiden eteen tulisi myös toimia. Koko maailmaan vaikuttavaa positiivista muutosta on F1:n mukaan mahdollista saada aikaan juuri urheilun kautta (Formula 1, 22.3.2021).

F1-organisaation toiminta autourheilua suurempien asioiden puolesta näyttäytyy sellaisena poliittisena toimijuutena, joka ei piiloudu ympäröivältä maailmalta tai sen ongelmilta. F1 ei pyri aktiivisesti erottelemaan itseään tai (auto)urheilua politiikasta ja yhteiskunnallis-poliittisista aiheista. Tämä poikkeaa sekä F1:n omista että autourheilun kattojärjestö FIA:n totunnaisista toimintaperiaatteista. (Ks. esim. Næss 2017, 536–537.) #WeRaceAsOne-kampanjassaan F1 osoittaa, kuinka se ymmärtää ympäröivää maailmaa ja on valmis toimimaan saadakseen aikaan positiivista muutosta (ks. Ronkainen 1999, 67). Autourheilua suurempien asioiden puolesta toimiessaan F1 purkaa organisaation liitettyjä totunnaisia rakenteita, mikä osoittaa sen toimijuuden muutoksellisen ja poliittisen luonteen (ks.

Hokkanen 2013, 63). F1 tuo ilmi autourheilulle uudenlaisia käsityksiä ja toimintamalleja, minkä kautta se esiintyy kampanjassaan vastuuntuntoisena edelläkävijänä. Toisaalta F1:n toiminta tärkeiksi koettujen, yhteiskunnallisesti merkittävien aiheiden puolesta voi olla myös organisaatioon sen ulkopuolelta kohdistuneiden odotusten ”pakottamaa”. Toimijuus muotoutuukin aina yhteiskunnallisten, taloudellisten ja sosiaalisten rakenteiden ja niiden normien ohjaamana samalla, kun se myös luo niitä (ks. esim. Hokkanen 2013, 62 & Laulainen 2010, 30). F1:n poliittinen toimijuus rakentuu myös tilanteisten ja kontekstuaalisten, yhteiskunnallisesti merkityksellisiksi koettujen asioiden ympärille (ks. Häkli & Kallio 2014, 183).

Tässä luvussa olen tarkastellut sitä, kuinka F1-organisaatio esiintyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan vastuuntuntoisena edelläkävijänä. Argumentoin, että vastuuntuntoisena edelläkävijänä F1:n poliittista toimijuutta määrittelevät esimerkillinen innovatiivisuus ja muutoksellinen johtajuus, toiminnan avoimuus ja vastuunkanto toteutetuista valinnoista sekä toiminta autourheilua suuremmiksi ja tärkeämmiksi koettujen asioiden puolesta. Toisaalta F1 korostaa vastuuntuntoisen edelläkävijän toimijakategorian kautta myös omaa erinomaisuuttaan ja muotoilee haluamallaan tavalla sitä, miten organisaatio tulisi käsittää sitä ympäröivässä maailmassa.

Seuraavaksi päätän tutkielmani analyysini tulokset yhteen kokoaviin johtopäätöksiin. Johtopäätöksissä kertaan tutkimukseni tulokset, analysoin niitä ja teen päätelmiä niiden pohjalta. Suhteutan tutkimukseni tulokset myös laajempaan politiikkatieteelliseen ja valtiopilliseen keskusteluun ja pohdin samalla potentiaalisia tutkimustani jalostavia jatkotutkimuksen mahdollisuuksia.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä pro gradu -tutkielmassa olen tarkastellut, *millainen poliittinen toimija Formula 1 - autourheiluorganisaatio (F1) on #WeRaceAsOne-kampanjassaan*. Tutkielmani tavoitteena on ollut selvittää, miten Formula 1 -organisaatio pyrkii esiintymään suhteessa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ja poliittisiin kysymyksiin, millaista kuvaa se luo itsestään #WeRaceAsOne-kampanjassaan, mitä se kertoo saaneensa kampanjansa avulla aikaan ja millaisena se näkee itsensä ja toisaalta myös ympäröivän yhteiskunnan alati muuttuvassa globalisoituneessa maailmassa. Olen tarkastellut tutkimukseni tuloksia suhteessa urheilun ja politiikan väliseen jännitteeseen suhteeseen ja pohtinut F1:n merkittävää asemaa yhtäältä kansainvälisen urheilun kentällä ja toisaalta globaalilla yhteiskunnallis-poliittisella tasolla. Olen liittänyt F1:n toimijuuden sen yhteiskunnalliseen ja poliittiseen kontekstiin.

Tutkimusaineistona käyttämäni tekstimuotoisen #WeRaceAsOne-kampanjamateriaalin, poliittisen toimijuuden teoreettisen kehyksen sekä laadullisen teoriaohjaavan sisällönanalyysin avulla argumentoin, että *F1-organisaatio on poliittisena toimijana valveutunut ongelmien kohtaaja, maailmaa parantava mahdollistaja ja vastuuntuntoinen edelläkävijä*. Vaikka nämä F1:n poliittista toimijuutta ilmentävät toimijakategoriat nousivat selkeästi toisistaan erillisiksi tutkimuksen tuloksiksi, ne ovat myös osittain päällekkäisiä ja vuorovaikutteisia toistensa kanssa. Keskeisiä kaikkia näitä kolmea toimijakategoriaa määritteleviä teemoja ovat erityisesti F1:n osallistuminen organisaatiota ympäröivään yhteiskuntaan, ajankohtaisten yhteiskunnallis-poliittisten keskustelujen ja haasteiden huomioiminen, F1:n yhteiskunnallista muutosta tavoitteleva toiminta, yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja vallankäyttö sekä aktiivinen toiminta yhteisesti tärkeinä pidettyjen asioiden puolesta. Poliittinen *toimijuus* on siis F1-organisaation valintojen ja päätösten kautta ilmenevä ominaisuus, joka muovaa organisaatiosta poliittisen *toimijan* (ks. Ronkainen 1999, 30 & Hokkanen 2014, 62).

F1 halusi tavoitella vuonna 2020 lanseeraamansa #WeRaceAsOne-kampanjan kautta myönteistä ja kokonaisvaltaista yhteiskunnallista muutosta omassa toimintaympäristössään ja sen ulkopuolella. Kampanjansa kautta organisaatio on tuonut ilmi niitä vaikutuksia, joita sen toiminta tuottaa sitä ympäröivään yhteiskuntaan ja niihin kaupunkeihin ja yhteisöihin, joissa F1 järjestää osakilpailujaan. #WeRaceAsOne-kampanjamateriaalista tekemässäni

laadullisessa teoriaohjaavassa sisällönanalyysissä keskeisessä roolissa olikin erityisesti se, millä tavalla F1-organisaatio kuvailee itseään ja olemustaan, millaisena poliittisena toimijana se esiintyy valintojensa, päätöstensä ja toimintansa kautta ja miten se tulkitsee maailmaa omista lähtökohdistaan käsin (ks. Ronkainen 1999, 34–36).

Ensimmäinen #WeRaceAsOne-kampanjamateriaalista ilmi tuleva, F1-organisaation poliittista toimijuutta ilmentävä toimijakategoria on *valveutunut ongelmien kohtaaja*. F1 on poliittinen toimija, sillä se on halukas ottamaan kantaa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin keskustelunaiheisiin ja haasteisiin, kartoittamaan mahdollisuuksiaan niihin vastaamiseksi ja uudistamaan toimintaansa julkisesti omien toimintamahdollisuuksiensa puitteissa. Se pyrkii osoittamaan, että se ei aio piiloutua ympäröivän maailman haasteilta tai esittää, ettei niitä olisi olemassa. Organisaatio esiintyy kampanjassaan ajan hermoilla liitävänä poliittisena toimijana, joka on valmis refleктоimaan omaa toimintaansa siihen kohdistetun kritiikin sekä ympäröivässä yhteiskunnassa vallitsevien keskustelujen valossa. Kyse on siitä, kuinka F1 ei voi enää jättää huomioimatta ympäröivän maailman ongelmia. #WeRaceAsOne-kampanjan kautta se haluaa näyttää, kuinka se on sitoutunut edistämään yhteisten globaalien haasteiden ratkaisemista ja tavoittelemaan aidosti vaikuttavaa yhteiskunnallista muutosta.

F1-organisaatio on poliittinen toimija myös siksi, että se jakaa osaamistaan globaaleja yhteiskuntia kehittäen, purkaa yhteiskuntaan ja autourheilumaailmaan osallistumisen esteitä ja toimii sankarillisena hyväntekijänä tunnistaen valtansa auttaa ja vaikuttaa. *Maailmaa parantavan mahdollistajan* toimijakategoria kertoo erityisesti F1:n yhteiskunnallisesta vallasta ja vaikuttamisesta, kun organisaation ”parempaa tulevaisuutta” tavoitteleva poliittinen toimijuus vaikuttaa merkittävästi sitä ympäröivään yhteiskuntaan. F1 esiintyy kampanjassaan maailmanparantajana, joka sanoo olevansa valmis sitoutumaan toimintatapojensa pysyvään muutokseen. Kyse on paitsi F1:n toimintamahdollisuuksista, myös sen vastuuntunnosta ja halusta toimia paremman maailman puolesta. Se on päättänyt laajentaa toiminta-alueitaan oman välittömän ympäristönsä ulkopuolelle päästäkseen osaksi yhteiskunnallisesti merkittävää toimintaa ja vaikuttaakseen tärkeinä pitämiinsä asioihin. Siksi F1:n poliittinen toimijuus rakentuu erityisesti globaaleissa yhteiskunnissa vallitsevien keskustelujen, arvojen ja normien ohjaamana.

F1 on poliittisena toimijana myös *vastuuntuntoinen edelläkävijä*. Tämä kolmas F1:n poliittisen toimijuuden toimijakategoria muodostuu organisaation innovatiivisuudesta ja

muutoksellisesta johtajuudesta, toiminnan avoimuudesta ja vastuunkannosta sekä autourheilua suurempien asioiden puolesta toimimisesta. F1 kertoo olevansa esimerkillinen oman alansa pioneeri, jonka innovaatioita seuraamalla myönteinen yhteiskunnallinen muutos on mahdollista. Sillä on valtaa vaikuttaa siihen, mitä pidetään yhteiskunnallisesti merkityksellisenä ja tavoittelemisen arvoisena. F1:n poliittinen toimijuus näyttäytyy siis aktiivisena, yhteiskunnallista arvolutautuneisuutta sisältävänä innovatiivisena johtajuutena: organisaation esimerkkiä seuraamalla on mahdollista saada aikaan aidosti vaikuttavaa, positiivista yhteiskunnallista muutosta. #WeRaceAsOne-kampanjassaan F1 näyttää esimerkkiä siinä, kuinka myös kansainväliset urheiluorganisaatiot voivat toimia positiivisen yhteiskunnallisen muutoksen edelläkävijöinä ja sanansaattajina.

Tutkimukseni tuloksia, kolmea F1-organisaation poliittista toimijuutta ilmentävää toimijakategoriaa yhdistää erityisesti se, kuinka F1 ei pyri piiloutumaan ympäröivän maailman yhteiskunnallis-poliittisilta haasteilta tai ongelmilta. Tulkitsen, että F1 ei pyri aktiivisesti erotteleman urheilua ja politiikkaa toisistaan ainakaan #WeRaceAsOne-kampanjansa kontekstissa. Kampanjassa organisaation poliittinen toimijuus rakentuu tarkoituksenmukaisesta yhteiskunnallis-poliittisesta toiminnasta, jolla organisaatio vaikuttaa ”ulkomaailman” asioihin. Se pyrkii osoittamaan ymmärrystään ympäröivästä maailmasta ja sen ajankohtaisista tapahtumista ja on valmis toimimaan saadakseen aikaan myönteistä yhteiskunnallista muutosta – vaikkakin sen toiminta keskittyy yhä autourheiluun ja spektaakkelimaisiin F1-osakilpailutapahtumiin. Lopulta kyse on siis perinteisten politiikan instituutioiden ulkopuolisen toimijan valta-asemasta, jonka kautta F1-organisaatio vaikuttaa vallitsevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja siihen, mitä globalisoituneessa maailmassamme pidetään yhteisesti merkityksellisenä.

F1 on #WeRaceAsOne-kampanjassaan poliittinen toimija erityisesti siksi, että se tekee asioita toisin, kuin siltä olisi voinut odottaa. Katson, että organisaatio on edustanut aikaisemmin esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden ylikulutusta, eksklusiivista elitismää sekä korostettua maskuliinisuutta. Siksi tulkitsen, että F1:n muutostavoitteellisen poliittisen toimijuuden taustalla on myös organisaation tarve vastata nyky-yhteiskuntien alati kehittyviin arvoihin ja normeihin sekä väistää kritiikkiä, joka kohdistuu sen toimintaan. #WeRaceAsOne-kampanjansa avulla se päivittää omaa toimintaansa ajankohtaisten yhteiskunnallisten keskustelujen sanelemana. Myös F1-sarjan kannattajien kasvava kriittinen katse vetää F1:n väistämättä mukaan yhteiskunnallisiin keskusteluihin, eikä F1:n

ole enää järkevää pyrkiä pysyttelemään niiden ulkopuolella. Sen on parempi ottaa ohjat omiin käsiinsä ja suunnata itsenäisesti sitä keskustelua, jota F1:n toiminnasta käydään. Organisaation on ollut pakko mukauttaa toimintaansa voidakseen jatkaa sitä legitimiä – alati valveutuneemman maailman yhteiskunnalliset haasteet ovat olemassa konkreettisesti myös F1:n toimintaympäristössä.

F1:n toimijuuden poliittisuus liittyy siten myös organisaatiolle totunnaisten käytäntöjen muuttamiseen. Organisaatio osoittaa taitoaan käsitellä ympäröivässä maailmassa tapahtuvia asioita: se on päättänyt itse osallistua kansainvälisen tason yhteiskunnallis-poliittisiin keskusteluihin, vaikka se on perinteisesti käsittänyt toimintansa niistä erillisenä yhteiskunnan osa-alueena. Se osoittaa toimivansa toisin suhteessa organisaatiolta totunnaisesti odotettuun ja sille luonteenomaiseksikin katsottuun toimintaan. Se on hyvää hyvyttään valmis muokkaamaan toimintaansa ja sopeuttamaan sen ympäröivään yhteiskunnalliseen todellisuuteen. Poliittisessa toimijuudessa onkin kyse erityisesti toimijalta odotetusta, sille mahdollisesta ja sen toteuttamasta toiminnasta, muutoksesta, vallasta ja vaikuttamisesta sekä näiden kaikkien välisistä suhteista.

Vaikka F1 esiintyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan valveutuneena ongelmien kohtaajana, maailmaa parantavana mahdollistajana ja vastuuntuntoisena edelläkävijänä, on sen mahtipontista ja maailmaa syleilevää poliittista toimijuutta perusteltua myös kyseenalaistaa. Katson, että organisaation toiminta ei perustu ainoastaan sen kampanjassaan painottamille eettisille ihanteille, kuten yhteiskunnalliselle ja sosiaaliselle vastuullisuudelle, reiluudelle, avoimuudelle ja yhteistyökykyisyydelle. Se nojaa osaltaan myös F1:n brändiä edustavaan julkisivutyöhön ja huomion suuntaamiseen organisaation itsensä haluamiin asioihin. F1 jättää tulkintani mukaan tietoisesti puhumatta joistakin yhteiskunnallis-poliittisesti ongelmallisista aiheista, jolloin sen julkisuuskuva fokusoituu sellaisiin asioihin, jotka ovat organisaation imagon kannalta hyödyllisiä. F1:n taloudelliset intressit voivat sivuuttaa merkittäviäkin yhteiskunnallisia asioita, vaikka organisaatio näyttäytyisikin ulospäin vastuullisena yhteiskunnallisten ongelmien kohtaajana, maailmanparantajana ja edelläkävijänä. Tämä tarkoittaa sitä, että F1 kiinnittää #WeRaceAsOne-kampanjassaan huomiota erityisesti toimintansa positiivisten lopputulosten julistamiseen. Poliittisena toimijana F1 käyttää valtaa, joka näyttäytyy paitsi organisaation asettamien tavoitteiden toteuttamisena ja ympäröivään maailmaan vaikuttamisena, myös esimerkiksi valkopesun kautta tapahtuvana organisaation julkisuuskuvan ja sitä kautta myös sarjaa seuraavien

ihmisten kontrollointina. (Ks. Kolamo 2022, 136–137, 138 & Isokangas et al. 2022.) Valkopesu tarkoittaa sitä, että yritys tai muu kaupallinen organisaatio ei kanna toiminnastaan sellaista yhteiskunnallista ja sosiaalista vastuuta, kuin mitä se antaa ulospäin ymmärtää (Isokangas et al. 2022, 93, 94).

F1-organisaatioon kohdistettu kritiikki muun muassa sen ympäristöongelmista, eksklusiivisuudesta, elitismistä ja sarjan edistämistä haitallisista stereotyyppioista ovat asettaneet F1:n toiminnalle vaatimuksia, joita se pyrkii refleктоimaan #WeRaceAsOne-kampanjassaan. Tutkimukseni tuloksista käykin selvästi ilmi, kuinka F1 pyrkii aidosti saamaan aikaan merkittävää yhteiskunnallista muutosta. Se kertoo avoimesti esimerkiksi toimintansa aiheuttamista hiilidioksidipäästöistä ja diversiteettiin liittyvistä ongelmistaan. Samalla se kuitenkin pyrkii hallitsemaan julkisuuskuvaansa ja kehittämään mainettaan sekä omia kaupallisia tavoitteitaan. Oleellista onkin kiinnittää huomiota siihen, mitä F1 on tehnyt kampanjassaan näkyväksi ja mitä ei. Mistä vaikeista yhteiskunnallisista ongelmista huomiota on mahdollisesti siirretty pois? (Ks. Kolamo 2014, 36–39, 83.) Katson, että F1 panostaa toimintansa vastuullisuuteen erityisesti siksi, että se haluaa näyttää tekevänsä oikein. F1-organisaatiota ei siis voi tyhjentävästi katsoa sen kampanjassaan edustaman poliittisen toimijuuden perusteella *ainoastaan* kestävän kehityksen edelläkävijäksi, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon tiennäyttäjäksi tai vastuulliseksi maailmanparantajaksi, sillä kaupallisena toimijana se toimii ensisijaisesti oman maineensa ja taloudellisten intressiensä kehittämiseksi.

F1-organisaation poliittista toimijuutta tarkastellessani törmäsinkin väistämättä muun muassa viher- ja purppurapesun käsitteisiin. Viherpesua on se, kun toimija ylistää omia ympäristöystävällisiä toimiaan samalla, kun se pysyy hiljaa aiheuttamistaan ympäristöhaitoista. Purppurapesua taas harjoittaa toimija, joka tekee epäilyttävän suuren numeron naisten aseman parantamisesta ja sukupuolten välisestä tasa-arvosta. (Isokangas et al. 2022, 93, 94–95.) F1:n poliittista toimijuutta pohtiessa onkin syytä huomioida F1:n rooli esimerkiksi teollisuuden ja fossiilisten polttoaineiden sekä kansainvälisen massakulutuksen mainoskanavana. Siksi F1:n vastuullinen, maailmaa parantamaan pyrkivä muutoksellinen toimijuus tulisi suhteuttaa organisaation merkittävään kansainväliseen näkyvyyteen ja sen mukanaan tuomaan vaikuttavaan valta-asemaan. Jokin F1:n tekemä vastuullinen ja maailmaa parantava teko ei oikeuta sen toteuttamia vastuuttomia toimia jonkin toisen asian suhteen. (Ks. Isokangas et al. 2022, 111–112, 177 & Miller 2016, 721.)

#WeRaceAsOne-kampanjansa F1-organisaation poliittinen toimijuus asemoituu lisäksi lähes pelkästään länsikeskeisen yhteiskunnallis-poliittisen keskustelun kontekstiin. Globaalien yhteiskuntien sekä niiden arvojen ja normien moninaisuus jää #WeRaceAsOne-kampanjassa lähes täysin vaille huomiota. Tulkintani mukaan F1 pyrkii suurilta osin vastaamaan ainoastaan globaalin lännen arvo-odotuksiin ja vaatimuksiin, kun globaalista etelästä tai ihmisoikeus- ja ympäristöarvoista piittaamattomista totalitaarisista maista ei ole suunnattu kritiikkiä F1:n toimintaa kohtaan. On siis perustelua pohtia, keskittyykö F1 #WeRaceAsOne-kampanjassaan kertomaan toimintansa uudistamisesta ja kehittämisestä ainoastaan vauraiden länsimaiden arvomaailmasta ja näkökulmasta käsin. Organisaatio kertoo auttavansa eurooppalaisia valtioita panostamalla esimerkiksi koulutukseen, kierrättämiseen, ruokahävikin minimoimiseen ja ympäristön monimuotoisuuden kehittämiseen. Onko kehittyvien, länsimaita köyhempien ja epätasa-arvoisempien valtioiden kokonaisvaltainen auttaminen siis paradoksaalisesti liian poliittista ottaen huomioon F1:n kampanjan ”koko maailman etuja” edistävät tavoitteet?

Formula 1 -organisaatiota ei siis voi nähdä puhtaasti epäpoliittisena toimijana. Yhteiskunnalliset ja poliittiset keskustelunaiheet ja ongelmat sekaantuvat sen toimintaan kuin itsestään jo pelkästään organisaation ulkoisten tahojen toimesta. Formula 1 päättyy haluamattaankin politiikan ja ajankohtaisten yhteiskunnallisten keskustelujen parrasvaloihin, kun ympäröivässä maailmassa keskustellaan ympäristön kestävydestä, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisestä sekä erinäisten muuttuvien maailmanpoliittisten tilanteiden vaatimista toimista. Sillä, miten F1 suhtautuu näihin aiheisiin – mitä se tekee ja jättää tekemättä – on valtavan suuri merkitys. Esimerkiksi Venäjän hyökkäyssodan seurauksena F1 poisti Venäjän-osakilpailun kisakalenteristaan, ja urheilusarjan diversiteettiin kohdistuneen kritiikin myötä se lanseerasi vuodelle 2023 uuden naisten kilpa-autoilusarjan (ks. Formula 1 2022B; Rämänen 2022 & Valta 2022). Toisaalta kansainvälinen autourheiluliitto FIA päätti joulukuussa 2022 yllättäen rajoittaa F1-kuljettajien ilmaisunvapautta (STT 2022; Teiskonlahti 2023; Virtanen A. 2023 & Virtanen V. 2023). Tämä autourheilun poliittisuuden kiistäminen tekee F1:n toiminnasta kuitenkin entistä poliittisempää, kun epäpoliittista toimijaa itsestään luova organisaatio on alkanut suunnitelmallisesti piilotella toimintaansa väistämättä kytkeytyviä yhteiskunnallisia, poliittisia ja uskonnollisia aiheita ja ongelmia (ks. Kolamo 2014, 110). Voidaankin perustellusti pohtia, ovatko F1-organisaation toiminnan periaatteet muuttuneet vuosina

2020–2021 pinnalla olleen #WeRaceAsOne-kampanjan jälkeen. Onko F1 taantunut tavoittelemaan jälleen paradoksaalista epäpoliittisen urheiluorganisaation asemaa?

On erityisen kiinnostavaa pohtia, kuinka F1-organisaatio pyrkii yhä ainakin jollakin tasolla erottelemaan itsensä politiikasta ja poliittisista aiheista huolimatta siitä, että se on käynyt dynaamisessa globaalissa maailmassa yhä haasteellisemmaksi tehtäväksi. Muuttuvat maailmanpoliittiset tilanteet pakottavat eri tasoiset yhteiskunnalliset toimijat reagoimaan niihin yksin ja kollektiivisella tasolla. Jos F1 on päättänyt jälleen erotella urheilun ja politiikan toisistaan, se ei siis ainakaan paranna sillä mainettaan tai julkisuuskuvaansa, vaan päinvastoin sulkee itsensä pois kollektiivisesta yhteiskunnallisesta toiminnasta. Siksi esimerkiksi F1-kuljettajien ilmaisunvapauden rajoittaminen ei kerro F1-organisaation vastuullisuudesta tai ”maailmanparantajan” asemasta, vaan mielivaltaisen omaa etuaan tavoittelevan urheiluorganisaation vallankäytöstä. Organisaatio saattaa kokea hyödylliseksi sen, että se rajoittaa yksittäisten organisaation piirissä toimivien henkilöiden ilmaisunvapautta, jotta se alleviivaisi organisaationsa epäpoliittisuutta. Samalla se kuitenkin pyrkii väistämään epäpoliittisuuteensa kohdistuvan kritiikin panostamalla näkyvästi erilaisiin vastuullisuuskysymyksiin – joita se ei välttämättä itse edes hahmota poliittisiksi.

Politiikkatieteellisesti kiinnostavaa tutkittavaa löytyisi toki myös siitä, millainen merkitys yksittäisillä F1-kuljettajilla on autourheiluorganisaation poliittisen toimijuuden rakentumisessa ja siinä, millaisena organisaationa F1 ylipäänsä ymmärretään, vaikka tässä tutkielmassa olenkin tarkastellut organisaatiota yhtenä koherenttina kokonaisuutena. Tutkimukseni perusteella F1-organisaatio näyttäytyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan yhteiskunnallisesti valveutuneena, vastuuntuntoisena ja innovatiivisena maailmanparantajana, joka mahdollistaa erilaisia asioita myös oman organisaationsa ulkopuolisille toimijoille. Toinen asia on, toimiiko organisaatio todella sillä tavalla, kuin se antaa kampanjassaan ymmärtää.

Yhteenvetona totean, että tutkimusaineistosta tekemäni analyysin perusteella Formula 1 - autourheiluorganisaatio on poliittisena toimijana valveutunut ongelmien kohtaaja, maailmaa parantava mahdollistaja ja vastuuntuntoinen edelläkävijä. Se kertoo ymmärtävänsä omat laajat toimintamahdollisuutensa ja niiden mukanaan tuoman, yhteiskunnallisesti vaikuttavan valta-aseman. Organisaatio kykenee uudistamaan omaa toimintaansa, mahdollistamaan erilaisia asioita ympäröivän yhteiskunnan yhteisöille ja toimijoille sekä toimimaan

innovatiivisena positiivisen yhteiskunnallisen muutoksen suunnannäyttäjänä. #WeRaceAsOne-kampanjamateriaalissa F1 ei pyri aktiivisesti erottelemaan itseään yhteiskunnallis-poliittisista teemoista tai ”ulkomaailman” haasteista, vaan kertoo avoimesti haluavansa luoda toiminnallaan ”positiivisen muutoksen perintöä”, joka ulottuu myös autourheilumaailman ulkopuolelle (Formula 1 2023g, 3, 6). Sen toimijuus on muutoksellista ja osaltaan myös odottamatonta suhteessa siihen, millaisena organisaation toimijuus on totuttu ymmärtämään. Tämä F1-organisaation poliittinen toimijuus muovaa siitä myös poliittisen toimijan.

Pro gradu -tutkimukseni tulosten perusteella totean, että Formula 1 -autourheiluorganisaatio käsittää itsensä ja autourheilun yhteiskunnallisena instituutiona, eli ymmärtää sen oleellisen merkityksen osana ”muuta” yhteiskuntaa, kuten politiikkaa, taloutta ja kulttuuria. #WeRaceAsOne-kampanjassaan F1 kertoo avoimesti kannattamistaan yhteiskunnallisista arvoista ja normeista sekä siitä, kuinka se aikoo toimia niiden edistämiseksi. Siten se näyttäisi myös olevan valmis kohtaamaan sen toimintaan kohdistuneen kritiikin. Koska F1 on itse määritellyt sen, miten se esiintyy #WeRaceAsOne-kampanjassaan ja mitä aiheita se nostaa siinä esiin, eivät tutkimukseni tulokset kerro kuitenkaan absoluuttisen tyhjentävää vastausta organisaation toimijuuden luonteesta. Monimutkaisesti rakentuneen F1-organisaation kaikkia toiminnan motiiveja ei voi tulkita vain brändinhallinnallisesti merkittävän vastuullisuuskampanjan kautta. Lopulta F1 kantaa itse suurimman vastuun tekemistään valinnoista, kuten siitä, millaisia arvoja, periaatteita ja valtiosääntöjä edustavissa valtioissa se järjestää osakilpailutapahtumiaan.

Formula 1 -autourheiluorganisaatio on varsin rajatusta, autourheilun maailmaan keskittyvästä toiminnan piiristään huolimatta yhteiskunnallisesti valveutunut, vaikutusvaltainen sekä yhteiskunnallisiin keskusteluihin aktiivisesti osallistuva poliittinen toimija – halusi se sitä tai ei.

LÄHTEET

Aineisto

Formula 1 (22.1.2020) *F1 community to stage auction to help Australian bushfire victims.* <https://corp.formula1.com/f1-community-to-stage-auction-to-help-australian-bushfire-victims/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (22.6.2020) *Formula 1 launches #WeRaceAsOne initiative to fight challenges of COVID-19 and global inequality.* <https://www.formula1.com/en/latest/article.formula-1-launches-we-race-as-one-initiative.3s2AhNDApNDzrCoQDc1RY8.html> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (23.6.2020) *F1 to sell chequered flag squares for charity as part of #WeRaceAsOne initiative.* <https://corp.formula1.com/f1-to-sell-chequered-flag-squares-for-charity-as-part-of-weraceasone-initiative/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (29.6.2020) *Mercedes switch to all-black livery for 2020 in stand against racism and commitment to diversity.* <https://corp.formula1.com/mercedes-switch-to-all-black-livery-for-2020-in-stand-against-racism-and-commitment-to-diversity/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (1.7.2020) *McLaren reveal updated #WeRaceAsOne livery ahead of 2020 season opener.* <https://corp.formula1.com/mclaren-reveal-updated-weraceasone-livery-ahead-of-2020-season-opener/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (5.7.2020) *The FIA gives one million euros in contribution to diversity in motor sport.* <https://corp.formula1.com/the-fia-gives-one-million-euros-in-contribution-to-diversity-in-motor-sport/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (12.11.2020a) *F1 engineers create unique design to revolutionise the sports off-track logistics.* <https://corp.formula1.com/f1-engineers-create-unique-design-to-revolutionise-the-sports-off-track-logistics/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (12.11.2020b) *F1 expertise provides life-saving breathing devices in COVID-19 fight as teams united for Project Pitlane.* <https://corp.formula1.com/f1-expertise-provides-life-saving-support-in-covid-19-fight-as-teams-united-for-project-pitlane/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (12.11.2020c) *F1 steers future sustainable broadcasting with innovative Remote Operations.* <https://corp.formula1.com/f1-steers-future-sustainable-broadcasting-with-innovative-remote-operations/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (12.11.2020d) *Formula 1 awarded FIA 3* accreditation for sustainability efforts.* <https://corp.formula1.com/formula-1-awarded-fia-3-accreditation-for-sustainability-efforts/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (12.11.2020e) *Formula 1 to partner with W Series for 2021 and beyond.* <https://corp.formula1.com/formula-1-to-partner-with-w-series-for-2021-and-beyond/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (12.11.2020f) *Formula 1 update on sustainability progress.* <https://corp.formula1.com/formula-1-update-on-sustainability-progress/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (12.11.2020g) *Williams' F1 technology provides energy savings on the high-street.* <https://corp.formula1.com/williams-f1-technology-provides-energy-savings-on-the-high-street/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (25.11.2020) *F1 In Schools partners with Aramco to promote learning.* <https://corp.formula1.com/f1-in-schools-partners-with-aramco-to-promote-learning-2/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (8.12.2020) *W Series announces provisional 2021 race calendar, supporting eight Formula 1 races.* <https://corp.formula1.com/w-series-announces-provisional-2021-race-calendar-supporting-eight-formula-1-races/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (10.12.2020) *Mercedes launch 'Accelerate 25' programme to improve diversity and inclusion within the team.* <https://corp.formula1.com/mercedes-launch-accelerate-25-programme-to-improve-diversity-and-inclusion-within-the-team/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (17.12.2020) *FIA introduces sustainable fuel into Formula 1 and commits to becoming carbon neutral from 2021 and net zero by 2030.* <https://corp.formula1.com/fia-introduces-sustainable-fuel-into-formula-1-and-commits-to-becoming-carbon-neutral-from-2021-and-net-zero-by-2030/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (22.1.2021) *Women of F1 to deliver inspirational talks with Motorsport UK's Girls on Track programme.* <https://corp.formula1.com/women-of-f1-to-deliver-inspirational-talks-with-motorsport-uks-girls-on-track-programme/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (10.2.2021) *Formula 1's #WeRaceAsOne initiative to continue in 2021 with three new areas of focus.* <https://corp.formula1.com/formula-1s-weraceasone-initiative-to-continue-in-2021-with-three-new-areas-of-focus/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (12.3.2021) *'Change the world, sip by sip' – Vettel reveals new helmet promoting sustainability.* <https://corp.formula1.com/change-the-world-sip-by-sip-vettel-reveals-new-helmet-promoting-sustainability/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (22.3.2021) *Formula 1 announces plans for WeRaceAsOne in partnership with Global Citizen.* <https://corp.formula1.com/formula-1-announces-plans-for-weraceasone-in-partnership-with-global-citizen/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (25.3.2021) *Formula 1 Gulf Air Bahrain Grand Prix to go green from 2022.* <https://corp.formula1.com/formula-1-gulf-air-bahrain-grand-prix-to-go-green-from-2022/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (6.5.2021) *Spanish Grand Prix circuit committed to change through sustainability initiatives.* <https://corp.formula1.com/spanish-grand-prix-circuit-committed-to-change-through-sustainability-initiatives/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (21.5.2021) *Formula 1 and Global Citizen are racing to eliminate single-use plastic.* <https://corp.formula1.com/formula-1-and-global-citizen-are-racing-to-eliminate-single-use-plastic/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (28.5.2021) *Circuit Gilles-Villeneuve transformed into 'Pit Stop' vaccination centre.* <https://corp.formula1.com/circuit-gilles-villeneuve-transformed-into-pit-stop-vaccination-centre/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (1.6.2021) *Aston Martin announce social and community initiatives to celebrate Pride Month.* <https://corp.formula1.com/aston-martin-announce-social-and-community-initiatives-to-celebrate-pride-month/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (11.6.2021) *Alpine F1 engineers help create communication device for hospitals as part of Project Pitlane.* <https://corp.formula1.com/alpine-f1-engineers-help-create-communication-device-for-hospitals-as-part-of-project-pitlane/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (13.10.2021) *Williams commit to becoming climate positive by 2030 with ambitious sustainability strategy.* <https://corp.formula1.com/williams-commit-to-becoming-climate-positive-by-2030-with-ambitious-sustainability-strategy/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (2023a) *Community – Formula 1 aims to leave a positive lasting impact wherever we race.* <https://corp.formula1.com/community/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (2023b) *Countdown to Zero. Accelerate technologies that decarbonize the world.* <https://corp.formula1.com/countdown-to-zero/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (2023c) *Diversity and Inclusion – Formula 1 aims to create a sport as diverse as the world in which we race.* <https://corp.formula1.com/diversity-inclusion/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (2023d) *Diversity and Inclusion Strategy*. <https://corp.formula1.com/wp-content/uploads/2021/09/Diversity-and-Inclusion-Strategy-Corp-website-vFINAL-040821-1.pdf> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (2023e) *Positive Race Print – Create a sustainable spectacle every time we take to the track*. <https://corp.formula1.com/positive-race-print/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (2023f) *Sustainability – Formula 1 aims to be Net Zero Carbon by 2030*. <https://corp.formula1.com/sustainability/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (2023g) *Sustainability Strategy*. https://corp.formula1.com/wp-content/uploads/2021/09/Environmental-sustainability-Corp-website-vFINAL_UPDATED-040821-1.pdf (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (2023h) *We Race As One*. <https://corp.formula1.com/we-race-as-one/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (2023i) *What we're doing – how we're improving diversity and inclusion throughout the sport*. <https://corp.formula1.com/what-were-doing/> (haettu 12.5.2023).

Kirjallisuus

- Ahmed, Sara (2012) *On Being Included – Racism and Diversity in Institutional Life*. Lontoo: Duke University Press.
- Alasuutari, Pertti (2011) *Laadullinen tutkimus 2.0*. E-kirja. Tampere: Vastapaino.
- Arendt, Hannah (2017) *Vita activa – Ihmisenä olemisen ehdot*. 4. painos. Tampere: Vastapaino.
- Arnaud, Pierre & Riordan, James (1998) *Sport and International Politics – The Impact of Fascism and Communism on Sport*. Lontoo & New York: E & FN Spon.
- Batsleer, Janet & Humphries, Beth (2000) Welfare, exclusion and political agency. Teoksessa Janet Batsleer & Beth Humphries (toim.) *Welfare, Exclusion and Political Agency*. Lontoo: Routledge, 1–21.
- Black Lives Matter (2023) *About*. <https://blacklivesmatter.com/about/> (haettu 12.5.2023).
- Brannagan, Paul Michael & Giulianotti, Richard (2015) Soft power and soft disempowerment: Qatar, global sport and football's 2022 World Cup finals. *Leisure Studies* 34:6, 703–719. <http://dx.doi.org/10.1080/02614367.2014.964291> (haettu 12.5.2023).
- Bäcklund, Pia & Kallio, Kirsi Pauliina (2012) Poliittinen toimijuus julkishallinnon lapsi- ja nuorisopoliittisessa osallistumisretoriikassa. *Alue ja Ympäristö* 41:1, 40–53. <https://aluejaymparisto.journal.fi/article/view/64715#:~:text=https%3A//aluejaymparisto.journal.fi/article/view/64715> (haettu 12.5.2023).
- Cha, Victor D. (2009) A Theory of Sport and Politics. *The International Journal of the History of Sport* 26:11, 1581–1610. <https://doi.org/10.1080/09523360903132972> (haettu 12.5.2023).
- Chadwick, Simon; Widdop, Paul & Burton, Nicholas (2022) Soft Power Sports Sponsorship – A Social Network Analysis of a New Sponsorship Form. *Journal of political marketing* 21:2, 196–217. <https://doi.org/10.1080/15377857.2020.1723781> (haettu 12.5.2023).
- Creedon, Pamela J. (1994) Women, Media and Sport: Creating and Reflecting Gender Values. Teoksessa Pamela J. Creedon (toim.) *Women, Media and Sport: Challenging Gender Values*. Thousand Oaks, Kalifornia: Sage, 3–27.
- Dubinsky, Yoav (2019) From soft power to sports diplomacy: a theoretical and conceptual discussion. *Place Branding and Public Diplomacy* 15:3, 156–164. <https://doi.org/10.1057/s41254-019-00116-8> (haettu 12.5.2023).

FIA (2023) *PurposeDriven: About*. <https://purposedriven.fia.com/page/about> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (2022A) Formula 1 publishes Environment, Social & Governance briefing note to detail its sustainability progress & plans. *Formula 1* 25.2.2022. <https://corp.formula1.com/formula-1-publishes-environment-social-governance-briefing-note-to-detail-its-sustainability-progress-plans/> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (2022B) Formula 1 announces F1 Academy, a new all-female driver series for 2023. *Formula 1* 18.11.2022. <https://www.formula1.com/en/latest/article.formula-1-announces-f1-academy-a-new-all-female-driver-series-for-2023.6EAcJceyDTqjKkMcPMwk9e.html> (haettu 12.5.2023).

Formula 1 (2023) *About F1*. <https://corp.formula1.com/about-f1/> (haettu 12.5.2023).

Giddens, Anthony (1986) *The Constitution of Society – Outline of the Theory of Structuration*. Cambridge: Polity Press.

Global Citizen (2023) *Who we are. We envision a world free from extreme poverty. Now*. <https://www.globalcitizen.org/en/about/who-we-are/> (haettu 12.5.2023).

Gordon, Tuula (2005) Toimijuuden käsitteen dilemma. Teoksessa Ilkka Pyysiäinen ja Anneli Meurman-Solin (toim.) *Ihmistieteet tänään*. Helsinki: Gaudeamus, 114–130.

Grix, Jonathan & Brannagan, Paul Michael (2016) Of Mechanisms and Myths: Conceptualising States’ “Soft Power” Strategies through Sports Mega-Events. *Diplomacy and Statecraft* 27:2, 251–272. <http://dx.doi.org/10.1080/09592296.2016.1169791> (haettu 12.5.2023).

Hamilton, Maurice; Cahier, Bernard; Cahier, Paul-Henri & Tuomisto, Pekka (suom.) (2020) *F1-mestarit Fangiosta Räikköseen*. Jyväskylä: Docendo.

Harle, Vilho (2000) *The Enemy with a Thousand Faces: The Tradition of the Other in Western Political Thought and History*. Westport: Praeger.

Harvey, Jean; Horne, John; Safai, Parissa; Darnell, Simon & Courchesne-O’Neill Sébastien (2014) *Sport and Social Movements – From the Local to the Global*. Sarjassa Globalizing Sport Studies. Lontoo & New York: Bloomsbury Academic.

Hassan, David (2018) Sport and politics in a complex age. *Sport in Society* 21:5, 735–744. <https://doi.org/10.1080/17430437.2018.1400782> (haettu 12.5.2023).

Heiskala, Risto (2000) *Toiminta, tapa ja rakenne. Kohti konstruktionistista synteesiä yhteiskuntatutkimuksessa*. Helsinki: Gaudeamus.

Hellanto, Riku (2022) Haas teki päätöksensä: Venäläiskuski Nikita Mazepin ulos F1:stä. *MTV Uutiset* 5.3.2022. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/haas-teki-paatoksensa-nikita-mazepin-ulos-f1-sta/8371118#gs.obud7u> (haettu 12.5.2023).

Hokkanen, Liisa (2013) Asiakaskansalaisen toimijuus sosiaalityöllisessä asianajossa. Teoksessa Merja Laitinen ja Asta Niskala (toim.) *Asiakkaat toimijoina sosiaalityössä*. Tampere: Vastapaino, 55–86.

Hokkanen, Liisa (2014) *Autetuksi tuleminen: valtaistavan sosiaalisen asianajon edellyttämät toimijuudet*. Väitöskirja. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Howe, Olivia R. (2022) Hitting the barriers – Women in Formula 1 and W series racing. *The European Journal of Women's Studies* 29:3, 454–469. <https://doi.org/10.1177/13505068221094204> (haettu 12.5.2023).

Hynninen, Anna; Lindfors, Antti & Opas, Minna (2015) Valta ja toimijuus. Teoksessa Jaana Kouri (toim.) *Askel kulttuurien tutkimukseen*. Turku: Turun yliopisto, 173–201. https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/135172/Askel_kulttuurien_tutkimukseen.pdf?sequence=2&isAllowed=y (haettu 12.5.2023).

Häkli, Jouni & Kallio, Kirsi Pauliina (2014) Subject, action and polis: Theorizing political agency. *Progress in human geography* 38:2, 181–200. <https://doi.org/10.1177/0309132512473869> (haettu 12.5.2023).

Isokangas, Antti; Niipola, Jani; Vassinen, Riku & Niemi, Rami (2022) *Viherpesuopas – Miten merkitys muuttuu markkinoinniksi*. Helsinki: Nemo.

Jäppinen, Maija (2015) *Väkivaltatyön käytännöt, sukupuoli ja toimijuus: Etnografinen tutkimus lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden naisten auttamistyöstä Venäjällä*. Väitöskirja. Helsinki: Helsingin yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-9146-9> (haettu 12.5.2023).

Kalmari, Viljami (2021) Sebastian Vettel sai nuhteet sateenkaaripaidan käytöstä – ei piitannut puhuttelusta: ”Tekisin saman uudestaan”. *Helsingin Sanomat* 2.8.2021. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000008165600.html> (haettu 12.5.2023).

Kantola, Anu (2014) *Matala valta*. Tampere: Vastapaino.

Kantola, Johanna & Lombardo, Emanuela (2017) *Gender and Political Analysis*. Sarjassa Political Analysis. Lontoo: Palgrave Macmillan.

Kolamo, Sami (2014) *FIFAn valtapeli: Etelä-Afrikan jalkapallon MM-kisat 2010 keskitettynä mediaspektaakkelinä*. Väitöskirja. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Kolamo, Sami (2018) *Mediaurheilu: tunnetalouden dynamo*. Tampere: Vastapaino.

Kolamo, Sami (2022) *Riistopallon MM-kisat Qatarissa*. Tampere: Vastapaino.

Kotiranta, Tuija & Virkki, Tuija (2011) Toimijuus ja sosiaalisen toiminnan teoria. Teoksessa Tuija Kotiranta, Petteri Niemi ja Raili Haaki (toim.) *Sosiaalisen toiminnan perusta*. Helsinki: Gaudeamus, 113–132.

Kousa, Tuuli (2022) Esipuhe. Teoksessa Antti Isokangas, Jani Niipola, Riku Vassinen ja Rami Niemi (toim.) *Vierpesuopas – Miten merkitys muuttuu markkinoinniksi*. Helsinki: Nemo, 7–12.

Laulainen, Sanna (2010) ”Jos mittää et anna nii mittää et saa” – *Strateginen toimijuus ja organisaatiokansalaisuus vanhustyössä*. Väitöskirja. Kuopio: Itä-Suomen yliopisto.

Levermore, Roger (2004) Sport’s role in constructing the ’inter-state’ worldview. Teoksessa Adrian Budd ja Roger Levermore (toim.) *Sport and International Relations – An Emerging Relationship*. Lontoo: Routledge.

Liberty Media (2023a) *Formula One Group*. <https://www.libertymedia.com/tracking-stocks/formula-one-group> (haettu 12.5.2023).

Liberty Media (2023b) *F1 – 2021 Global Fact Sheet*. [https://d1io3yog0oux5.cloudfront.net/libertymedia/files/pages/libertymedia/db/2050/description/2021_F1/F1 - 2021 Fact Sheet.pdf](https://d1io3yog0oux5.cloudfront.net/libertymedia/files/pages/libertymedia/db/2050/description/2021_F1/F1_-_2021_Fact_Sheet.pdf) (haettu 12.5.2023).

Lindroos, Kia (2008) Michel Foucault. Ajattelun rajat. Teoksessa Kia Lindroos ja Suvi Soininen (toim.) *Politiikan nykyteoreetikkoja*. Helsinki: Gaudeamus, 186–208.

Löytty, Olli (2005) Toiseus – kuinka tutkia kohtaamisia ja valtaa. Teoksessa Anna Rastas, Laura Huttunen ja Olli Löytty (toim.) *Suomalainen vieraskirja – kuinka käsitellä monikulttuurisuutta*. Tampere: Vastapaino, 161–189.

Miller, Toby (2016) Greenwashed sports and environmental activism: Formula 1 and FIFA. *Environmental Communication* 10:6, 719–733. <https://doi.org/10.1080/17524032.2015.1127850> (haettu 12.5.2023).

Moilanen, Mika (2021) Sebastian Vettel kertoo nyt, miksi lähetti sateenkaaren värisen viestin Unkarin gp:ssä. *Helsingin Sanomat* 7.9.2021. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000008248133.html> (haettu 12.5.2023).

Næss, Hans-Erik (2017) Sandwiched Between Sport and Politics: Fédération Internationale de l’Automobile, Formula 1, and Non-Democratic Regimes. *The International Journal of*

the History of Sport 34:7–8, 535–553. <https://doi.org/10.1080/09523367.2017.1371700> (haettu 12.5.2023).

Næss, Hans-Erik (2018) The neutrality myth: why international sporting associations and politics cannot be separated. *Journal of the Philosophy of Sport* 45:2, 144–160. <https://doi.org/10.1080/00948705.2018.1479190> (haettu 12.5.2023).

Næss, Hans-Erik (2019) Investment Ethics and the Global Economy of Sports: The Norwegian Oil Fund, Formula 1 and the 2014 Russian Grand Prix. *Journal of Business Ethics* 158:2, 535–546. <https://doi.org/10.1007/s10551-017-3751-8> (haettu 12.5.2023).

Næss, Hans-Erik (2020) Sociology and the ethnography of human rights at mega-sport events. *Current Sociology* 68:7, 972–989. <https://doi.org/10.1177/0011392119888562> (haettu 12.5.2023).

Nye, Joseph S. (2004) *Power in the Global Information Age: From Realism to Globalization*. Lontoo: Routledge.

Ojala, Hanna; Palmu, Tarja & Saarinen, Jaana (2009) Paikalla pysyvää ja liikkeessä olevaa: Feministisiä avauksia toimijuuteen ja sukupuoleen. Teoksessa Hanna Ojala, Tarja Palmu ja Jaana Saarinen (toim.) *Sukupuoli ja toimijuus koulutuksessa*. Tampere: Vastapaino, 13–38.

Palonen, Kari (1988) *Tekstistä politiikkaan – Johdatusta tulkintataitoon*. Tampere: Vastapaino.

Palonen, Kari (2008) Pierre Rosanvallon. Poliitiikan ylistyspuheen muunnelmia 1970-luvulta 2000-luvulle. Teoksessa Kia Lindroos ja Suvi Soininen (toim.) *Poliitiikan nykyteoreetikkoja*. Helsinki: Gaudeamus, 39–60.

Poli, Raffaele (2007) The Denationalization of Sport: De-ethnicization of the Nation and Identity Deterritorialization. *Sport in Society* 10:4, 646–661. <https://doi.org/10.1080/17430430701388798> (haettu 12.5.2023).

Ronkainen, Suvi (1999) *Ajan ja paikan merkitsemät: subjektiviteetti, tieto ja toimijuus*. Väitöskirja. Helsinki: Gaudeamus.

Ronkainen, Suvi (2008) Kenen ongelma väkivalta on? Suomalainen hyvinvointivaltio ja väkivallan toimijuus. *Yhteiskuntapolitiikka* 73:4, 388–401. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201209117501> (haettu 12.5.2023).

Ronkainen, Suvi; Pehkonen, Leila; Lindblom-Ylänne, Sari & Paavilainen, Eija (2013) *Tutkimuksen voimasanat*. Helsinki: Sanoma Pro.

Rämänen, Antti (2022) Venäjän F1-kisa on peruttu. *MTV Uutiset* 25.2.2022. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/venajan-f1-kisa-on-peruttu/8364632#gs.obxw2k> (haettu 12.5.2023).

STT (2022) FIA kielsi poliittiset kannanotot kuljettajilta – ainakin ilman lupaa tehty. *Helsingin Sanomat* 20.12.2022. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000009280380.html> (haettu 12.5.2023).

Taloushallintoliitto (2023) *ESG- eli vastuullisuusraportointi*. <https://taloushallintoliitto.fi/tietopankki/esg-eli-vastuullisuusraportointi/> (haettu 12.5.2023).

Teiskonlahti, Riku (2023) F1-kuljettajat huolestuivat: Fia haluaa tukkia heidän suunsa. *Helsingin Sanomat* 7.2.2023. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000009376218.html> (haettu 12.5.2023).

Tippett, Anna (2020) Debating the F1 grid girls: feminist tensions in British popular culture. *Feminist Media Studies* 20:2, 185–202. <https://doi.org/10.1080/14680777.2019.1574859> (haettu 12.5.2023).

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2018) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Uudistettu laitos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Turja, Leena & Vuorisalo, Mari (2022) Lasten oikeudet, toimijuus ja osallisuus oppimisessa. Teoksessa Merja Koivula, Anna Siippainen ja Paula Eerola-Pennanen (toim.) *Valloittava varhaiskasvatus – Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia*. 3. painos. E-kirja. Tampere: Vastapaino, 22–36.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) (2023) *Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK)*. <https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanta-htk> (haettu 12.5.2023).

Valta, Ville-Veikko (2022) F1-pomolta tiukka jyrähdys – osakilpailu Suomen rajan tuntumassa jää haaveeksi: ”Voin luvata varmuudella”. *MTV Uutiset* 24.8.2022. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/f1-pomolta-tiukka-jyrahdys-osakilpailu-suomen-rajantuntumassa-jaa-haaveeksi-voin-luvata-varmuudella/8494172#gs.oby89d> (haettu 12.5.2023).

Virkola, Elisa (2014) *Toimijuutta, refleksiivisyyttä ja neuvotteluja – muistisairaus yksinasuvan naisen arjessa*. Väitöskirja. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Virtanen, Ari (2023) F1- ja rallikuskien suut tukittiin, ja kiellettyjen aiheiden lista on todella pitkä. *Helsingin Sanomat* 18.2.2023. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000009402218.html> (haettu 12.5.2023).

Virtanen, Vinski (2023) Tutkija ihmettelee kohusääntöä, jonka Valtteri Bottas tyrmäsi – ”Onko jotain salattavaa, kun ei saa kritisoida?” *Yle Urheilu* 2.3.2023. <https://yle.fi/a/74-20020442> (haettu 12.5.2023).

Vuori, Jaana (2023) Laadullinen sisällönanalyysi. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallonanalyysi/> (haettu 12.5.2023).

W Series (2023) *About W Series*. <https://wseries.com/about-w-series/> (haettu 12.5.2023).

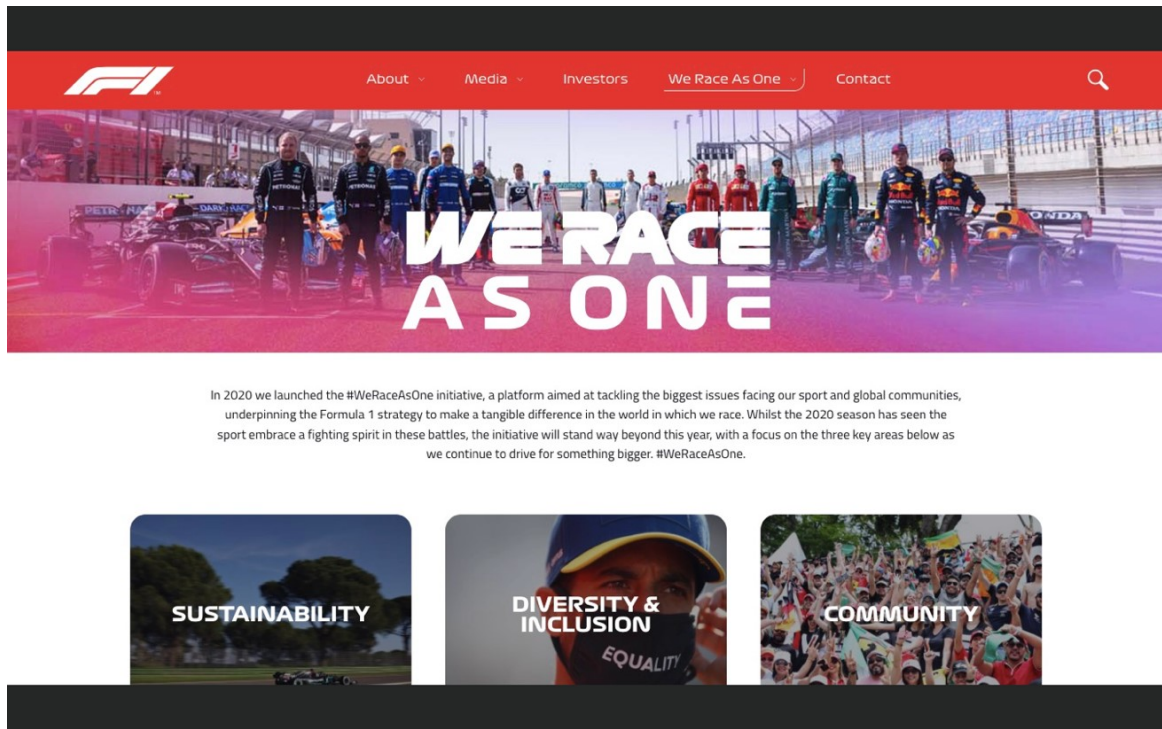
Yhdistyneet Kansakunnat (2023) *The UN Framework Convention on Climate Change. Sports for Climate Action*. <https://unfccc.int/climate-action/sectoral-engagement/sports-for-climate-action> (haettu 12.5.2023).

Åkerman, Maria (2006) *Tiedon tuotannon käytännöt ja ympäristöpoliittinen toimijuus – rajaamisen ja yhdistämisen politiikkaa*. Väitöskirja. Tampere: Tampereen yliopisto.

LIITTEET

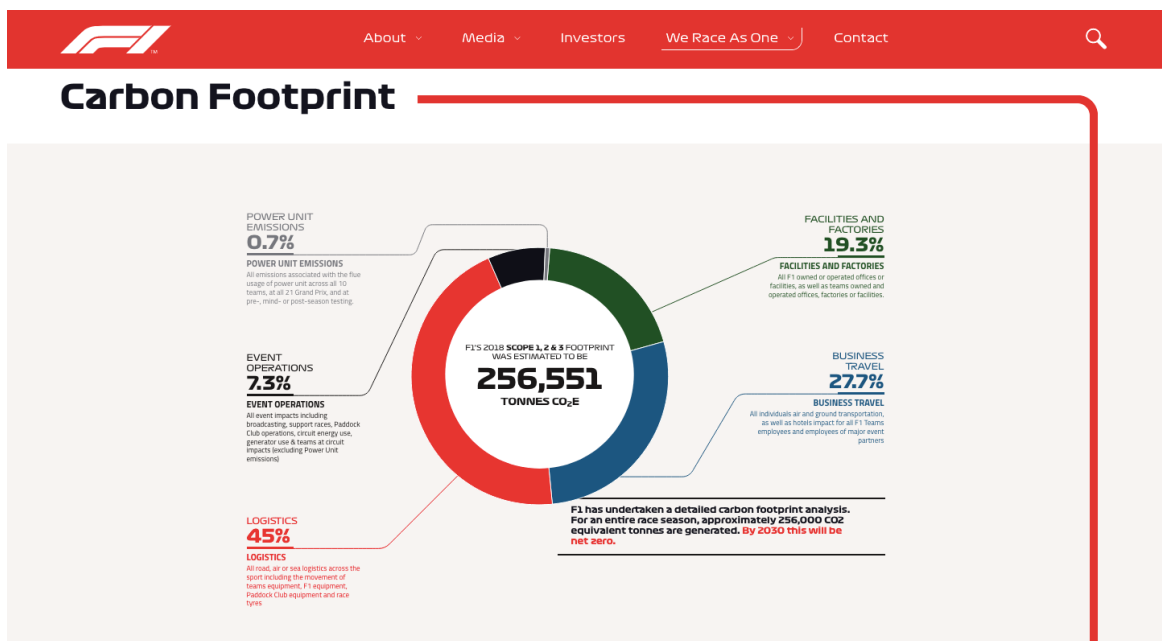
Liite 1: We Race As One

Kuvankaappaus #WeRaceAsOne-verkkosivustoilta 13.1.2022 (Formula 1 2023h).

Liite 2: Carbon Footprint

Kuvankaappaus #WeRaceAsOne-verkkosivustoilta 13.1.2022 (Formula 1 2023f).

Liite 3: Formula 1 -organisaation perustietoja

Formula 1 -organisaation johto (2023)¹

- Stefano Domenicali: puheenjohtaja ja toimitusjohtaja
- Duncan Llowarch: talousjohtaja
- Sacha Woodward Hill: pääjuristi
- Brandon Snow: kaupallinen toimitusjohtaja

Formula 1 -sarjassa kilpailevat tallit kuljettajineen (2023)²

- Alfa Romeo: Valtteri Bottas (Suomi), Zhou Guanyu (Kiina)
- Alphatauri: Yuki Tsunoda (Japani), Nyck De Vries (Alankomaat)
- Alpine: Pierre Gasly (Ranska), Esteban Ocon (Ranska)
- Aston Martin: Lance Stroll (Kanada), Fernando Alonso (Espanja)
- Ferrari: Charles Leclerc (Monaco), Carlos Sainz (Espanja)
- Haas F1 Team: Nico Hulkenberg (Saksa), Kevin Magnussen (Tanska)
- McLaren: Lando Norris (Iso-Britannia), Oscar Piastri (Australia)
- Mercedes: Lewis Hamilton (Iso-Britannia), George Russell (Iso-Britannia)
- Red Bull Racing: Max Verstappen (Alankomaat), Sergio Perez (Meksiko)
- Williams: Logan Sargeant (Yhdysvallat), Alexander Albon (Thaimaa)

Formula 1 -sarjan osakilpailut (2023)³

1. Sakhir, Bahrain (maaliskuu)
2. Jeddah, Saudi-Arabia (maaliskuu)
3. Melbourne, Australia (huhtikuu)
4. Baku, Azerbaidžan (huhtikuu)
5. Miami, Yhdysvallat (toukokuu)
6. Imola, Italia (toukokuu)
7. Monaco, Monaco (toukokuu)
8. Barcelona Katalonia, Espanja (kesäkuu)
9. Montreal, Kanada (kesäkuu)
10. Spielberg, Itävalta (heinäkuu)
11. Silverstone, Iso-Britannia (heinäkuu)
12. Budapest, Unkari (heinäkuu)
13. Spa-Francorchamps, Belgia (heinäkuu)
14. Zandvoort, Alankomaat (elokuu)
15. Monza, Italia (syyskuu)
16. Singapore, Singapore (syyskuu)
17. Suzuka, Japani (syyskuu)
18. Lusail, Qatar (lokakuu)
19. Austin, Yhdysvallat (lokakuu)
20. Mexico City, Meksiko (lokakuu)
21. São Paulo, Brasilia (marraskuu)
22. Las Vegas, Yhdysvallat (marraskuu)
23. Yas Island, Abu Dhabi (marraskuu)

¹ Formula 1 (2023) *Senior Management*. <https://corp.formula1.com/team/> (haettu 12.5.2023).

² Formula 1 (2023) *F1 Teams 2023*. <https://www.formula1.com/en/teams.html> (haettu 12.5.2023).

³ Formula 1 (2023) *F1 Schedule 2023*. <https://www.formula1.com/en/racing/2023.html> (haettu 12.5.2023).